

การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

DEVELOPMENT OF ADDITIONAL CURRICULUM OF DRAMATIC
ARTS ON THE NATAYAMALA DANCE FOR PRIMARY 6
(GRADE 6) STUDENTS

อังคณา โตกระโทก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา

คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อังคณา โตกระโทก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา

คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

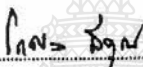
ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
Development of Additional Curriculum of Dramatic Arts on the
Natayamala Dance for Primary 6 (Grade 6) Students

ชื่อ - นามสกุล นางสาวอังคณา โตกระโทก
สาขาวิชา นาฏศิลป์ศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์รองนา สุนทรานนท์, ศศ.ด.
ปีการศึกษา 2564

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์โกศล มีคุณ, กศ.ด.)

 กรรมการ

(รองศาสตราจารย์รองนา สุนทรานนท์, ศศ.ด.)

 กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สทธิพร บุญสง, ศษ.ด.)

 กรรมการ

(รองศาสตราจารย์คำรณ สุนทรานนท์, ศศ.ม.)

คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

 คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

(ศาสตราจารย์สมพร ฐวี, ปร.ด.)

วันที่ 28 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ชื่อ - นามสกุล	นางสาวอังคณา โตกระโทก
สาขาวิชา	นาฏศิลป์ศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์รจนา สุนทรานนท์, ศศ.ด.
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2. ศึกษาผลการใช้หลักสูตร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมรายวิชานาฏศิลป์ชุดระบำนาฏยมาลา ได้แก่ นักเรียน ชุมชน ผู้บริหารและครู จำนวนทั้งหมด 55 คน และผู้บริหารและคณาจารย์ จำนวน 9 คน ระยะที่ 2 ผลการใช้หลักสูตร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 1 ห้อง จำนวน 25 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยนำหลักสูตรไปจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบ t-test (dependent) เปรียบเทียบผลการเรียนก่อนและหลังเรียน และค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า 1) การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา พบว่าผู้บริหารและคณาจารย์มีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยรวมในระดับมากที่สุด 2) ผลการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติมพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ อยู่ในระดับดีมาก และมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ อยู่ในระดับดีมาก สรุปได้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวม เรื่องระบำนาฏยมาลา อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม นาฏศิลป์ ระบำนาฏยมาลา

Thesis Title	Development of Additional Curriculum of Dramatic Arts on the Natayamala Dance for Primary 6 (Grade 6) Students
Name-Surname	Miss Angkana Tokratoke
Program	Performing Arts Education
Thesis Advisor	Associate Professor Ronjana Suntharanont, Ph.D.
Academic Year	2021

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) develop the additional curriculum of dramatic arts on the Natayamala dance for Primary 6 (Grade 6) students, and 2) study the results of applying the curriculum.

The samples used in this research were separated into two phases. Phase 1: the curriculum development; samples included 55 people who were locals, directors, and teachers, as well as 9 administrators and faculty of teachers. Phase 2: the findings of curriculum utilizing; samples selected by cluster sampling, were 25 Primary 6 (Grade 6) students of Pieamsuwan Wittaya school, Office of the Private Education Commission, in the first semester of academic year 2021. Mean, standard deviation, t-test (dependent), and percentage were used to analyze the data.

The results of study were found that: 1) the development of additional curriculum of dramatic arts on the Natayamala dance for Primary 6 (Grade 6) students, the administrators and faculty of teachers satisfied with the curriculum efficiency at the highest level, 2) the result of curriculum implementation was found that learning achievement of Primary 6 (Grade 6) students after study with the curriculum was higher than before study at the statistically significant level of .05. Considering each aspect, the student's content achievement was at excellent level and the practical achievement was at excellent level. In conclusion, students' learning achievement was at excellent level.

Keywords: development of additional curriculum, dramatic arts, Natayamala dance

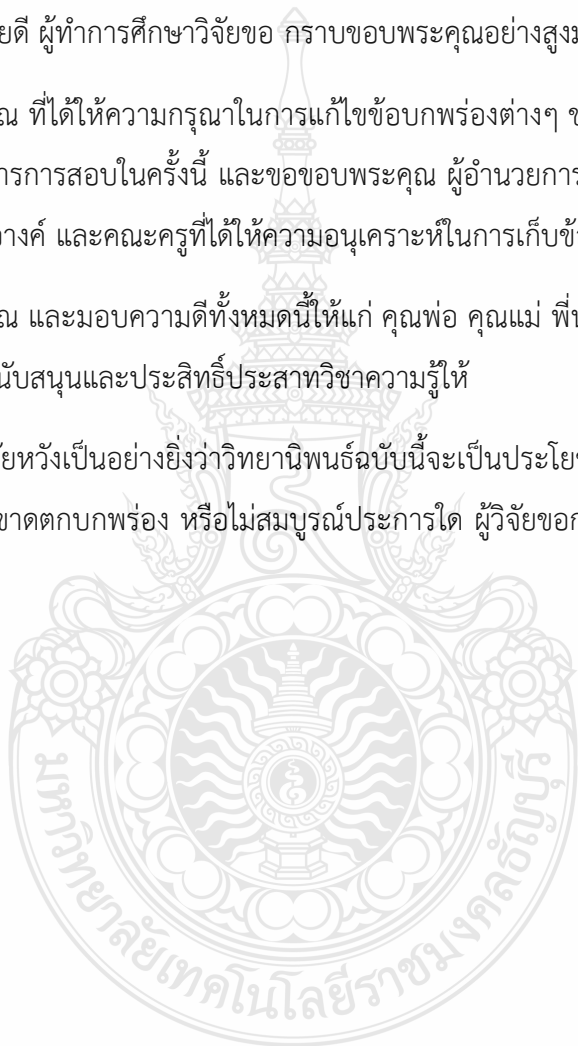
กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา และความอนุเคราะห์ของ รองศาสตราจารย์ ดร.รจนา สุนทรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์คำณ สุนทรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง ที่ได้กรุณา เสียสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ทำการศึกษาวิจัยขอ กราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ที่ได้ให้ความกรุณาในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของงานวิจัย รวมทั้งเสียสละ เวลาในการเป็นกรรมการการสอบในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเปี่ยมสุพรรณวิทยา นางกรรณิการ์ ขาวสำอางค์ และคณะครูที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำงานวิจัย

ขอขอบพระคุณ และมอบความดีทั้งหมดนี้ให้แก่ คุณพ่อ คุณแม่ พี่น้อง เพื่อนที่แสนดีและคณะ ครู-อาจารย์ ที่ให้การสนับสนุนและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจหากการ ค้นคว้าครั้งต่อไป หากขาดตกบกพร่อง หรือไม่สมบูรณ์ประการใด ผู้วิจัยขอกราบขออภัยมา ณ โอกาสนี้ ด้วย

อังคณา โตกระโทก

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญรูป	(9)
บทที่ 1 บทนำ	10
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	10
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	13
1.3 ขอบเขตการวิจัย	13
1.4 นิยามศัพท์	14
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	16
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	17
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสาระการเรียนรู้นาฏศิลป์ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	19
2.2 หลักการพัฒนาหลักสูตร	21
2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	53
2.4 การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์	57
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	73
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างวิจัย	74
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	75
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	83
4.1 การนำเสนอผลการพัฒนาหลักสูตร	83
4.2 การนำเสนอผลการใช้หลักสูตร	83
4.3 ผลการศึกษา	84
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	116
5.1 สรุปผลการวิจัย	116
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	119
5.3 ข้อเสนอแนะ	124
บรรณานุกรม	126
ภาคผนวก	130
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย	131
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัยในการพัฒนาหลักสูตร	138
ภาคผนวก ค คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่อระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	144
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	196
ประวัติผู้เขียน	205

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 หลักการสร้างหลักสูตร	46
ตารางที่ 3.1 แผนการทดลอง	73
ตารางที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสำรวจความต้องการหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	85
ตารางที่ 4.2 ความหมายเนื้อเพลงระบำนาฏยมาลา	100
ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรของผู้บริหาร และคณาจารย์โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยาที่มีต่อหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	111
ตารางที่ 4.4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับระบำ นาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สถิติ t-test ในการ ทดสอบความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังเรียน	113
ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับ ระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย(Mean)	114
ตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ เรื่อง การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) การร้องเพลงและการปฏิบัติท่าจำ (ช่วงที่1-3) ระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย (Mean)	114
ตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้เกี่ยวกับ ระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ เทียบกับเกณฑ์คุณภาพ	115

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	16
ภาพที่ 4.1 การแสดงช่วงที่ 1 เชิญมาสวมมาลา	92
ภาพที่ 4.2 การแสดงช่วงที่ 2 รัฐนิยมตามสมัย	92
ภาพที่ 4.3 การแสดงช่วงที่ 3 นำไทยวัฒนา	93
ภาพที่ 4.4 เครื่องดนตรีประกอบการแสดงชุด ระเบ้านาฏยมาลา	94
ภาพที่ 4.5 การแต่งกายชุด ระเบ้านาฏยมาลา	95
ภาพที่ 4.6 การแต่งกายชุด ระเบ้านาฏยมาลาด้านหน้า	95
ภาพที่ 4.7 การแต่งกายชุด ระเบ้านาฏยมาลาด้านหลัง	96
ภาพที่ 4.8 หมวกแบบพิเศษและหมวกแบบธรรมดา	97

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรมไทยเป็นวิถีแห่งการดำรงชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ นับตั้งแต่การดำรงชีวิตในแต่ละวัน การกิน การอยู่ การแต่งกาย การพักผ่อน การทำงาน การแสดงอารมณ์ การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ซึ่งวิถีชีวิตนั้น เริ่มมาจากการที่มีต้นแบบ อาจจะเป็นตัวบุคคลแล้วมีคนส่วนใหญ่ หรือประชาชนส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วย และปฏิบัติสืบทอดกันมาจนกลายเป็นวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเจริญและเชิดชูเกียรติของบุคคล และประเทศชาติ วัฒนธรรมเป็นเครื่องที่แสดงถึงลักษณะประจำชาติและดำรงความเป็นชาติไทย เป็นเครื่องกลมเกลายจิตใจมนุษย์ให้อยู่ร่วมกัน ในสังคมได้อย่างปกติสุข วัฒนธรรมทำให้คนไทยภูมิใจในชาติไทยและสร้างสัมพันธ์กับนานาชาติ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกัน และบางส่วนนำมาปรับใช้กับสังคมไทย การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนไทยทุกคน โดยส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติและของท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจแก่ประชาชน วัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องรับผิดชอบ ร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุน ประสานงาน การบริการความรู้ วิชาการ และทุนทรัพย์สำหรับจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน ด้านทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจ ดังนั้นทุกคนจึงมีหน้าที่เสริมสร้าง พัฒนา และดูแลรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ถึงแม้ว่าจะมีเรื่องของเทคโนโลยีมาเป็นเรื่องการ์ตูนที่ว่า โลกของเรากำลังเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 แต่ชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี ธรรมเนียมต่างๆ รวมไปถึงวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่กับเรา วัฒนธรรมไทยเป็นวิถีแห่งการดำรงชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ นับตั้งแต่การดำรงชีวิตในแต่ละวัน การกิน การอยู่ การแต่งกาย การพักผ่อน การทำงาน การแสดงอารมณ์ การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ซึ่งวิถีชีวิตนั้น เริ่มมาจากการที่มีต้นแบบ อาจจะเป็นตัวบุคคลแล้วมีคนส่วนใหญ่ หรือประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วย และปฏิบัติสืบทอดกันมาจนกลายเป็นวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเจริญและเชิดชูเกียรติของบุคคล และประเทศชาติ วัฒนธรรมเป็นเครื่องที่แสดงถึงลักษณะประจำชาติและดำรงความเป็นชาติไทย เป็นเครื่องกลมเกลายจิตใจมนุษย์ให้อยู่ร่วมกัน ในสังคมได้อย่างปกติสุข วัฒนธรรมทำให้คนไทยภูมิใจในชาติไทย

และสร้างสัมพันธ์กับนานาชาติ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกัน และบางส่วนนำมาปรับใช้กับสังคมไทย การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนไทยทุกคน โดยส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติและของท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจแก่ประชาชน วัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน การบริการความรู้ วิชาการ และทุนทรัพย์สำหรับจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน ด้านทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจ ดังนั้นทุกคนจึงมีหน้าที่เสริมสร้าง พื้นฟู และการดูแลรักษา สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (ปิ่นอนงค์ โทเทียบ, 2556, น. 34)

นาฏศิลป์ไทย เป็นศิลปะประจำชาติที่มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย มีเอกลักษณ์แตกต่างกันไปตามยุคสมัยในสุโขทัยการแสดงประเภทระบำ รำ ฟ้อน มีวิวัฒนาการมาจากการละเล่นของชาวบ้าน เป็นการพักผ่อนหย่อนใจหลังจากเสร็จงาน หรือแสดงในงานบุญ งานรื่นเริงประจำปี ปรากฏในหนังสือไตรภูมิพระร่วงฉบับพระมหาราชลือไทยว่า “บ้างเต้น บ้างรำ บ้างฟ้อน ระบำบันลือ” แสดงให้เห็นรูปแบบของนาฏศิลป์ที่ปรากฏในสมัยนี้ คือ เต้น รำ ฟ้อน และระบำ ในสมัยอยุธยาได้พัฒนาการแสดงในรูปแบบของละครรำ นับเป็นต้นแบบของละครรำแบบอื่นๆต่อมา คือ ละครชาตรี ละครนอก และละครใน สำหรับละครในเป็นละครผู้หญิง แสดงเฉพาะในราชสำนัก ในสมัยกรุงธนบุรี มีละครรำของหลวงที่มีผู้หญิงและผู้ชายแสดง มีทั้งโขน ละครรำ ระบำ และมหรสพต่างๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์ ระบำ และรำ มีความสำคัญต่อราชพิธีต่างๆ ในรูปแบบของพิธีกรรม โดยถือปฏิบัติเป็นกฎมณเฑียรบาล มาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น กระทั่งการติดต่อกับชาวต่างชาติของคนไทยนั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสังคมไทยทั้งในการดำรงชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม โดยรับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมตะวันตก หลังจากที่คนไทยได้มีโอกาสไปศึกษาต่างประเทศแถบตะวันตกมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงเริ่มตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 มีการผสมผสานการแต่งกายแบบเดิม และแบบชาวตะวันตก นำวัฒนธรรมจากชาวตะวันตกเข้ามาในสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นการทางการศึกษาและวัฒนธรรมต่างๆรวมถึงการแต่งกายของคนไทยให้เป็นแบบสากลนิยม พระองค์ได้เสด็จกลับจากนานาประเทศ เพื่อนำมาปรับปรุงประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศทั้งหลาย ในเรื่องของวัฒนธรรมการแต่งกายมีการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้เด่นชัด คือ ผู้หญิงที่ไว้ผมทรงดอกกระพุ่ม เปลี่ยนมาไว้ผมยาวทิ้งศีรษะให้ผู้ชายในราชสำนักเลิกไว้ผมทรงมหาดไทย สวมเสื้อราชปะแตน

และสวมหมวกอย่างยุโรป วัฒนธรรมการสวมหมวกจึงได้เกิดขึ้นในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 (กรมศิลปากร, 2525, น. 15)

วิวัฒนาการดังกล่าวปรากฏได้ชัดเจนในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ซึ่งเป็นยุคของการปฏิรูปครั้งสำคัญของคนไทย สถาปวงสังคมไทยในยุครัฐนิยมมาจากกล่าวได้ว่าใน พ.ศ. 2481 มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองมาสู่ประชาธิปไตย จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้แถลงนโยบาย สร้างชาติ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ การสร้างวัฒนธรรมอันดีงาม เป้าหมายคือ พยายามยกระดับความเป็นอยู่ ของชาวไทย สร้างค่านิยมทางวัฒนธรรมใหม่ๆให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศ โดยประกาศกฎหมายรัฐธรรมนูญทั้งหมด 12 ฉบับ ในเวลาต่อมา ซึ่งในฉบับที่ 10 ว่าด้วยเรื่องการแต่งกายของประชาชนชาวไทยโดยถือว่าเป็นเครื่องสะท้อนความเจริญทางด้านวัฒนธรรมส่วนหนึ่งที่สอดคล้องกับนานาชาติอารยประเทศในแถบตะวันตกที่ไทย เริ่มมีการติดต่อกันมากขึ้น (กรมโฆษณาการ, 2484, น. 52) สืบเนื่องจนมาถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 ในสมัยนี้รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประเพณี และวัฒนธรรมครั้งสำคัญ การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้เกิดจากการรับวัฒนธรรมแบบตะวันตก โดยมี การบังคับใช้กฎหมายออกประกาศถึง 12 ฉบับในเวลาต่อมา

การจัดการเรียนรู้สาระการสอนนาฏศิลป์สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีหน่วยการเรียนรู้ในเรื่อง ระบาย ระบาย ระบาย ฟ้อน ละครสร้างสรรค์ และเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์การแสดง มีสาระแกนกลางระบุ ความหมาย ความเป็นมา ความสำคัญของนาฏศิลป์และละคร บุคคลสำคัญ คุณค่าของนาฏศิลป์ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องตามตัวชี้วัดดังกล่าว ผู้สอนจะให้ผู้เรียนสร้างสรรค์การแสดงและประดิษฐ์เครื่องแต่งกายประกอบการแสดง ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดนี้มาสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย ทำรำ และดนตรีขึ้นใหม่ โดยใช้ดนตรีไทยผสมกับเครื่องสายของดนตรีสากล ในส่วนของทำรำมีการผสมผสานทำรำแบบธรรมชาติและทำรำแบบนาฏศิลป์ไทยสื่อเรื่องราวทั้งหมดให้มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม อีกทั้งยังคำนึงถึงความวิจิตรตระการตาในการแสดงโดยสร้างสรรค์เป็นระบำนาฏยุมาลา โดยมุ่งหวังให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนนาฏศิลป์ที่เน้นทักษะการปฏิบัติทางด้านนาฏศิลป์ในลักษณะการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างมีลีลาที่อ่อนช้อยงดงาม

ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์คือนักเรียนไม่ชอบเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย สาเหตุประการแรกมาจากธรรมชาติของวิชาที่ว่าด้วยเรื่องของความงาม ความอ่อนช้อย และเป็นส่วน

หนึ่งของวัฒนธรรมไทย นักเรียนไม่กล้าที่จะแสดงออกในการแสดงในชุดต่าง ๆ แม้แต่การฝึกฝนในชั้นเรียนน ปัจจุบันเยาวชนไทยให้ความสนใจในศิลปวัฒนธรรมน้อยกว่าเทคโนโลยี เนื่องจากเนื้อหาในบทเรียนสร้างความเบื่อหน่าย ความจำเจ จึงทำให้การฝึกทักษะปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีหน้าที่ในการสร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ พัฒนาทักษะกระบวนการคิดริเริ่มคิดสร้างสรรค์ สร้างความกระตือรือร้นและความพึงพอใจแก่ตัวผู้เรียนในการเรียนการสอนต่อไป

อย่างไรก็ตาม โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ทางโรงเรียนยังมีการเปิดชุมนุมสำหรับนักเรียนที่สนใจในการแสดง พร้อมทั้งมีการหาทุนมาให้สำหรับนักเรียนที่สนใจอีกด้วย ด้วยบริบทและสิ่งรอบข้างของโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผู้วิจัยจึงได้เห็นความสำคัญของรายวิชานาฏศิลป์ที่สามารถเป็นวิชาชีพติดตัวในภาคหน้าได้ จึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ในชุดการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดอื่นๆต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2.2 เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์เรื่องระบำนาฏยมาลา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมประกอบด้วย

กลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนจำนวน 25 คน ชุมชนจำนวน 20 คน ผู้บริหารจำนวน 1 คน และครูจำนวน 9 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ชุมชน ผู้บริหารและครู โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เลือกเป็นกลุ่มประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 ศึกษาผลการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์เรื่องระบำนาฏยมาลา

กลุ่มประชากร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 3 ห้อง รวมทั้งหมดจำนวน 80 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 25 คน

1.3.2 ด้านเนื้อหา หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3.3 ด้านเวลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

พัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดทำหลักสูตรตั้งแต่การเริ่มศึกษาแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษา การปฏิบัติวัฒนธรรมในยุครัตนนิยม ปี พ.ศ.2481 กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับที่ 10 ว่าด้วยเรื่องการแต่งกายให้สอดคล้องกับขนานอารยประเทศ เพื่อนำมาปรับเพิ่มเติมในหลักสูตรแม่บทกลุ่มสาระนาฏศิลป์ (สาระเพิ่มเติม) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ หมายถึง รายวิชานาฏศิลป์ชุดระบำนาฏยมาลาที่มีสาระด้านความรู้เกี่ยวกับความเป็นมา เนื้อร้อง ทำนองเพลงและดนตรี การแต่งกาย โอกาสที่แสดง การร้องและกระบวนการทำรำ รวมทั้งการประดิษฐ์หมวกประกอบการแสดง

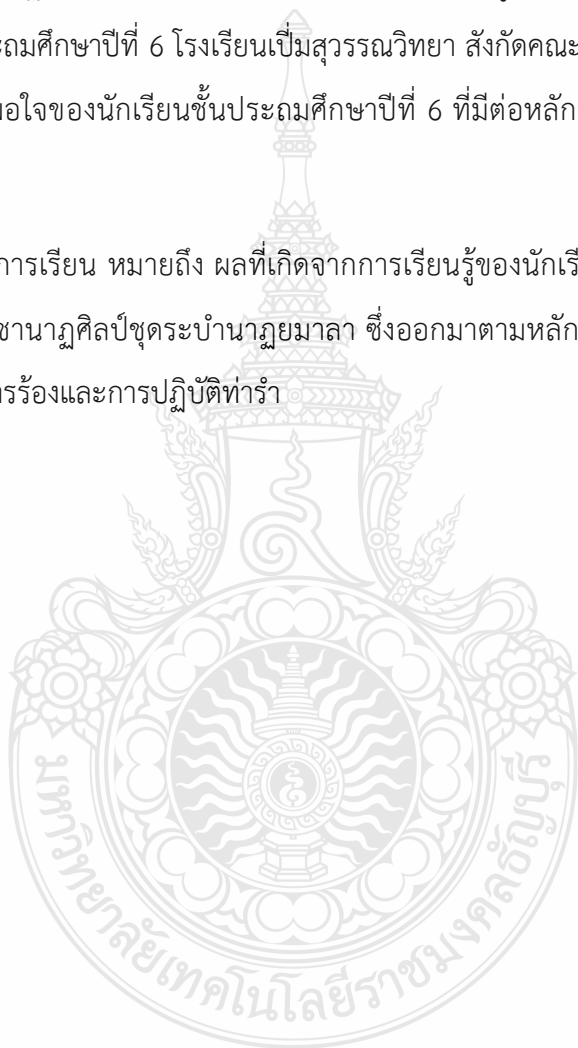
ระบำนาฏยมาลา หมายถึง นาฏศิลป์สร้างสรรค์ประเภทรำหมู่ชายหญิงในจังหวะโตนผสมผสานการตีบทตามคำร้องที่กล่าวถึงการปฏิบัติวัฒนธรรมในช่วงที่จอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี ผู้แสดงแต่งกายตามสมัยนิยม สวมหมวก ถิ่นน่อง รองเท้าตามแบบตะวันตก ใช้วงดนตรีปี่พาทย์ผสมผสานกับดนตรีสากลในทำนองเพลงระบำนาฏยมาลา

หลักสูตรสาระเพิ่มเติมระบำนาฏยมาลา หมายถึง แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เป็นศิลปะการแสดงประเภทระบำที่เน้นการแสดงท่าทางประกอบการชมความงามของหมวก

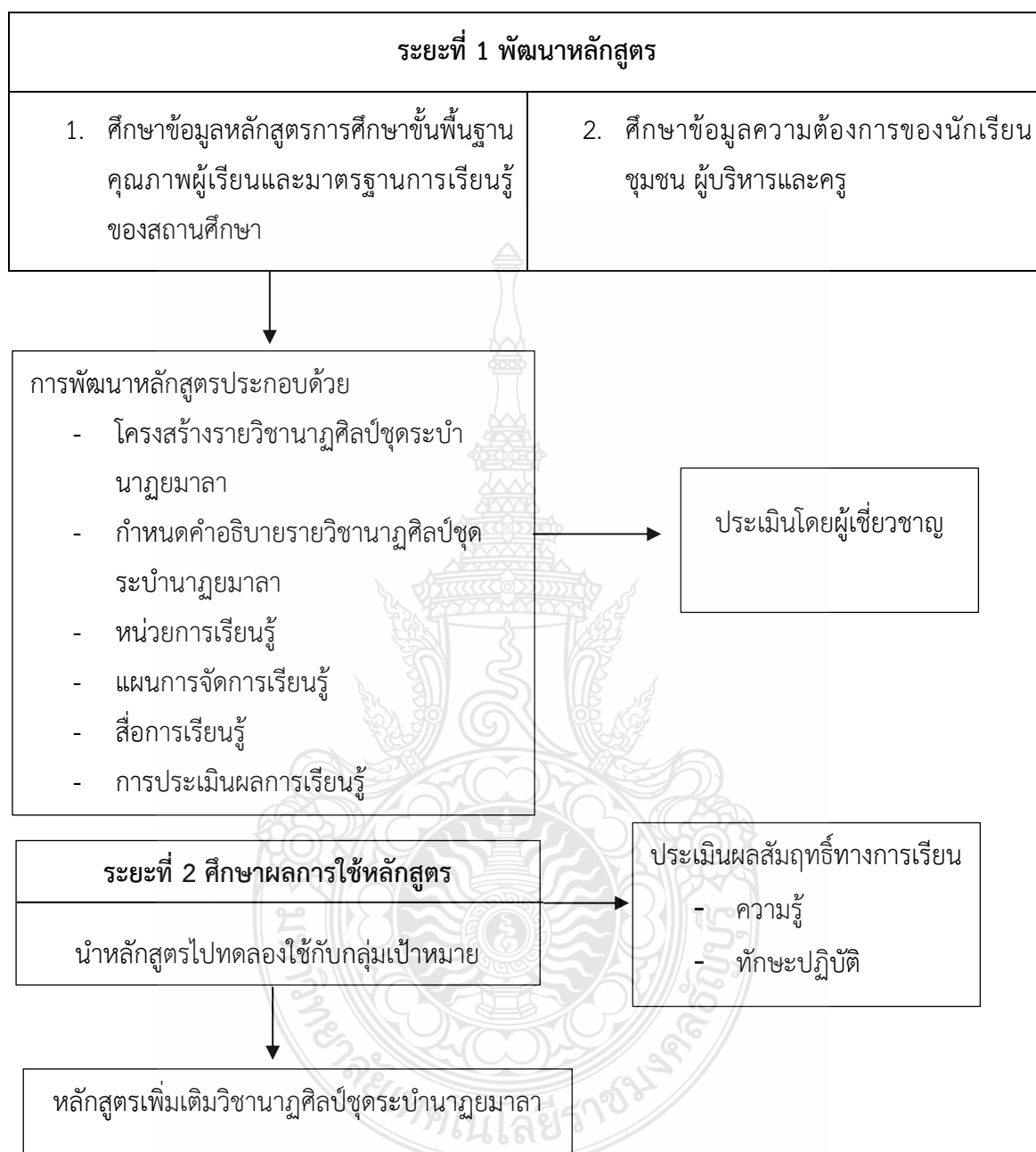
แบบพิเศษที่มีการประดับตกแต่งสวยงาม มีความอ่อนช้อยงดงามด้านทำร่ำ และเน้นความพร้อมเพรียงของผู้แสดง โดยนำมาปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมในหลักสูตรแม่บท กลุ่มสาระนาฏศิลป์ (สาระเพิ่มเติม) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการใช้หลักสูตร หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และทักษะปฏิบัติการร้องและการปฏิบัติทำร่ำระบำนาฏยมาลาโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้รายวิชานาฏศิลป์ในสาระเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเป็มสุวรรณวิทยา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหลักสูตรนาฏศิลป์สาระเพิ่มเติมระบำนาฏยมาลา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ชุดระบำนาฏยมาลา ซึ่งออกมาตามหลักสูตรเพิ่มเติมในรูปแบบของความรู้ ทักษะปฏิบัติการร้องและการปฏิบัติทำร่ำ

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.6.2 เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ในชุดการแสดงนาฏศิลป์
สร้างสรรค์ชุดอื่นๆ ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังหัวข้อ ต่อไปนี้

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสาระการเรียนรู้นาฏศิลป์ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

2.1.1 มาตรฐานการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์

2.1.2 ตัวชี้วัดสาระนาฏศิลป์

2.1.3 หน่วยการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์

2.2 หลักการพัฒนาหลักสูตร

2.2.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

2.2.2 แนวทางการพัฒนาหลักสูตร

2.2.3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรของไทยเลอร์

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1 ความหมาย

2.3.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.3 คุณสมบัติของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.4 การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4 การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์

2.4.1 แนวคิดหลักการการสร้างสรรค์

2.4.2 การสร้างสรรค์ระบำเบ็ดเตล็ด

2.4.3 การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสาระการเรียนรู้นาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะทางศิลปะเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มสาระ คือ สาระที่ 1 กลุ่มสาระสาระที่ 2 ทศนศิลป์ กลุ่มสาระดนตรี และสาระที่ 3 กลุ่มสาระนาฏศิลป์

สาระที่ 3 นาฏศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (สำนักมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 183)

2.1.1 มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าทางนาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, น. 41)

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, น. 43)

2.1.2 ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ศ 3.1 ป.6/2 ออกแบบเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์การแสดงอย่างง่าย

สาระการเรียนรู้แกนกลาง : การออกแบบสร้างสรรค์

- เครื่องแต่งกาย
- อุปกรณ์ฉากประกอบการแสดง

มาตรฐาน ศ 3.1 ป.6/3 แสดงนาฏศิลป์และละครง่าย ๆ

สาระการเรียนรู้แกนกลาง : การแสดงนาฏศิลป์และการแสดงละคร

- รำวงมาตรฐาน
- รำบ๋า
- ฟ้อน
- ละครสร้างสรรค์

มาตรฐาน ศ 3.2 ป.6/1 อธิบายสิ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์และละคร

สาระการเรียนรู้แกนกลาง : ความหมาย ความเป็นมา ความสำคัญของนาฏศิลป์และ

ละคร

- บุคคลสำคัญ
- คุณค่า

คุณภาพผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือรู้และเข้าใจองค์ประกอบของนาฏศิลป์สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์และการละครง่าย ๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่าย ๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน และความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่อนานาฏศิลป์ รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่างๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และการแสดงที่สะท้อนวัฒนธรรมประเพณีเห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย (สำนักมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 186)

2.1.3 หน่วยการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์

หน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 นาฏศิลป์สร้างสรรค์ กิจกรรมคือ การประดิษฐ์ท่าทางประกอบเพลงและแบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัยเพื่อประเมินผลตามตัวชี้วัด

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 นาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ กิจกรรมคือ นาฏยศัพท์ ภาษาท่าทางนาฏศิลป์และแบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัยเพื่อประเมินผลตามตัวชี้วัด

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 การแสดงนาฏศิลป์และละคร กิจกรรมคือ รำวงมาตรฐาน ระบำ ตารีกีปัส ฟ็อนเล็บ ละครหุ่นสร้างสรรค์และแบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัย เพื่อประเมินผลตามตัวชี้วัด

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 มารยาทในการชมการแสดงนาฏศิลป์และละคร กิจกรรม คือ หลักการชมการแสดงนาฏศิลป์และละครและแบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัย เพื่อประเมินผลตามตัวชี้วัด

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 บทบาทหน้าที่งานนาฏศิลป์และการละคร กิจกรรมคือ บทบาทหน้าที่ในงานนาฏศิลป์ บทบาทหน้าที่ในงานละครและแบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัยเพื่อประเมินผลตามตัวชี้วัด

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 ประวัตินาฏศิลป์และการละครไทย กิจกรรมคือ ประวัติ นาฏศิลป์ไทย ประวัติละครไทยและแบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัยเพื่อประเมินผลตามตัวชี้วัด

2.2 หลักการพัฒนาหลักสูตร

2.2.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, น. 46) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมายการจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และอื่นๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบต่อขั้นตอนทางด้านความคิดและความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึงการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐาน หรือรูปแบบของหลักสูตร

จตุพร จันทร์เรือง (2549, น. 27) ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอนวัสดุอุปกรณ์

วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่าเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึงการแก้ไขให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 , น. 10) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การพยายามวางโครงการที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดหมายที่กำหนดไว้ หรือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน คือ ระบบโครงสร้างของการจัดโปรแกรมการสอน กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำรา แบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนต่าง ๆ การวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงแก้ไขและการให้การอบรมครูผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริหารและบริการหลักสูตร

สัจด์ อุทรานันท์ (2532, น. 33) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือจัดทำสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น สาเหตุที่ทำให้มีการพัฒนาหลักสูตร จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพิจารณาถึงข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ดีที่สุด สมบูรณ์ สามารถสนองความต้องการของบุคคลและสังคม พื้นฐานด้านต่างๆ ที่นักพัฒนาหลักสูตรต้องนำมาพิจารณานั้นมีหลายประการ ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นว่าพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรด้านต่างๆ ที่ควรนำมาพิจารณาในการพัฒนาหลักสูตร มี 5 ด้าน ดังนี้

- 1.) พื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษา
- 2.) พื้นฐานทางด้านจิตวิทยา
- 3.) พื้นฐานทางด้านสังคมและวัฒนธรรม
- 4.) พื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง
- 5.) พื้นฐานทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยี

ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร จำเป็นต้องศึกษา วิเคราะห์ สืบค้น วิจัยพื้นฐานในด้านต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอในการสนับสนุนให้ได้สิ่งที่ดี และให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสามารถที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาหลักสูตรอาจกล่าวได้ว่าหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยใช้กระบวนการที่มีขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ตั้งจุดมุ่งหมาย การจัดประสบการณ์การเรียน การทดลองนำไปใช้ และปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2.2.2 แนวทางการพัฒนาหลักสูตร

กาญจนา कुमारักษ์ (2521, น. 23 - 36) ให้ความเห็นถึงพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

- 1.) ผู้เรียน
- 2.) สังคม
- 3.) การเรียนรู้
- 4.) ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา

อึ้ง บั๋วศรี (2532, น. 4) กล่าวว่าพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตร คือ

- 1.) ปรัชญา
- 2.) สังคม
- 3.) จิตวิทยา
- 4.) ความรู้และวิทยาการ
- 5.) พื้นฐานทางเทคโนโลยี
- 6.) พื้นฐานทางประวัติศาสตร์

สาโรช บั๋วศรี (2514, น. 21-22) ได้กล่าวว่า ในการจัดการศึกษาหรือจัดหลักสูตรต้องอาศัยพื้นฐาน หลัก 5 ประการ คือ

- 1.) พื้นฐานทางปรัชญา
- 2.) พื้นฐานทางจิตวิทยา
- 3.) พื้นฐานทางสังคม
- 4.) พื้นฐานทางประวัติศาสตร์
- 5.) พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยี

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, น. 158) ได้กล่าวถึง กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตามความเชื่อที่ว่าผู้เรียนมีพื้นฐานแตกต่างกัน โดยกำหนดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.) วินิจฉัยความต้องการ สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคม และผู้เรียน

2.) มีจุดมุ่งหมาย หลังจากได้วินิจฉัยความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้ว จะกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ชัดเจน

3.) คัดเลือกเนื้อหาสาระ จุดมุ่งหมายที่กำหนด แล้วจะช่วยในการเลือกเนื้อหา สาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ้วย ความสามารถของผู้เรียน โดยเนื้อหาต้องมีความเชื่อถือได้ และสำคัญต่อการเรียนรู้

4.) จัดเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระที่เลือกได้ ยังต้องจัดโดยคำนึงถึงความ ต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

5.) คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้อง คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6.) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึง เนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

7.) กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล ตัดสินใจว่าจะต้องประเมิน ะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผล อย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

สังต์ อุทรานันท์ (2532, น. 46) มีความเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรมีความครอบคลุมถึง การร่างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ และการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นด้วย การใช้หลักสูตรและ การประเมินหลักสูตรนั้น เป็นกระบวนการอันหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร โดยได้จัดลำดับขั้นตอน ของการพัฒนาหลักสูตรมี 6 ขั้นตอน คือ

1.) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือ ข้อมูลทางด้านความต้องการ ความจำเป็น และปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง ตลอดจนนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ปรชญาการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรเดิม เพื่อพิจารณาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข

2.) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คณะกรรมการดำเนินงานจะต้อง ร่วมกันพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้มา โดยจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรจะระบุคุณสมบัติของผู้ที่สำเร็จหลักสูตรนั้นๆ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยกำหนดทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเฉพาะ แต่ละรายวิชา ซึ่งจะเน้น

การปฏิบัติมากขึ้น โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจ ตลอดจนปลูกฝังนิสัยที่ดีงาม เพื่อให้เป็นพลเมืองดี

3.) การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ หลังจากได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว ก็ถึงขั้นการเลือกสาระความรู้ต่างๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อความสมบูรณ์ให้ได้วิชาความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม กระบวนการขั้นนี้จึงครอบคลุมถึงการคัดเลือกเนื้อหาวิชาแล้วพิจารณาจัดลำดับเนื้อหาเหล่านั้นว่า เนื้อหาสาระใดควรเป็นพื้นฐานของเนื้อหาใดบ้าง ควรให้เรียนอะไรก่อนอะไรหลัง แล้วแก้ไขเนื้อหาที่ถูกต้องสมบูรณ์ทั้งแง่สาระและการจัดลำดับที่เหมาะสม ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ (สงัด อุทรานันท์, 2532, น. 47)

4.) การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นของการแปลงไปสู่การสอน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับครูผู้สอน หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจะต้องศึกษาทำความเข้าใจ และมีความชำนาญในการใช้หลักสูตร ซึ่งครอบคลุมถึงการเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน เพื่อเสริมหลักสูตรการนิเทศการศึกษา และการบริหารการบริการหลักสูตร ฯลฯ นอกจากนี้ในขั้นนี้ยังครอบคลุมถึงการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ก่อนนำไปเผยแพร่ด้วย

5.) การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ว่า เมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้แล้วนั้น ผู้ที่จบหลักสูตรนั้นๆ ไปแล้ว มีคุณสมบัติ มีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ การประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การประเมินหลักสูตรควรทำให้ครอบคลุมระบบหลักสูตรทั้งหมด และควรประเมินให้ต่อเนื่องกัน ดังนั้นการประเมินหลักสูตร จึงประกอบด้วย การประเมินสิ่งต่อไปนี้ คือ

(1) การประเมินเอกสารหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมดี และถูกต้องตามหลักการเพียงใด หากพบสิ่งใดบกพร่องก็จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนจะได้นำไปประกาศใช้ในโอกาสต่อไป

(2) การประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีในสถานการณ์จริงเพียงใด มีส่วนไหนที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตร โดยมากหากพบข้อบกพร่องในระหว่างการใช้หลักสูตรก็มักได้รับการแก้ไขโดยทันที เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร โดยทั่วไปจะดำเนินการหลังจากได้มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรไปแล้ว การประเมินหลักสูตร ในลักษณะนี้มักจะทำการติดตามความก้าวหน้าของผู้สำเร็จการศึกษาว่าสามารถประสบความสำเร็จในการทำงานเพียงใด

(4) การประเมินระบบหลักสูตร เป็นการประเมินหลักสูตรในลักษณะที่มีความสมบูรณ์และสลับซับซ้อนมาก กล่าวคือ การประเมินระบบหลักสูตรจะมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรด้วย เช่น ทรัพยากรที่ต้องใช้ ความสัมพันธ์ของระบบหลักสูตร กับระบบบริหาร โรงเรียน ระบบการจัดการเรียนการสอน และระบบการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นต้น (สังัด อุทรานันท์, 2532, น. 49)

6.) การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากได้ผ่านกระบวนการประเมินผลหลักสูตรแล้ว ซึ่งเมื่อมีการใช้หลักสูตรไประยะหนึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะแวดล้อมและสังคม จนทำให้หลักสูตรขาดความเหมาะสม จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

วิชัย วงศ์ใหญ่ (2543, น. 77) ได้เสนอรูปแบบ และแนวคิดของขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้ คือ การกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง และการออกแบบหลักสูตรยกร่างเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มประสบการณ์แต่ละหน่วยการเรียนและรายวิชา นำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วไปทดลองใช้ในโรงเรียนนำร่อง และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง อบรมครู ผู้บริหารทุกระดับ และบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจในหลักสูตรใหม่ นำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน และประกาศใช้หลักสูตร โดยมีกิจกรรมการใช้หลักสูตรใหม่ ดังนี้

1.) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ การจัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ เอกสารและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็นผู้บริหารจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคลากร วัสดุหลักสูตรและบริการต่างๆ เริ่มตั้งแต่อบรมครูและบุคลากรฝ่ายบริหารหลักสูตร ห้องสมุด ห้องเรียน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณการสอน เป็นหน้าที่ของครูปฏิบัติการทั่วไป การประเมินผล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การประเมินผลการเรียนของนักเรียน และการประเมินผลหลักสูตรตั้งแต่ประเมินเอกสาร ผลการนำหลักสูตรไปใช้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งจะต้องประเมินอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.) การบริหารหลักสูตร เป็นการนำกระบวนการบริหารมาใช้ในขั้นตอนการวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนการประเมินผลหลักสูตร ซึ่งการบริหารหลักสูตรใดๆ ให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน แต่สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งที่ผู้บริหารหลักสูตรควรคำนึงถึงคือ การเตรียมครูผู้สอน เพราะว่าครูผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การใช้

หลักสูตรนั้นบรรลุเจตนารมณ์ โดยครูจะเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนภายในห้องเรียน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ครูผู้สอน คือ หัวใจของหลักสูตร และคุณภาพของครูผู้สอนจึงเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุจุดหมายของหลักสูตร ด้วยเหตุนี้หน่วยงานที่ผลิตครูนั้น การผลิตครูหรือพัฒนาครูควรตระหนักถึงคุณภาพของครูด้วย โดยเฉพาะในการผลิตครู ด้วยเหตุนี้จึงควรผลิตให้มีคุณภาพเพียงพอที่จะออกไปปฏิบัติหน้าที่ตามโรงเรียน และสามารถออกไปใช้หลักสูตรได้ โดยสามารถแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนได้ ดังนั้น หน่วยงานที่ผลิตครูควรให้ความสำคัญตั้งแต่การคัดเลือกนักศึกษาเข้ามาเรียนวิชาครูหลักสูตรสำหรับผลิตครู และกระบวนการผลิตครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ส่วนกรณีครูประจำการนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง มีการติดตามและประเมินผลอย่างจริงจัง ถ้าทุกฝ่ายให้ความร่วมมือกันที่จะเตรียม และพัฒนาครูให้มีคุณภาพการศึกษาในอนาคตของประเทศก็คงจะมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3.) นวัตกรรมจัดการเรียนรู้วิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ถือว่ากระบวนการสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ถ้าครูผู้สอนรู้จักเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระก็จะส่งผลต่อการบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร อย่างไรก็ตาม วิธีการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ก็จะมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป ซึ่งจะต้องอาศัยการเรียนรู้กระบวนการเหล่านั้นอย่างเข้าใจ อันนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และตอบสนองหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น (วิชัย วงศ์ใหญ่, 2543, น. 78)

4.) การประเมินหลักสูตรการประเมินหลักสูตรมีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการควบคุมคุณภาพ การประกันคุณภาพของการศึกษาหลายๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน ระดับเขตจนถึงระดับชาติ ผู้ที่มีบทบาทในการประเมินทั้งในระดับผู้จัดทำนโยบายการศึกษา ผู้กำกับดูแล จนถึงระดับผู้ปฏิบัติ จึงควรทำความเข้าใจกับประเด็นต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการประเมินหลักสูตรให้ชัดเจน เพื่อจะได้กำหนดวางแผนการประเมินหลักสูตรที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการประเมิน และสามารถนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ได้จริง

5.) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องนอกสถานศึกษา เพื่อระดมความคิด ประสพการณ์มาใช้ในการกำหนดหลักสูตรและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของการศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีข้อควรคำนึง 2 ประการ คือ ต้องเชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

สถานศึกษาสามารถออกแบบหลักสูตรของตนเองได้อย่างอิสระ โดยยึดนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักวิชาการในการจัดการศึกษาที่มีความถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น มีความเป็นไปได้ ปัญหาของการพัฒนาหลักสูตร คือปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการยกระดับของหลักสูตรจากระดับที่เป็นขั้นสู่อีกระดับหนึ่ง ปัญหาอันเกิดจากการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกันสร้างหลักสูตร และร่วมกันนำหลักสูตรไปใช้ ปัญหาขาดครูที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ปัญหาการไม่ยอมรับและไม่เปลี่ยนแปลงบทบาทการสอนของครูตามแนวหลักสูตร ปัญหาการจัดอบรมครู ศูนย์การพัฒนาหลักสูตร (วิชัย วงศ์ใหญ่, 2543, น. 80)

จากขั้นตอนดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการมากขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงใหม่กว่ามีการเปลี่ยนแปลงมาน้อยเพียงใด ซึ่งส่วนใหญ่แล้วการพัฒนาหลักสูตรจะต้องใช้เวลาเป็นปีขึ้นไป ในการเตรียมการ และการดำเนินงานจำเป็นต้องใช้กำลังคน และงบประมาณมากพอสมควร เพื่อจะให้ได้หลักสูตรที่ดีมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลในการพัฒนาเยาวชนของชาติต่อไป จากการศึกษาหลักการพัฒนาหลักสูตรซึ่งนำข้อมูลพื้นฐานที่หลากหลายมาพัฒนาหลักสูตร อาจจัดลำดับข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญได้ ดังนี้

1.) สังคมและวัฒนธรรม

การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องคำนึงถึงสังคมและวัฒนธรรมซึ่งมักจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมอยู่เสมอ จึงจะทำให้หลักสูตรสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน สามารถแก้ปัญหาและสนองความต้องการสังคมได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการวิเคราะห์ความต้องการใหม่ ผลของการวิเคราะห์ออกมาอย่างไร หลักสูตรก็จะเปลี่ยนจุดหมายไปแนวนั้น (จุไรรัตน์ ปิงผลพูล, 2555, น. 25) สามารถจำแนกให้เห็นได้ชัดเจน คือ

(1) สังคม แบ่งเป็นสังคมชนบทและสังคมเมือง การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องศึกษาโครงสร้างของสังคมที่เป็นอยู่ปัจจุบัน และแนวโน้มโครงสร้างสังคมในอนาคตเพื่อที่จะได้ข้อมูลมาจัดหลักสูตรว่า จะจัดอย่างไรเพื่อเป็นการพัฒนาสังคมเกษตรกรรม รวมถึงเตรียมการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมตามความจำเป็น

(2) ค่านิยมในสังคม หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ การพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องศึกษาค่านิยมต่างๆในสังคมไทยว่าค่านิยมชนิดไหนสมควรได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือดำรงไว้ และเลือกค่านิยมที่ดีและสอดคล้องในหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝัง และสร้างค่านิยมที่ดีในสังคมไทย

(3) ธรรมชาติของสังคมไทย ธรรมชาติของคนในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมและค่านิยม ซึ่งทำให้คนไทยมีบุคลิกภาพต่างๆกัน เช่น ยึดมั่นตัวบุคคล ยกย่องบุคคลที่มีการศึกษาสูง ยกย่องผู้มีเงิน รักความอิสระ เชื้อโคลกลาง เล่นพวก ไม่กระตือรือร้น การพัฒนาหลักสูตรต้องคำนึงถึงลักษณะธรรมชาติ บุคลิกของคนในสังคม ในสภาพปัจจุบัน เพื่อที่จะจัดการศึกษาของคนในสังคมตามที่สังคมต้องการ

(4) สังคมในอนาคต ระบบพัฒนาหลักสูตรในอดีตเป็นลักษณะของการตั้งรับมาโดยตลอด ความต้องการและปัญหาของสังคม จึงให้การศึกษาเป็นตัวตาม เป็นเครื่องมือที่ค่อยพัฒนาไปตามกระแสของความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นผลผลิตที่ได้จากหลักสูตร คือ ผู้เรียนเป็นผู้ที่วิ่งตามสังคม ฉะนั้นการจัดการศึกษาที่ดีควรใช้การศึกษาที่ดีควรใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศในอนาคตให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ นักพัฒนาหลักสูตรจึงควรศึกษาข้อมูลต่างๆที่เป็นเครื่องชี้นำสังคมในอนาคต เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(5) สังคมตามความคาดหวัง นักพัฒนาหลักสูตรควรจะได้ศึกษาข้อมูลหรือมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเปลี่ยนแปลงต่างๆเพื่อที่จะสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าสภาพสังคมในอนาคต 5-10 ปี จะเป็นเช่นไร แม้จะเป็นการยากแก่การพยากรณ์ แต่เป็นทางที่จะช่วยผลิตประชากรให้แก่สังคมได้อย่างสอดคล้องตามนโยบายการศึกษาของชาติ และในการผลิตคนให้แก่สังคม ในอนาคตที่ทำได้แน่นอนคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพในการดำรงชีวิต จรรโลงสภาพสังคมในอนาคตให้ดีขึ้น คือ

- มีสุขภาพกายและจิตที่ดี
- มีอาชีพที่เลี้ยงตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว
- เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและชาติ
- มีสติปัญญา หมั่นเสริมสร้างความรู้ความคิดอยู่เสมอ
- มีนิสัยรักการทำงาน ขยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ รักดี
- มีมนุษยสัมพันธ์ และมนุษยธรรม

หน้าที่ของนักพัฒนาหลักสูตรก็คือ จะต้องพิจารณาว่าจะจัดหลักสูตรอย่างไร รูปแบบใดจึงจะทำให้ประชากรมีคุณภาพดี นั้น (จูไรรัตน์ ปึ้งผลพล, 2555, น. 27)

(6) ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคม วัฒนธรรมเป็นสัญลักษณ์อันสำคัญที่จะแสดงให้เห็นว่าเราเหล่านั้นเป็นคนชาติเดียวกัน ดังนั้นศาสนาและวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เพราะจุดประสงค์สำคัญของหลักสูตรก็คือการทำนุบำรุงรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ดงามไว้ และสกัดกั้นวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อป้องกันไม่ให้นำ

ทำลายความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย การพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงศาสนาและวัฒนธรรม ความรู้และหลักธรรมทางศาสนาต่างๆ นำมาบรรจุไว้ในหลักสูตร คือสอนให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้านวัฒนธรรมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพราะวิทยาการต่างๆ เจริญก้าวหน้า ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

ข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะหลักสูตรที่ดีจะต้องตอบสนองสังคมและพัฒนาสังคมไปพร้อมกัน การศึกษาข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างรอบคอบจะทำให้เราสามารถนำไปพัฒนาหลักสูตรที่ดีตามลักษณะดังต่อไปนี้

- สมองความต้องการ
- ความเป็นจริงในสังคม
- เน้นในเรื่องรักชาติรักประชาชน
- แก้ปัญหา มิใช่สร้างปัญหา
- ปรับปรุงให้ดีขึ้น
- การเปลี่ยนแปลง
- การเปลี่ยนแปลงประเพณี
- วัฒนธรรมและจริยธรรม
- ซื่อสัตย์และความยุติธรรม
- ผลประโยชน์

2.) เศรษฐกิจ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพราะการศึกษาสามารถพัฒนาคนซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในระบบเศรษฐกิจ เพราะระบบเศรษฐกิจก้าวหน้าเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนในสังคมนั้น การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ดี (ทัศนีย์ เป็นสูงเนิน, 2552, น. 47) พิจารณาประเด็นดังนี้

(1) การเตรียมกำลังคน การให้การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการผลิตกำลังคนในด้านต่างๆ ให้เพียงพอ พอเหมาะ และสอดคล้องกับความต้องการในแต่ละสาขาวิชาชีพ เพื่อป้องกันการสูญเปล่าทางการศึกษา และเพื่อลดปัญหาการว่างงานอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ การเตรียมกำลังคนให้ประเทศนั้นต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับระดับความสามารถที่ต้องการ ซึ่งมีทั้ง

ระดับผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการสาขาต่างๆ ระดับช่างฝีมือ และระดับกรรมกร รวมทั้งต้องพิจารณาถึง แนวโน้มความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศชาติด้วย

(2) การพัฒนาอาชีพ ประเทศไทยพื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตร และประชากรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในชนบท อาชีพอุตสาหกรรม พาณิช และบริการมีอยู่ ชุมชนในเมือง มีการโยกย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยเข้ามาทำงานโรงงานในเมืองใหญ่ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เกิดชุมชนแออัด ปัญหาครอบครัว เด็กเร่ร่อน เป็นต้น เพราะฉะนั้น การพัฒนาหลักสูตรควรจะส่งเสริมทักษะทางด้านอาชีพส่วนใหญ่ของคนในสังคม จัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพตามศักยภาพและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมเป็นการยกระดับรายได้ คนในชนบทให้สูงขึ้น เพื่อลดปัญหาช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจน ลดการหลั่งไหลของประชาชนเข้าไปทำงานตามเมืองใหญ่ สิ่งเหล่านั้นเป็นหน้าที่สำคัญที่นักวิชาการจะต้องร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรทักษะอาชีพ เพื่อที่จะพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น

(3) การขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม ปัจจุบันประเทศไทยกำลังพัฒนาจากเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ นักพัฒนาหลักสูตรควรศึกษาข้อแนวโน้มและทิศทางต่าง ๆ อุตสาหกรรมด้านไหนที่จะได้รับการพัฒนาให้เยาวชนให้มีความพร้อมสำหรับการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมสามารถผลิตผู้จบการศึกษาที่สามารถเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมอย่างเหมาะสม เท่าที่ผ่านมามองเห็นว่าบางครั้งภาคอุตสาหกรรมไม่มีผู้มีความรู้ความสามารถด้านเฉพาะด้านเข้าไปรับรองการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมบางครั้งมีการผลิตผู้จบการศึกษากับความต้องการของแรงงานของไทยไม่สมดุลกันทำให้บางครั้งภาคอุตสาหกรรมเหล่านั้นอย่างพอเพียง ฉะนั้นการศึกษาแนวโน้มการขยายตัวทางอุตสาหกรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่นักพัฒนาหลักสูตรจะละเลยเสียมิได้ (ทัศนีย์ เป็นสูงเนิน, 2552, น. 48)

(4) การใช้ทรัพยากร เศรษฐกิจเป็นเรื่องของการใช้สิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่จำกัดของมนุษย์ เพราะฉะนั้นนักวิชาการควรให้ความสำคัญในเรื่องของทรัพยากรโดยใช้หลักสูตรเป็นเครื่องปลูกฝังเกี่ยวกับความสำคัญของทรัพยากร จัดทำหลักสูตรเนื้อหาวิชา กิจกรรมและประสบการณ์ในหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเน้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจครบวงจร อันได้แก่ การผลิต การจำหน่าย การบริโภค การแลกเปลี่ยนการบริการโดยเน้นการปฏิบัติจริงและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้รู้จักและเข้าใจระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งในจุดนี้นักพัฒนาหลักสูตรควรให้ความสำคัญแล้วคิดพัฒนาหลักสูตรเพื่อสนองพระราชดำริดังกล่าว ต่อไปทุกคนจะเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่

นำมาใช้ประโยชน์ เกิดรายได้ อย่างมีคุณค่า ไม่มีการสูญเสียทางทรัพยากร ปัญหาความทุกข์ยาก และการโยกย้ายถิ่นฐานก็จะเกิดขึ้นน้อยลง

(5) การพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลในระบบเศรษฐกิจของไทย คุณลักษณะของบุคคลในระบบเศรษฐกิจของคนไทยยังขัดแย้งกับความเป็นจริงในระบบเศรษฐกิจ เช่นคนไทยมีรายได้ต่ำแต่ ความต้องการจับจ่ายในระบบเศรษฐกิจทำให้สินค้าฟุ่มเฟือยหลังไหล เกิดปัญหาหนี้สินหรือเป็นเศรษฐกิจในระบบเปิดทำให้สินค้าฟุ่มเฟือยหลังไหลเข้ามา สร้างวัฒนธรรมใหม่ในหมู่เยาวชนหรือการเอาใจเอาเปรียบต่อผู้ด้อยการศึกษาจากบุคคลผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจ ปัญหาเหล่านี้เป็นนิสัยของคนไทยในระบบเศรษฐกิจที่ต้องแก้ไขและพัฒนาการใช้การศึกษาเข้าไปแก้ไขจะเป็นวิธีการสำคัญและให้ผลในระยะยาว เพราะฉะนั้นการพัฒนาหลักสูตรต้องคำนึงถึงการพัฒนาคุณลักษณะของคนไทยในหลักสูตรจะต้องบรรจุเนื้อหาสาระ และประสบการณ์ การเรียนรู้ที่มีการปลูกฝังจิตสำนึกในความรับผิดชอบร่วมกัน การสร้างค่านิยมในการทำงานร่วมกัน การไม่เอาใจเอาเปรียบกันความขยันหมั่นเพียร การรู้จักอดออม การมีสติรู้คิด การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การสร้างเสริมความสามารถในการผลิต การสร้างงานและแนวการประกอบอาชีพ ถ้าหลักสูตรในระดับต่างๆ ได้บรรจุและปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ไว้ทั้งในแนวกว้างและแนวลึกตามระดับการศึกษาแล้วผู้จบการศึกษาก็จะเป็นบุคคลมีความสามารถพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจภายใต้ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจได้เหมาะสม (ทัศนีย์ เป็นสูงเนิน, 2552, น. 48)

(6) การลงทุนการศึกษา การจัดการศึกษาในระดับต้องใช้งบประมาณของรัฐ โดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรคำนึงถึงงบประมาณ แหล่งงานที่จะช่วยเหลือรัฐ ในรูปงบประมาณ ในการพัฒนาหลักสูตรควรจัดให้สอดคล้องกับงบประมาณของรัฐ ไม่ว่าในด้านจัดการเรียนการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้มีการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและต้องคำนึงถึงผลตอบแทนจากการลงทุนในด้านกำลังคนปริมาณคน และคุณภาพ เช่น การพัฒนาหลักสูตรให้เยาวชนมีความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์ การลงทุนด้านอุปกรณ์ คือ คอมพิวเตอร์ ให้ทุกโรงเรียนมีคอมพิวเตอร์สอนนักเรียน แต่บางโรงเรียนไม่มีไฟฟ้า หรือบางโรงเรียนยังไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ การลงทุนในจุดดังกล่าวส่วนหนึ่งอาจเป็นการลงทุนที่สูญเปล่า เพราะฉะนั้นควรคำนึงถึงการลงทุนทางการศึกษาด้วยว่าสูญเปล่าหรือไม่ ในอนาคตมีตัวอย่างที่ทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาอยู่เสมอ

3.) การเมืองการปกครอง

เป็นที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมหมู่มาก จึงจำเป็นต้องมีระเบียบแบบแผนหรือกติกาต่างๆ สำหรับสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในสังคมยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อความ

สงบเรียบร้อยและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ดังนั้น การเมืองการปกครองจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่สิทธิ และมีความรับผิดชอบที่ทุกคนต้องมีต่อสังคมและประเทศชาติ การเมืองการปกครองมีความสัมพันธ์กับการศึกษา ในฐานะที่การศึกษามีหน้าที่ผลิตคนที่ดีให้แก่สังคม และอยู่ในระบบการปกครองประเทศชาติ ช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าตนมีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร และควรแสดงแนวคิดปฏิบัติตนอย่างไรหลักสูตรของประเทศต่างๆ จึงควรบรรจุเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ที่จะปลูกฝังให้ประชากร อยู่ร่วมกันในสังคมได้ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสันติสุข ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองที่ควรนำมาเป็นเนื้อหาประกอบการวิเคราะห์ในการพัฒนาก็คือ ระบบการเมืองและระบบการปกครอง นโยบายของรัฐและรากฐานของประชาธิปไตย (ธัญญาภรณ์ บุญเสริม, 2550, น. 60)

(1) ระบบการเมืองการปกครอง เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมืออันหนึ่งของสังคม ดังนั้น การศึกษาระบบแบบนี้จึงแยกกันไม่ออก หลักสูตรในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานมักจะบรรจุเนื้อหาสาระของระบบการเมืองไว้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีให้กับประชาชน อยู่ร่วมกันในสังคมได้ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในบางประเทศที่ต้องการปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองให้แก่ประชาชน เพราะฉะนั้นในการพัฒนาหลักสูตรควรเลือกเนื้อหาวิชาประสบการณ์การเรียนรู้ และปลูกฝังให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครอง

(2) นโยบายของรัฐ เนื่องจากการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมจึงมีความจำเป็นต้องสอดคล้องกับระบบอื่นๆ ในสังคมการที่จะทำให้ระบบต่างๆ สามารถเกื้อหนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน จึงจำเป็นต้องสัมพันธ์กันระหว่างระบบเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงมีนโยบายแห่งรัฐ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่างๆ ให้มีความต่อเนื่อง และสอดคล้องซึ่งกันและกัน นโยบายของรัฐที่เห็นได้ชัดเจนคือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรควรจะได้พิจารณาโยบายของรัฐด้วย

(3) ประชาธิปไตย จากการที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในพ.ศ. 2475 นั้น ความรู้ความเข้าใจตลอดจนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่างๆ เกี่ยวกับประชาธิปไตยในสังคมไทยยังไม่เพียงพอ หลักสูตรในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาคนควรที่จะวางรากฐานที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยให้แก่สังคม เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งจะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข และไม่มีการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอน จึงควรมุ่งเน้นพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วย สำหรับประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยมานานแล้ว แต่ทางปฏิบัติเราต้องยอมรับว่ายังไม่สมบูรณ์ ดังจะเห็น

ได้จากการที่ราษฎรส่วนใหญ่ยังไม่รู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนต่อรัฐ ไม่รู้ว่าตนเองมีความสำคัญ มีส่วนมีเสียงในการปกครอง มีส่วนที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของตนเป็นอย่างมาก ไม่เห็นความจำเป็นในการเลือกตั้ง การศึกษาควรมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงแก้ไข การจัดการเรียนการสอนควรเน้นเรื่องความรับผิดชอบต่อบ้านเมือง ให้ประชาชนรู้หน้าที่ของตนในระบบประชาธิปไตย ให้สำนึกว่าการเมืองและการปกครองนั้นเป็นเรื่องของทุกคน ทั้งที่ศึกษาอยู่ในระบบและนอกระบบ และ หรือจบการศึกษาแล้วจากนั้นได้นำไปปฏิบัติจริงเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายที่ว่า การศึกษาศึกษาคือกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นการ จัดหลักสูตรให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองจึงกระทำได้หลายรูปแบบเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ มีจิตสำนึกในความร่วมมือ เข้าใจบทบาทตนเองในด้านการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง เพื่อเป็นการวางรากฐานทางด้านประชาธิปไตย การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย (ธัญญาภรณ์ บุญเสริม, 2550, น. 62) ควรจัดตามลำดับคือ การจัดการศึกษาให้เท่าเทียมทั่วถึง ให้อำนาจการจัดการศึกษากระจายในท้องถิ่น ให้เสรีภาพและเสรีภาพแก่บุคคล ให้โอกาสแสดงความคิดเห็น การเรียนการสอนควรส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ให้โอกาสผู้เรียนแสวงหาความรู้ ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาตนเอง จัดหลักสูตรให้ยืดหยุ่นได้ง่าย และเน้นวิชามนุษย์สัมพันธ์และจริยธรรมเป็นพิเศษ นอกจากนี้การปลูกฝังอบรมสั่งสอนนักเรียน ก็มีส่วนสำคัญที่จะทำให้ประชาธิปไตยของไทย ความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้นด้วยวิธีการ คือ แสดงให้เห็นประโยชน์ประชาธิปไตยโดยการให้คำแนะนำและปฏิบัติ สร้างลักษณะที่ดี ให้มีความกระตือรือร้นสนใจ เหตุการณ์ของบ้านเมือง เป็นการสร้างการมีวินัย การเคารพสิทธิเสรีภาพระหว่างกัน ฝึกการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่างๆ อย่างเข้มงวด กระตุ้นทำให้เกิดความตั้งใจเรียน ซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ ฝึกให้ความสนใจและมีส่วนร่วมกันพิจารณาปัญหาต่างๆ ของคนในสังคม และหาทางแก้ไข หาโอกาสให้ความร่วมมือในการประกอบกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม ช่วยแก้ไขปัญหาที่ไม่เหมาะสมในสังคมและสร้างค่านิยมที่ดี เหมาะสมปลูกฝังทัศนคติที่ว่า การเมืองเป็นเรื่องการให้ความร่วมมือ การเสียสละ และการช่วยชาติเพื่อบุคคลรุ่นใหม่นี้จะได้เป็นนักเรียนที่ดี ให้ความรู้และกระตุ้นให้สนใจการเมืองโดยคำนึงถึงหลักการ วิธีการ สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองของประเทศ ปลูกฝังให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองทั้งในระดับโรงเรียน ท้องถิ่น และประเทศชาติ ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีแนวคิดที่ว่าทุกคนควรมีบทบาททางการเมืองและการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม และเน้นให้เห็นความสำคัญของการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (ธัญญาภรณ์ บุญเสริม, 2550, น. 63)

จากตัวอย่างดังกล่าวพอจะเป็นแนวทางกำหนดเนื้อหา กิจกรรมที่จะจัดการเรียน และประสบการณ์เรียนรู้ไว้เป็นหลักสูตร เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้จบการศึกษาไปเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและสอดคล้องกับระบบการเมืองของประเทศ

4.) แนวทางการแก้ปัญหาในสังคม

เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญที่ต้องศึกษา สังคมไทยปัจจุบันกำลังพบเจอกับปัญหาหลายประการ ทั้งสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และการเมือง ซึ่งการแก้ปัญหาเหล่านี้มีทั้งระยะสั้นระยะยาว และการแก้ปัญหาอาจทำได้ชั่วคราว หรืออย่างถาวร การจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นเรื่องสำคัญที่นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องศึกษา แล้วนำมาสร้างเป็นหลักสูตร (চারঙ্গ ববুসকী, 2532 , ন. 128) ปัญหาสำคัญๆ ที่ควรศึกษา คือ

(1) ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การขยายตัวของอุตสาหกรรมและการใช้เทคโนโลยี ทำให้สภาวะแวดล้อมทางในสังคมไทยมากขึ้น เช่น การทำลายป่าไม้ ความเสื่อมโทรมของดิน น้ำเสีย และอากาศเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ปัญหาต่างๆ สมควรที่จะได้ศึกษาข้อเท็จจริงถึงสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร เช่น การกำหนดเนื้อหาในเรื่องสภาพแวดล้อม การปลูกฝังการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เราสามารถกำหนดลงในเนื้อหาของหลักสูตรในระดับต่างๆ ตามความเหมาะสม เพื่อที่ปลูกฝังความรับผิดชอบในสิ่งเหล่านี้ให้เกิดในผู้เรียน และประเทศก็จะมีพลเมืองที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศ ในอนาคตปัญหาเกี่ยวสิ่งแวดล้อมก็จะได้รับการป้องกัน

(2) ปัญหาทางด้านสังคม ในปัจจุบัน มักจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งมีสาเหตุจากความเจริญทางด้านวัตถุแบบตะวันตกหลังไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วด้วยอิทธิพลของการสื่อสาร ทำให้คนไทยรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาโดยเฉพาะในหนุ่มสาวหรือเยาวชน ทำให้เกิดปัญหาทางด้านความคิดของคนหนุ่มสาวกับผู้ใหญ่ที่ยึดมั่นในวัฒนธรรมเดิม ทำให้เกิดปัญหากับยาเสพติด ปัญหาทางเพศ ปัญหาทางอาชญากรรม ซึ่งการศึกษาสิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเตรียมเยาวชนสามารถดำรงอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข และไม่เกิดปัญหา (চারঙ্গ ববুসকী, 2532 , ন. 129)

(3) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ โดยพื้นฐานนั้นประเทศไทยเป็นประเทศที่มีพื้นฐานดั้งเดิมจากเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีพื้นฐานยากจนและมีการศึกษาต่ำ ประชาชนเกิดการว่างงาน การย้ายถิ่นทำกินชนบทเข้าสู่เมือง หรือค่าจ้างแรงงานต่ำ สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาทางเศรษฐกิจยาวนานของประเทศ ประกอบกับในปัจจุบันประเทศต่างๆ ประสบกับภาวะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของโลก ทั้งประเทศไทยด้วย ทำให้ปัญหาทางเศรษฐกิจในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มปัญหาที่เกิดในอนาคต เพื่อจะให้นำข้อมูลของประเทศ โดยกำหนดจุดหมายของการพัฒนาหลักสูตร การสร้างหลักสูตรหลายวิชา รวมถึงการบรรจุเนื้อหาสาระสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพทาง

เศรษฐกิจ ทำให้ผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ และสามารถดำรงอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยไม่เป็นปัญหาหรือภาระของสังคม หรือจัดการศึกษา เพื่อให้ทุกคนมีงานทำได้

(4) สภาพปัญหาทางการเมืองของไทยเป็นมาอย่างยาวนาน สมควรที่การศึกษาจะเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาทางการเมือง คือการให้ความรู้และปลูกฝังในเรื่องของประชาธิปไตย เพราะประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะคนในท้องถิ่นชนบทมีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยไม่ดีพอ นอกจากนั้นประชาชนส่วนใหญ่ ยังขาดความเข้าใจและความรับผิดชอบต่อวิถีทางแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะเห็นได้จากการเข้ามามีบทบาททางการเมืองยังเป็นเรื่องของคนกลุ่มน้อย หรือจำนวนผู้ไปใช้เสียงในการเลือกตั้งแต่ละครั้งมีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งทั้งหมด แม้ว่านักศึกษาที่มีอายุที่จะใช้สิทธิ์เลือกตั้งได้แล้วแต่อัตรส่วนผู้ใช้สิทธิ์ยังน้อยเหมือนเดิม ในเมื่อผู้ได้รับการศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตยเป็นอย่างดียังขาดความสำนึกความรับผิดชอบเช่นนี้ นักวิชาการจึงควรที่จะได้ตระหนักและพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมการเรียนการสอนให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสำนึก และความรู้สึกรับผิดชอบต่อการปกครองของประเทศ (อ้าง บัณฑิต, 2532 , น. 130)

จากสภาพปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาเป็นเพียงตัวอย่างที่นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึง ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรที่ร่างขึ้นมามีส่วนแก้ปัญหาสังคมและประเทศชาติโดยส่วนรวมบางปัญหาอาจแก้ได้โดยตรง บางปัญหาการศึกษาแก้ไขโดยทางอ้อม ซึ่งเป็นหน้าที่ของนักพัฒนาหลักสูตรจะต้องพิจารณาปัญหาเพื่อนำไปสู่การเลือกทิศทางการพัฒนาเพื่อสร้างคนที่เป็นประโยชน์แก่สังคม หรือคนที่จะไปพัฒนาหรือแก้ปัญหาสังคมต่อไป ขั้นตอนในการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขมี ดังนี้ 8 คือ พิจารณาปัญหาที่ระบบการศึกษาเอื้อในการปรับปรุงให้ดีขึ้น พิจารณาสาเหตุ ข้อเท็จจริงสภาพปัญหา พิจารณาวิชา เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและพิจารณากิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม

5.) พัฒนาการทางเทคโนโลยี

พัฒนาการทางเทคโนโลยี ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไป ผู้เรียนเกิดความจำเป็นต้องเพิ่มความรู้ใหม่ ทักษะใหม่ และต้องเปลี่ยนแปลงเจตคติใหม่ทำให้เกิดความจำเป็นจะต้องสร้างคุณธรรมและความคิดใหม่เพื่อให้คนในสังคมสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ โดยใช้การศึกษาสร้างประชาชนที่มีคุณภาพและมีความสามารถ ปรับตัวให้กับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม หลักสูตรที่นำมาใช้จะต้องมีความสอดคล้องกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปัจจุบันประเทศไทยได้นำเอา

ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ในสังคมอย่างกว้างขวางในทุกๆ ด้านทำให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อมดังนั้น การจัดการศึกษาจึงควรจะให้ประชาชนตระหนักถึงสภาพข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เป็นผลกระทบจากความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมทั้งให้เขาได้รับข้อมูลต่างๆ อย่างเพียงพอ เพื่อให้เขาสามารถเลือกตัดสินใจใช้วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ดังนั้น นักพัฒนาหลักสูตรต้องศึกษาข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งในปัจจุบันและแนวโน้มความเจริญในอนาคต เพื่อที่จะได้พัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาคนให้สามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างเหมาะสมในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้จะทำให้สอดคล้องกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว ความเจริญทางด้านนี้ยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเนื้อหาของหลักสูตรและการเรียนการสอน เช่น อุปกรณ์สอนใหม่ๆ เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ คอมพิวเตอร์ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง วีดิทัศน์ ไมโครฟิล์ม โปรเจกเตอร์ วิธีการสอนแบบใหม่ๆ ซึ่งใช้เครื่องมือช่วย เช่น วิทยุการศึกษา โทรทัศน์ในการศึกษา การศึกษาทางไกล การสอนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสอนใหม่ ๆ อาศัยความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเหล่านี้ สามารถช่วยให้จัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงกว่าการสอนในอดีต ผู้พัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว นำมาพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมด้วย (อึ้ง บัตรี, 2532 , น. 132)

6.) สภาพสังคมในอนาคต

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งให้เห็นว่าในอนาคตประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมมากขึ้น (ทักษิณา เครือหงส์, 2550, น. 23) ซึ่งจะเป็นผลให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่หลากหลายสาขา จากสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไป ดังนี้

- (1) มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม รวมทั้งอุตสาหกรรมท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
- (2) งานอาชีพอิสระมีแนวโน้มจะมีความสำเร็จมากขึ้นในอนาคตทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการผลิตอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มักเป็นการผลิตใช้ทุนมากกว่าใช้แรงงาน
- (3) ในอนาคตสภาพสังคมจะมีการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดเฉพาะตัวเพราะที่ดินทำกินไม่สามารถขยายเพิ่มให้สมดุลกับประชากรได้ทำให้เกิดการเข้ามาทำงานในเมืองมากขึ้นและภาคอุตสาหกรรมก็ไม่สามารถรองรับแรงงานได้ทั้งหมด เพราะฉะนั้นเพื่อความอยู่รอดทุกคนจึงดิ้นรนมากขึ้น
- (4) การปฏิบัติของคนไทยจะเปลี่ยนแปลงไปจากวัฒนธรรมดั้งเดิมซึ่งส่งผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง ความเจริญด้านเทคโนโลยีและการ

หลังไหลเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และสิ่งแวดล้อมของสังคมไทย

(5) ในอนาคตคาดว่าจะการดำเนินชีวิตของคนไทยประสบกับปัญหา ทั้งในด้านสุขภาพ และการประกอบอาชีพมากขึ้น ซึ่งเกิดผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และการเพิ่มประชากร จากสภาพการเปลี่ยนแปลงในลักษณะต่างๆ ดังกล่าวแล้ว หลักสูตรในอนาคตต้องมีบทบาทดังต่อไปนี้

5.1 เตรียมกำลังคนให้เหมาะสมกับงานขนาดย่อย และอุตสาหกรรมท้องถิ่น โดยเตรียมกำลังคนที่มีคุณภาพทางด้านความรู้ทักษะ และลักษณะนิสัย ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการทำงานอาชีพ

5.2 ส่งเสริมอาชีพอิสระและเตรียมคนให้เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการว่างงานของประชาชนส่วนหนึ่ง

5.3 การศึกษาในอนาคตควรเน้นไปที่การสร้างค่านิยมด้านความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน โดยให้ทุกคนรู้จักเสียสละ มุ่งทำประโยชน์ให้แก่สังคมเป็นส่วนใหญ่ และหาจุดยืนที่เป็นที่ยอมรับ

5.4 เตรียมคนให้เห็นคุณค่าของการดำรงรักษาวัฒนธรรมไทยรู้จักผสมผสานวัฒนธรรมเดิมกับวัฒนธรรมใหม่ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติตน มุ่งพัฒนาตนเองและสร้างสรรคความเจริญทางสังคม ตลอดจนมุ่งพัฒนาจิตใจให้ยึดมั่นในศาสนาและหลักธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม อันจะนำไปสู่การมีชีวิตที่สงบสุข

5.5 เตรียมฝึกคนให้สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพและปัญหาต่างๆ ในการดำรงชีวิตพร้อมทั้งสามารถเลือกแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

7.) บุคคลภายนอกและนักวิชาการแต่ละสาขา

บุคคลภายนอกและนักวิชาการแต่ละสาขา ข้อมูลพื้นฐานจากนักวิชาการในวิชาสาขาต่างๆ เป็นข้อมูลสำคัญที่จะช่วยให้ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นได้อย่างกว้างขวาง ข้อมูลดังกล่าวได้แก่ จากนักวิชาการในสาขาต่างๆ นักการศึกษา หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลผลิตของการจัดการศึกษา คือสถานประกอบการซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ได้จากสถานประกอบการหรือตลาดแรงงาน

(1) ข้อมูลจากนักวิชาการแต่ละสาขาวิชาที่มีความรู้ ความสามารถความชำนาญเฉพาะทางย่อมรู้ทฤษฎีหลักธรรมชาติโครงสร้าง และระดับความยากง่ายของความรู้แต่ละศาสตร์ของตนเป็นอย่างดี นักพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องปรึกษาและร่วมมือกับนักวิชาการศึกษาเหล่านี้เกี่ยวกับการกำหนดจุดหมายในการจัดการเรียนในแต่ละสาขาวิชา ในการกำหนดเนื้อหาวิชา ความกว้าง และความต่อเนื่องของเนื้อหาในเรื่องการปฏิบัติ การพัฒนาหลักสูตรของไทยยังขาดข้อมูลด้านนี้มาก ทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษานักวิชาการสาขาต่างๆ จึงน่าจะมิพบทบทโดยร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละสาขา เพื่อสร้างหลักสูตรที่สมเหตุสมผลและสมจริงทางวิชาการ (ทักษิณา เครือหงส์, 2550, น. 26)

(2) ข้อมูลจากสถานประกอบการ เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่นักพัฒนาหลักสูตรไม่ควรมองข้าม เพราะจะต้องผลิตคนสู่สถานประกอบการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาหลักสูตรในระดับอาชีวศึกษา ความต้องการของสังคมเป็นข้อมูลสำคัญที่นักพัฒนาหลักสูตรควรนำไปพิจารณา เพื่อจัดการเรียนการสอนให้ผู้สำเร็จหลักสูตรสามารถเข้าไปสู่สถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.) โรงเรียน ชุมชน หรือสังคมที่โรงเรียนตั้งอยู่

ข้อมูลที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ควรศึกษาวิเคราะห์ คือข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนครูในโรงเรียน จำนวนอาคารสถานที่หรือห้องเรียนจำนวนอุปกรณ์ และศักยภาพของโรงเรียนมากที่สุด นอกจากนี้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนและสภาพสังคมที่โรงเรียนตั้งอยู่ก็เป็นข้อมูลที่ผู้จัดทำหลักสูตรหรือพัฒนาหลักสูตรจะต้องศึกษา เช่น สภาพแวดล้อมและสภาพภูมิศาสตร์ที่ตั้ง หรือสังคมโดยทั่วไปของผู้ใช้หลักสูตรหรือโรงเรียนนั้นเป็นอย่างไร การสนับสนุนหรือความร่วมมือของชุมชนสังคมที่มีต่อโรงเรียนเป็นอย่างไร ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการจัดทำหลักสูตร เช่น การกำหนดวิชาเรียนต่างๆ เพราะบางรายวิชาสภาพของสังคมก็ไม่สามารถเอื้ออำนวยหรือส่งเสริมเท่าที่ควร การศึกษาก็ไม่บรรลุผล เพราะฉะนั้นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน ชุมชน และสังคมที่โรงเรียนตั้งอยู่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้จัดทำหลักสูตรต้องศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลมาจัดทำหลักสูตรที่โรงเรียนต่างๆ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้สามารถค้นคว้าได้จากเอกสารในการรายงานต่างๆ การสำรวจ และการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ตลอดจนสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น คนในพื้นที่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ทุกโรงเรียนสามารถนำไปใช้ได้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะหลักสูตรระดับท้องถิ่นข้อมูลดังกล่าว

มีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องให้ความสำคัญเพื่อที่จะให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมและตอบสนองต่อท้องถิ่นนั้นๆ ได้อย่างเต็มที่ (ทักษิณา เครือหงส์, 2550, น. 27)

9.) ประวัติศาสตร์การศึกษาและหลักสูตรเดิม

ประวัติศาสตร์มีความสำคัญต่อชีวิตและการกระทำในปัจจุบัน ดังคำกล่าวที่ว่า ปัจจุบันผลของอดีตและอนาคตเป็นผลปัจจุบัน เพราะฉะนั้นข้อมูลเดิมที่มีมาอย่างช้านาน และการศึกษาหลักสูตรจากสิ่งที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วนั้นย่อมมีประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาและการจัดทำหลักสูตรในปัจจุบัน การศึกษาไทยกับประวัติศาสตร์ไทยมีความผูกพันกันอย่างมาก เพราะเหตุการณ์ในชาติจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาเสมอ นักวิชาการและนักพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานหรือข้อมูลศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติ รวมทั้งประวัติศาสตร์ควบคู่กันไป เพราะเราต้องอาศัยพื้นฐานจากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาหลักสูตรในปัจจุบัน การศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์จะทำให้เราเห็นภาพรวมความเจริญของชาติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม การเมือง และวัฒนธรรมในอดีตที่ผ่านมา รวมทั้งผลกระทบที่มีต่อการศึกษา (บานเย็น แก้วศรีสุข, 2553, น. 27) ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้นักการศึกษาจะต้องทำการวิเคราะห์ว่าการจัดการศึกษาหรือการจัดหลักสูตรอย่างนั้นในสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในขณะนั้นมีความถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ส่วนใดเป็นลักษณะของการจัดการศึกษาหรือจัดหลักสูตรที่ดี ส่วนใดเป็นลักษณะการจัดทำหลักสูตรที่ผิดพลาดแก่ผู้จัดทำหลักสูตร การวิเคราะห์ที่ดีจะช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน การที่ต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรเก่าเนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรนั้น เราตั้งต้นจากสิ่งที่มีอยู่หรือใช้อยู่ จุดประสงค์ของการวิเคราะห์ก็เพื่อตรวจสอบหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้ดีหรือไม่อย่างไร อะไรที่ดีอยู่แล้ว มีอะไรที่บกพร่อง ล้าสมัย หรือไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จุดเด่น จุดด้อย ข้อดี ข้อบกพร่องขององค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรทั้งในแง่ของประสิทธิภาพของการนำไปใช้ รวมทั้งความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลในอดีตที่มีคุณค่าแก่การจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรปัจจุบัน ในการศึกษาประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์การศึกษาควบคู่กันไปด้วย

10.) ปรัชญาการศึกษา

ในวงการศึกษาศาสตร์ปรัชญาได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาโดยเฉพาะปรัชญาการศึกษาซึ่งหมายถึงอุดมคติ อุดมการณ์อันสูงสุดซึ่งยึดเป็นหลักในการจัดการศึกษามีบทบาทในการเป็นแม่บท เป็นต้นกำเนิดความคิดในการกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา และเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้นในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะระดับประเทศ ปรัชญาการศึกษาจึงมีความสำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษา ช่วย

กำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งสิ่งอื่นที่จะตามมาคือ การเลือกเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลเป็นต้น ปรัชญาการศึกษาต่างๆ มีดังนี้ (พัทธดนย์ พรหมขุนทอง, 2560, น. 43)

(1) ปรัชญาสารัตถนิยมหรือสาระนิยม (essentialism) เป็นปรัชญาที่ได้รับอิทธิพลจากปรัชญาทั่วไปสาขาจิตนิยม (idealism) และสัจนิยม (realism) ถือว่าบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเป็นเครื่องมือของสังคม บุคคลต้องอุทิศตนเพื่อสังคม สะสมมรดกของสังคม และสืบทอดวัฒนธรรมของสังคมให้คงอยู่ต่อไป การจัดการศึกษาตามแนวคิดนี้จึงมีลักษณะเป็นการถ่ายทอดและอนุรักษ์วัฒนธรรมของสังคมเพราะเห็นว่า สิ่งที่น่ามาสอนนั้น ดีงาม ถูกต้อง และกลั่นกรองมาดีแล้ว เนื้อหาวิชาที่น่ามาสอนจะเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีชีวิตที่ดี เช่น การอ่าน การเขียน เลขคณิต ประวัติศาสตร์วรรณคดี ปรัชญาศาสนา เป็นต้น เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปสู่สิ่งที่ซับซ้อน จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม การจัดการเรียนรู้อีตครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เน้นการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียน รับรู้และคำนึงถึงเนื้อหาสาระมากกว่าความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีสอนที่ใช้มากคือการบรรยายหรือการพูดของครู ผู้เรียนต้องอยู่ในระเบียบวินัยจนสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ การประเมินผลเน้นด้านความรู้ (พัทธดนย์ พรหมขุนทอง, 2560, น.89)

(2) ปรัชญาานิรันตรนิยม (perennialism) ปรัชญานี้มีความเชื่อว่า สิ่งที่มีความคงทนถาวร ย่อมเป็นสิ่งที่ดีงามเป็นจริงมากกว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ การจัดการศึกษาจึงควรให้เรียนในสิ่งที่ดีงาม มั่นคง มีเสถียรภาพ เนื้อหาวิชาที่เรียนจะเป็นวิชาที่พัฒนาเชาวน์ปัญญา และจิตใจ เช่น วิทยาศาสตร์ ตรรกศาสตร์ ภาษาศาสตร์ วรรณคดี ไวยากรณ์ ศิลปะการพูด คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ และดนตรี เป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องเตรียมตัว เพื่อการดำรงชีวิตการจัดการเรียนรู้อีตครูผู้สอนให้ผู้เรียนทุกคนเรียนเหมือนกันหมด วิธีสอนใช้การฝึกฝนทางปัญญา เช่น การอ่าน การเขียน การฝึกทักษะการท่องจำ การคำนวณ และการถามตอบ (สุวิจักขณ์ อธิคมกุลชัย, 2554, น. 56)

(3) ปรัชญาพิพัฒนาการนิยม หรือปรัชญาพิพัฒน์นิยม หรือปรัชญาวิวัฒนาการนิยม(progressivism) ปรัชญาการศึกษานี้ถือว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือของสังคมในการถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่ชนรุ่นหลัง มีความเชื่อว่าการศึกษาเป็นชีวิตมากกว่าเป็นการเตรียมตัวเพื่อชีวิต และส่งเสริมวิธีการแบบประชาธิปไตย การจัดการศึกษาตามแนวนี้จะมุ่งส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน เน้นการปฏิบัติจริง และความสัมพันธ์กับสภาพจริง การจัดการเรียนรู้อีตครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง กระบวนการจัดการเรียนรู้อีตครูผู้สอนมีหลายลักษณะยึดหลักความสนใจของผู้เรียนที่จะแก้ปัญหาสังคมต่าง ๆ วิธีการที่ใช้มากคือ การทำโครงการ การอภิปรายกลุ่ม และการแก้ปัญหาเป็นรายบุคคล (สุวิจักขณ์ อธิคมกุลชัย, 2554, น. 58)

(4) ปรัชญาอัตนิยม หรือปรัชญาอัตถิภาวนิยม หรือปรัชญาสภาวะนิยม (existentialism) ปรัชญาที่มีความเชื่อว่า ธรรมชาติของคน สภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ทุกคนสามารถกำหนดชีวิตของตนเองจึงเน้นการอยู่เพื่อปัจจุบัน การปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคม เผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีความสุขการจัดการศึกษาจึงให้ ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ การตัดสินใจ สอนให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง มีเสรีภาพในการเรียน และเลือกเรียนมีความรับผิดชอบในตนเอง ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทาง การจัดการเรียนรู้เน้นพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน วิชาที่เรียนเป็นวิชาที่พัฒนาความสามารถของบุคคลเฉพาะลงไป เช่น ศิลปะ ปรัชญาวรรณคดี การเขียนและการละคร (สุวิจักขณ์ อธิคมกุลชัย, 2554, น. 59)

(5) ปรัชญาปฏิรูปนิยม (reconstructionism) ปรัชญาที่มีความเชื่อว่า การศึกษาควรจะเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงสังคมโดยตรง เน้นการจัดการศึกษาเพื่อสร้างสังคมให้ดีขึ้น รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคม ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม อนาคตเป็นศูนย์กลาง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและทัศนคติที่จะออกไปปฏิรูปสังคมให้ดีขึ้น เนื้อหาวิชาเน้นหนักในหมวดสังคมศึกษา ด้านพฤติกรรมศาสตร์ อิทธิพลของชุมชนการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสำรวจความสนใจและความต้องการของตนเองใช้วิธีสอนแบบให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเน้นการอภิปรายการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องปัญหาของสังคม พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปฏิรูปสังคมด้วย ตารางสอนจัดแบบยืดหยุ่น (พัทธฉนย์ พรหมขุนทอง, 2560, น. 62)

11.) จิตวิทยา

จิตวิทยาในการจัดทำหลักสูตรนั้นนักพัฒนาหลักสูตรต้องคำนึงอยู่เสมอว่าต้องพยายามจัดหลักสูตรให้สนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง ด้วยการศึกษาข้อมูล พื้นฐานเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ว่าผู้เรียนเป็นใคร มีความต้องการและความสนใจอะไร มีพฤติกรรมอย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาทั้งสิ้น ดังนั้นข้อมูลพื้นฐานทางด้านจิตวิทยาจึงเป็นส่วนสำคัญที่นักพัฒนาหลักสูตรจะละเลยมิได้ ในการนำมาวางรากฐานหลักสูตร เช่น การกำหนดจุดหมายหลักสูตร เนื้อหาวิชา และการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสม ที่สุดนักพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของจิตวิทยาโดยเฉพาะ จิตวิทยาพัฒนาการ (developmental psychology) และจิตวิทยาการเรียนรู้ (psychology of learning) ซึ่งจิตวิทยาทั้ง 2 สาขานี้จะเกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรโดยตรง นอกจากนี้ นักพัฒนาหลักสูตรยังให้ความสำคัญกับจิตวิทยาทั่วไป (general psychology) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของมนุษย์ด้วยเช่นกัน จิตวิทยาพัฒนาการจะบอกถึงพัฒนาการของมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และเชาวน์ปัญญา ทำให้ทราบถึงความสามารถ ความสนใจความ

ต้องการ เจตคติ และศักยภาพด้านต่างๆ ที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคนองค์ประกอบของพัฒนาการของมนุษย์มี 2 ประการคือ (พัทธคนย์ พรหมขุนทอง, 2560, น. 90)

(1) วุฒิภาวะ หมายถึง กระบวนการของความเจริญเติบโตสูงสุดของอินทรีย์ ในร่างกายที่ทำให้เกิดความพร้อมที่จะทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะนั้นโดยไม่ต้องอาศัยการฝึกฝนหรือเรียนรู้ใดๆ หรือเป็นไปโดยธรรมชาติ

(2) การเรียนรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นด้วยการตั้งใจ หรืออาจเกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจก็ได้พัฒนาการและการเจริญเติบโตของมนุษย์ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย เป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างทั้งขนาดรูปร่าง และการทำงานของอวัยวะต่างๆ ในร่างกาย ด้านที่ 2 พัฒนาการทางด้านสติปัญญา เป็นความเจริญงอกงามที่บ่งบอกถึงการเพิ่มพูนความสามารถในประกอบกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและรวบรวมความรู้ ความเข้าใจไว้เป็นหมวดหมู่ เป็นพัฒนาการทางด้านความคิด ความจำ และความเข้าใจ

การวางหลักสูตรต้องกำหนดเนื้อหาวิชาให้เป็นลำดับจากง่ายไปสู่เนื้อหาที่ซับซ้อนขึ้น สอดคล้องกับลำดับขั้นพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียนและคำนึงถึงวุฒิภาวะ และความพร้อมของผู้เรียน จิตวิทยาการเรียนรู้กับการพัฒนาหลักสูตร จิตวิทยาการเรียนรู้จะบอกถึงธรรมชาติของการเรียนรู้ การเกิดการเรียนรู้และปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพแนวคิดของนักจิตวิทยาที่เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้มี 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ด้วยกัน ดังนี้

1) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มความรู้นิยมหรือปัญญานิยม (cognitivist theory) นักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยมให้ความสนใจในการศึกษาปัจจัยภายในตัวบุคคลที่เรียกว่า โครงสร้างทางปัญญา (cognitive structure) ที่มีผลต่อความจำ การรับรู้และการแก้ปัญหาของบุคคล นักจิตวิทยากลุ่มนี้มีความเชื่อว่าการกระทำต่างๆ ของบุคคลนั้นเกิดขึ้นจากตัวบุคคลนั่นเองไม่ใช่ เกิดจากเงื่อนไข บุคคลเป็นผู้กระทำสภาพแวดล้อมที่จะทำให้บุคคลเรียนรู้ได้ดีนั้นจะต้องเป็นสภาพแวดล้อมที่บุคคลรับรู้และมีความหมายต่อบุคคลเท่านั้น อีกทั้งสิ่งใดที่บุคคลได้เรียนรู้มาก่อนจะมีผลต่อการเรียนรู้ในปัจจุบัน ดังนั้น นักจิตวิทยากลุ่มนี้ให้ความสนใจต่อสิ่งที่บุคคลได้เรียนรู้มาแล้ว เพื่อจะได้จัดประสบการณ์ที่มีความหมายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตัวอย่างนักจิตวิทยากลุ่มนี้ เช่น เกสตาลด์ (Gestalt) วิลเลียม เจม (William James) จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เอดเวิร์ด โทลแมน (Edward Tolman) พีอาเจต์ (Piaget) และบัวร์เนอร์ (Burner) (ชนันท ชาติทอง, 2551, น. 79)

2) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (humanist theory) หรือกลุ่มแรงจูงใจ (motivation theory) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้คำนึงถึงความเป็นคนของคน มองธรรมชาติของมนุษย์ในลักษณะว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดี มนุษย์เป็นผู้ที่มีอิสระสามารถนำตนเองและพึ่งตนเองได้ เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ทำประโยชน์ให้สังคม มีอิสระที่จะเลือกทำสิ่งต่างๆ ยึดการเรียนรู้จากแรงจูงใจเป็นหลัก นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ไม่ยอมรับว่าการเรียนรู้เกิดจากการกำหนดเงื่อนไขและกลไกต่างๆ แต่เขาให้ความสนใจในลักษณะเฉพาะซึ่งเป็นลักษณะของปัจเจกบุคคลโดยเน้นสิ่งที่เรียกว่าตัวตน (self) ความมีอิสระภาพการที่บุคคลได้มีโอกาสเลือก การกำหนดด้วยตนเอง (self-determinism) และการเจริญงอกงามส่วนตน (growth) ซึ่งลักษณะของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้จะเน้นที่เด็กเป็นศูนย์กลาง (child - centered) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไป มีอิทธิพลในการจัดการเรียนรู้ คือ โรเจอร์ (Rogers) และมาสโลว์ (Maslow) (ชูศรี สุวรรณโชติ, 2544, น. 55)

3) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (behaviorist theory) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เน้นที่การศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่สามารถสังเกตเห็นได้เป็นหลัก โดยมีความเชื่อว่าปัจจัยหลักที่มีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์นั้นน่าจะมาจากสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อม นั่นคือ ถ้าครูสามารถจัดสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมแล้วก็จะสามารถทำให้เด็กเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นักจิตวิทยาในกลุ่มพฤติกรรมนิยมที่มีการกล่าวถึงเสมอคือ วัตสัน (Watson) กาเย (Gagne) สกินเนอร์ (Skinner) พาฟลอฟ (Pavlov) ธอนธันไดค์ (Thorndike) และกัททรี (Guthrie) (ชูศรี สุวรรณโชติ, 2544, น. 59)

ข้อมูลทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้จะทำให้ได้แนวคิดในการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น คำนึงถึงการฝึกหัด เพราะเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการแก้ปัญหา การค้นคว้า และวิธีการอื่นๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนบางรายวิชา ตามความถนัดและความสนใจ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้มีสถานที่ที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ จิตวิทยาทั่วไปกับการพัฒนาหลักสูตร ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาทั่วไปที่นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่

1) ความพร้อม เป็นสภาวะที่เกิดขึ้นในร่างกายและจิตใจที่สามารถพัฒนาขึ้นได้จากการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม

2) เจตคติ หมายถึง ท่าทีที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะสังเกตได้จากการแสดงออก ท่าทาง คำพูด

3) แรงจูงใจ และการจูงใจ แรงจูงใจช่วยส่งเสริมให้ทำงาน จนสำเร็จ และนำพฤติกรรมของตนไปให้ตรงทิศทาง ส่วนการจูงใจกับวิธีการชักจูงให้บุคคลกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ผู้ชักจูงต้องการ

4) การถ่ายโยงการเรียนรู้ เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่น่าไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การถ่ายโยงการเรียนรู้เกิดจากความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนมา เจตคติที่รับรู้ต่อไปประกอบกับทักษะของการฝึกฝนจนเกิดความเข้าใจ

5) การจำ การลืม การคิด การจำ หมายถึง ความสามารถทางสมองที่จะเก็บหรือคงที่สิ่งที่ได้เรียนรู้ไว้นานในช่วงเวลาที่ควรจำ การลืม หมายถึง การไม่รักษาความจำไว้ได้ ซึ่งอาจเกิดได้ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว การคิด เป็นกระบวนการสร้างภาพให้ปรากฏขึ้นในสมอง ซึ่งบางครั้งอาจต่อเนื่องมาจากความจำข้อมูลทางด้านจิตวิทยาทั่วไป จะทำให้ได้แนวคิดในการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสม กับ ผู้เรียน เช่น การกำหนดเนื้อหาในวิชาทักษะต้องยึดหลักความพร้อม (พัทธานย์ พรหมขุนทอง, 2560, น. 42)

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรอาจกล่าวได้ คือ การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนา คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านสภาพปัญหา ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมไปถึงด้านโรงเรียน ชุมชน และสังคมอีกด้วย

2.2.3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์

ทศนีย์ บุญเต็ม (2551, น. 68) ให้หลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรไว้ 4 ประการ ซึ่งเรียกว่า "Tyler's rationale" โดยเขาให้หลักเกณฑ์ไว้ว่าในการจัดหลักสูตรและการสอนนั้น ควรจะตอบคำถามที่เป็นพื้นฐาน 4 ประการ ไทเลอร์ เน้นว่าคำถามจะต้องเรียงลำดับกันลงมา ดังนั้น การตั้งจุดมุ่งหมายจึงเป็นขั้นที่สำคัญที่สุดของ ไทเลอร์ คำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การสอน และการประเมินผลมีประสิทธิภาพ จัดประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร จึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ตารางที่ 2.1 หลักการสร้างหลักสูตร โดยเมื่อนำหลักการนั้นมาเทียบเคียงกันจะพบว่า มีความสัมพันธ์กันดังต่อไปนี้

คำถามพื้นฐาน 4 ประการ	หลักการสร้างหลักสูตร
มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรแสวงหา	การวางแผนหลักสูตร
ประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	การออกแบบหลักสูตร
จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ	การจัดการหลักสูตร
จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร จึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	การประเมินหลักสูตร

การสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรต้องคำนึงถึง การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดประสบการณ์ทางการศึกษา การจัดประสบการณ์ทางการศึกษาให้ผู้เรียน และการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรด้วย โดยรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์เริ่มจากการกำหนดข้อคำถาม ดังนี้

คำถามข้อที่ 1 มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรแสวงหาจากคำถามข้อที่ 1 คือการวางแผนในการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์การสอน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์แบบชั่วคราว ทั้งนี้ต้องอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่างๆ หรือSourcesแหล่งแรกคือสังคม ได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อ และแนวปฏิบัติในการดำรงชีวิตในสังคม โครงสร้างที่สำคัญในสังคม และความมุ่งหวังทางสังคม แหล่งที่สองเกี่ยวกับผู้เรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการความสนใจความสามารถและคุณลักษณะที่ประเทศชาติต้องการมีดังนี้ (ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2551, น. 48)

1. ด้านผู้รู้ สำหรับผู้รู้ในสถานศึกษา ก็คือ โรงเรียนที่พวกเราเลือกและเข้าไปสอบถามข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสภาพทั่วไป ข้อมูลพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ประจำวิชา และนักศึกษาฝึกสอน นอกจากนี้ยังรวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เช่น นักการภารโรง แม่ค้า ชาวบ้าน เป็นต้น

2. ด้านผู้เรียน เหตุผลที่เราจำเป็นจะต้องมีความรู้พื้นฐานด้านผู้เรียน เนื่องจากเราจะพัฒนาความรู้ด้านพุทธิพิสัยของเด็ก ได้แก่ ด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้การวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินค่า พัฒนาด้านภาษาศาสตร์ พัฒนาด้าน

จิตปลูกฝังให้เด็กมีจิตสาธารณะ พัฒนาด้านจิตพิสัย และคุณธรรม และเน้นด้านอาชีพ และการศึกษา ตลอดชีวิต

3. ด้านสังคม เกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคม จะครอบคลุมถึงครอบครัว ศาสนา และการศึกษา นอกจากนี้ยังมีเรื่องระบบการศึกษาไทยและแผนพัฒนาการศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เหตุผลที่เราจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานด้านสังคมก็เพราะว่าเราจะนำความรู้ไปพัฒนาทักษะด้านต่างๆของผู้เรียน ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ ทักษะด้านอาชีพ การจัดระเบียบทางสังคมและด้านคุณธรรม ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การถ่ายทอดค่านิยมทางความคิดและวัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม

คำถามข้อที่ 2 ประสพการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้จากคำถามข้อที่ 2 ของไทเลอร์ ประสพการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่สามารถจัดได้และสนองตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทำให้เกิดหลักการออกแบบหลักสูตร โดยมีหลักในการออกแบบดังนี้ (ทศนีย์ บุญเติม, 2551, น. 45-52)

1. หลัก 7 ประการในการออกแบบหลักสูตร

- ค้นหาคักยภาพและความสุข คือต้องออกแบบหลักสูตรให้นักเรียนได้ค้นหาคักยภาพและกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการเรียนรู้

- ความกว้าง คือหลักสูตรที่ดีต้องเปิดกว้างในการเรียนรู้ เพราะว่บางครั้งในการเรียนรู้มีแนวทางในการเรียนได้หลายทาง

- ความก้าวหน้า คือหลักสูตรต้องออกแบบมาให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาไปสู่ความก้าวหน้าที่คุณเรียนตั้งเป้าไว้

- ความลึกซึ้ง คือหลักสูตรต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งสำคัญ คือ หลักสูตรต้องให้โอกาสนักเรียนได้ใช้

- ความเกี่ยวข้อง คือหลักสูตรที่ดีต้องมีเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ต้องสนองกับบริบทที่จะนำหลักสูตรไปใช้

- ความสัมพันธ์กัน คือเนื้อหาในหลักสูตรต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์

- ความเป็นเอกลักษณ์และตัวเลือก คือหลักสูตรที่ต้องให้นักเรียนได้ค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองและมีทางเลือกในการแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง

2. ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เป็นหลักการเกี่ยวทักษะที่สำคัญที่ผู้เรียนพึงมีในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหลักสูตรต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและสามารถนำใช้ชีวิตในสังคมศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งก็คือหลัก 7Cs หรือในปัจจุบันมีการรวมเข้ากับหลัก 3Rs ที่มีก่อนหน้า จนกลายเป็นหลัก 3Rs+7Cs ดังนี้

3Rs

- Reading (อ่านออก)
- Writing (เขียนได้)
- Arithmetic (คิดเลขเป็น)

7Cs

- Critical Thinking & Problem solving คือทักษะในการคิดวิเคราะห์ หมายความว่า คุณต้องคิด เข้าใจ แก้ปัญหา

- Creativity & Innovation คือทักษะที่เมื่อคุณคิดวิเคราะห์แล้ว คุณต้องสร้างสรรค์ได้ หรือสร้างนวัตกรรมใหม่ได้

- Cross-Cultural understanding คือทักษะที่เน้นความเข้าใจในกลุ่มคนในหลากหลายชาติพันธุ์ เพราะเราเป็นสังคมโลก (ทศนีย์ บุญเติม, 2551, น. 48)

- Collaboration Teamwork & leadership คือทักษะการทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความเป็นผู้นำ คือเนื่องจากหากเราทำงานคนเดียว จะมีความเป็นปัจเจกสูง โตขึ้นเราจะไม่สามารถที่จะยอมรับคนอื่นได้ ความคิดเห็นมีทั้งด้านถูกและผิด ไม่มีอะไรบนโลกใบนี้ที่ 100 เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นหาเราไม่ทำงานร่วมกันเป็นทีม แล้วเราจะขาดความสามัคคี ซึ่งเป็นปัญหาหลักของประเทศในขณะนี้

- Communication information and media literacy คือความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการรู้จักข้อมูล ความสามารถในการเข้าใจสื่อ ซึ่งเป็นสาระที่สำคัญ เพราะในโลกของ Digital age ในปัจจุบันข้อมูลข่าวสาร มีมากมาย website มีเป็นร้อย

พินล้นเว็บ ข้อมูลล้นไหลเข้ามา สิ่งดีๆจากคนสร้างดีๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่นเดียวกัน สิ่งไม่ดีจากคนไม่ดี ก็มีมากมาย เราในฐานะผู้บริโภคข้อมูลอยู่ตลอดเวลาจำเป็นต้องมีศักยภาพในการรับรู้ ข้อมูล สื่อ และการสื่อสารต่อออกไปได้

- Computing and ICT literacy คือความสามารถในยุคของ Digital age เราต้องใช้เครื่องมือ เราต้องมีความสามารถในการใช้เครื่อง เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ เทคโนโลยี ที่ช่วยให้เราให้สะดวกมากขึ้น ถ้าเราหนีได้ก็แล้วไป หากหนีมันไม่ได้เราก็จำเป็นต้องมีความสามารถในการใช้มัน (ทักษิณ บุญเต็ม, 2551, น. 50)

- Career and Life skill คือ ทักษะการใช้ชีวิต คือทักษะการประกอบอาชีพ แปลตามตัวอักษร หมายถึงทักษะที่เราจะใช้ชีวิตที่อยู่กับโลกนี้ มองโลกนี้เป็นศูนย์กลาง ไม่ใช่มองตัวเราเป็นศูนย์กลาง หมายถึงความรับผิดชอบต่ออาชีพชีวิต และสังคมของเรา

จากสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นถ้าเราแบ่ง 7Cs ออกได้ 3 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนของการพัฒนาด้านความคิด (Critical Thinking Creativity Collaboration Cross-Culture) ส่วนของ (Literacy) คือ ความสามารถความเข้าใจ (Information Communication Media ICT Literacy) และ ส่วนของ (Life Skill) คือ มองโลกหรือคนอื่นรอบๆ เป็นศูนย์กลาง ไม่ใช่มองเราเป็นศูนย์กลาง

3. สีเส้าหลักของการศึกษา พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถานให้คำอธิบายไว้ว่าหมายถึง หลักสำคัญ 4 ประการ ตามคำอธิบายของคณะกรรมการมานานาชาติว่าด้วยการศึกษาในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้เสนอรายงานเรื่อง Learning: The Treasure Within ต่อองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เมื่อ ค.ศ. 1995 ว่าการศึกษาตลอดชีวิตมีหลักสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ประการที่ 1 การเรียนเพื่อรู้ คือการเรียนที่ผสมผสานความรู้ทั่วไปกับความรู้ใหม่ในเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียดลึกซึ้ง การเรียนเพื่อรู้หมายถึงรวมถึงการฝึกฝนวิธีเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประการที่ 2 การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง คือการเรียนรู้อันช่วยให้บุคคลสามารถรับมือกับสถานการณ์ ต่าง ๆ และปฏิบัติงานได้ เป็นการเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมและในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจเป็นการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน ทั้งนี้สืบเนื่องจากสภาพในท้องถิ่นหรือประเทศนั้น ๆ หรืออาจเป็นการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน โดยใช้หลักสูตรซึ่งประกอบด้วยการเรียนในภาคทฤษฎีสลับกับการฝึกปฏิบัติงาน ประการที่ 3 การเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน คือการเรียนรู้ที่ช่วยให้บุคคลเข้าใจผู้อื่นและตระหนักดีว่า มนุษย์เราจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน ดำเนินโครงการร่วมกันและเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ โดยตระหนักในความแตกต่างหลากหลายความเข้าใจอันดีต่อกันและสันติภาพว่าเป็นสิ่งล้ำค่าคู่ควรแก่การหวงแหน และประการที่ 4 การเรียนรู้

เพื่อชีวิต คือการเรียนรู้ที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตนได้ดีขึ้น ดำเนินงานต่าง ๆ โดยอิสระยิ่งขึ้น มีดุลพินิจ และความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น การจัดการศึกษาต้องไม่ละเลยศักยภาพในด้านใดด้านหนึ่งของบุคคล เช่น ความจำ การใช้เหตุผล ความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ สมรรถนะทางร่างกาย ทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

คำถามข้อที่ 3 จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ จากคำถามข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านั้นอย่างไรให้มีประสิทธิภาพนั้นโดยการจัดเรียงลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เรียงตามลำดับขั้นตอน ต้องมีเนื้อหาครบทุกด้าน ทั้งด้านความคิด หลักการ ค่านิยม และทักษะ ต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน และธรรมชาติของเนื้อหาที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งการกำหนดเนื้อหาสาระความรู้ต่างๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม กระบวนการขั้นนี้ จึงครอบคลุมถึงการคัดเลือกเนื้อหาวิชาแล้วพิจารณาจัดลำดับเนื้อหาเหล่านั้นว่า เนื้อหาสาระใดควรเป็นพื้นฐานของเนื้อหาใดบ้าง ควรให้เรียนอะไรก่อนอะไรหลัง แล้วแก้ไขเนื้อหาที่ถูกต้องสมบูรณ์ทั้งแง่สาระและการจัดลำดับที่เหมาะสม ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามทฤษฎีของไทเลอร์นั้นมีดังต่อไปนี้ (ทัศนีย์ บุญเติม, 2551, น. 52)

1. มีความต่อเนื่อง หมายถึง ในวิชาทักษะ ต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อยๆ และต่อเนื่องกัน
2. การจัดช่วงลำดับ หมายถึง หรือการจัดสิ่งที่มีความง่าย ไปสู่สิ่งที่มีความยาก ดังนั้นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ ให้มีการเรียงลำดับก่อนหลัง เพื่อให้ได้เรียนเนื้อหาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น
3. บูรณาการ หมายถึง การจัดประสบการณ์จึงควรเป็นในลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้เพิ่มพูนความคิดเห็นและได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกัน เนื้อหาที่เรียนเป็นการเพิ่มความสามารถทั้งหมด ของผู้เรียนที่จะได้ใช้ประสบการณ์ได้ในสถานการณ์ต่างๆ กัน การเรียนรู้จึงเป็นแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์ที่แวดล้อม

คำถามข้อที่ 4 จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร จึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จากคำถามข้อที่ 4 มีความหมายว่า เราจะมียุทธวิธีการประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรจึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะคำถามนี้จะตรงกับหลักการประเมินโดยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีการจัดการประเมินผลออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การกำหนดระดับคุณภาพผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนส่วนใหญ่มักจะนึกถึงเกณฑ์การกำหนดคุณภาพของ Bloom หรือ Bloom's Taxonomy ซึ่งหากศึกษา ดูแล้วเราจะพบว่า Bloom's Taxonomy นั้นมีแนวโน้มที่จะถูกใช้โดยผู้สอนเสียเป็นส่วนมาก แต่ถ้าหากการกำหนดระดับคุณภาพผลการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นมีผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดด้วยแล้ว หลักการที่จะต้องพูดถึงนั้นก็คือ Solo Taxonomy ซึ่งเป็นการกำหนดระดับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยที่ไม่มุ่งเน้นเฉพาะแค่การสอนและการให้คะแนนจากผลงานแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นกระบวนการประเมินผลที่ให้ความสำคัญว่า ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้อย่างไร และผู้สอนมีวิธีการอย่างไรที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการทางปัญญาที่มีความซับซ้อนและก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจำเป็นต้องมีการกำหนดคุณภาพการเรียนรู้โดยเกณฑ์การกำหนดคุณภาพที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายคือ Bloom's Taxonomy โดยแบ่งระดับการเรียนรู้ออกเป็น 6 ระดับ หรือที่เราเรียกกันดีในนามของ “Bloom's Taxonomy แบบดั้งเดิม” จนกระทั่งปี 1990 นักจิตวิทยา กลุ่มใหม่ นำโดย Lorin Anderson (ศิษย์ของ Bloom) ได้ทำการปรับปรุงกลุ่มพฤติกรรมขึ้นมาใหม่ ซึ่งได้นำคำกริยามาใช้ในการกำหนดระดับการเรียนรู้แทนคำนามตามแบบดั้งเดิมที่ Bloom ได้เคยกำหนดไว้ กล่าวโดยสรุปคือ “Bloom's Taxonomy แบบใหม่” เป็นการเปลี่ยนจากนามเป็นกริยาเพื่ออธิบายระดับที่แตกต่างกันของกลุ่มพฤติกรรม ความเข้าใจ 5 ระดับ ดังนี้ (ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2551, น. 57-64)

1) ระดับโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ในระดับนี้ผู้เรียนจะยังคงไม่เข้าใจ จุดมุ่งหมายที่แท้จริง และยังคงใช้วิธีการง่าย ๆ ในการทำความเข้าใจสาระเนื้อหา เช่น ผู้เรียนรับทราบแต่ยังคงพลาดประเด็นที่สำคัญ

2) ระดับมุมมองเดียว การตอบสนองของผู้เรียนจะมุ่งไปที่มุมมองที่เกี่ยวข้องเพียงมุมมองเดียว เช่น สามารถระบุชื่อได้ จำได้ และทำตามคำสั่งง่าย ๆ ได้

3) ระดับหลายมุมมอง การตอบสนองของผู้เรียนจะมุ่งเน้นไปที่หลายๆมุมมองโดยการปฏิบัติต่อผู้เรียนจะเป็นไปอย่างอิสระ เช่น สามารถอธิบายได้ ยกตัวอย่างได้ หรืออาจเชื่อมโยงได้

4) ระดับเห็นความสัมพันธ์ การบูรณาการความสัมพันธ์ต่างๆ เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เช่น ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ระบุความแตกต่าง แสดงความสัมพันธ์ อธิบายเชิงเหตุผล และ/หรือนำไปใช้ได้

5) ระดับขยายนามธรรม จากขั้นบูรณาการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เข้าด้วยกัน จากนั้นจึงมาสู่การสร้างเป็นแนวคิดนามธรรมขั้นสูง หรือการสร้างทฤษฎีใหม่ เช่น การสร้างสรรค์ สะท้อนแนวคิด สร้างทฤษฎีใหม่ เป็นต้น

2. การประเมินหลักสูตรการประเมินหลักสูตรแบ่งออกได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นพัฒนา เป็นขั้นตอนการประเมินโครงสร้างหลักสูตร

- โครงสร้างหลักสูตร
- ความมุ่งหมายของหลักสูตร
- เนื้อหา
- กิจกรรมการเรียนการสอน
- อุปกรณ์ สื่อการสอน
- การประเมินผลการเรียนการสอน
- บรรยากาศในการเรียน
- สิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา

2) ขั้นการใช้หลักสูตร เป็นขั้นตอนการประเมินหลักสูตรที่ใช้จริง

- ประเมินในระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร
- ประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของหลักสูตร
- การจัดการเรียนการสอน
- การบริหารหลักสูตร

3) ขั้นผลิตผลของหลักสูตร เป็นขั้นตอนของการประเมินติดตามผล

- คุณภาพของบัณฑิต
- การทำงานของบัณฑิต
- ความพึงพอใจและความต้องการของนายจ้าง

เมื่อคณะกรรมการร่างหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้จะต้องตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เพื่อศึกษาความเป็นไปได้พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขบางส่วนก่อนนำไปใช้จริง การตรวจสอบคุณภาพทำได้หลายวิธี เช่น วิธีการประชุมสัมมนา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้นตรวจสอบ วิธีตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) และการทดลองใช้หลักสูตรนำร่อง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรมีคณะกรรมการ

ติดตามและประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรแต่ละระยะอย่างมีระบบ เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาสังเคราะห์ สำหรับการปรับแก้ก่อนจะนำไปใช้ต่อไป

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1 ความหมาย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งออกเป็น ผลสัมฤทธิ์ทางด้านความรู้และผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ ดังนี้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2548, น. 125) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอน

ไพศาล หวังพานิชน์ (2526, น. 89) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงคุณลักษณะนักเรียนและประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น จากการอบรม การเรียนรู้ หรือการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่า เรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถชนิดใด

ปราณี กองจินดา (2549, น. 42) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

ภพ เลหาไพบูลย์ (2542, น. 329) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระทำ สิ่งหนึ่งสิ่งใดได้จากที่ไม่เคยกระทำหรือกระทำได้น้อยก่อนที่จะมีการเรียนการสอน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีการวัดได้

มนตรีวี นันตะเสน (2543, น. 26) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับการฝึกอบรมสั่งสอนทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษาดังนั้นจึงถือได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือสิ่งสำคัญของการเรียนการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นกิจกรรมหลักในกระบวนการเรียนการสอนของครู

บุญชม ศรีสะอาด (2537, น. 68) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการค้นคว้า การอบรม การสั่งสอน หรือประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึกรับค่านิยม จริยธรรมต่าง ๆ ที่เป็นผลมาจากการฝึกสอน

สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (achievement) หมายถึง ด้านความรู้ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับประสบการณ์จากกระบวนการจัดเรียนการสอนของครู โดยครูนำเกณฑ์มาตรฐานตามหลักสูตรเป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องมือวัดผลและประเมินผล

อภิชาติ อนุกุลเวช (2551, น. 64) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถในการร่ำรำ อันประกอบด้วย ความถูกต้องของท่ารำ ลีลาท่ารำ จังหวะ ความพร้อมเพรียง และความกล้าแสดงออก ปฏิภาณไหวพริบ สรุปผลได้จากการวัดผลและประเมินผลจากแบบประเมิน ทักษะปฏิบัติการร้องและการปฏิบัติท่ารำ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544, น.1) ได้นิยามความหมายว่า ทักษะปฏิบัติ (performance) เป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในการประยุกต์ความรู้และทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานซึ่งประเมินตามสภาพจริง

วิไลรัตน์ แซ่เอี้ยว (2560, น.6) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถในการร่ำรำ อันประกอบด้วย ความถูกต้องของท่ารำ ลีลาท่ารำ จังหวะ ความพร้อมเพรียง และความกล้าแสดงออก สรุปผลได้จากการแบบประเมินทักษะปฏิบัติ

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน ได้แก่ การร้อง การปฏิบัติท่ารำ และการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอน

2.3.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545, น. 96) กล่าวว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะ และความสามารถทางวิชาการที่นักเรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

สิริพร ทิพย์คง (2545, น. 193) กล่าวว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ชุดคำถามที่มุ่งวัดพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนว่ามีความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านสมองด้านต่างๆ ในเรื่องที่เรียนรู้ออกไปแล้วมากน้อยเพียงใด

ชวาล แพริตกุล (2551, น. 74) ได้กล่าวไว้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพสมองด้านต่างๆ ที่นักเรียนทั้งในโรงเรียน และที่บ้าน ยกเว้นการวัดทางร่างกาย ความถนัด และทางบุคคล-สังคม อันได้แก่ อารมณ์และการปรับตัว เป็นต้น

สรุปได้ว่าแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นวิธีวัดความสำเร็จทางการเรียนที่ได้จากการเรียนการสอนหรือการอบรมจากโปรแกรมต่างๆตามจุดมุ่งหมายของการสอน โดยใช้แบบทดสอบและแบบประเมินทักษะ

2.3.3 คุณสมบัติของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สิริพร ทิพย์คง (2545, น. 195) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี คือ 1) ความเที่ยงตรง เป็นแบบทดสอบที่สามารถนำไปวัดในสิ่งที่เราต้องการวัดได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด 2) ความเชื่อมั่น แบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่น คือ สามารถวัดได้คงที่ ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็ตาม เช่น ถ้านำแบบทดสอบไปวัดกับนักเรียนคนเดิมคะแนนจากการสอบทั้งสองครั้ง ควรมีความสัมพันธ์กันดี เมื่อสอบได้คะแนนสูงในครั้งแรกก็ควรได้คะแนนสูงในการสอบครั้งที่สอง 3) ความเป็นปรนัย เป็นแบบทดสอบที่มีคำถามชัดเจน เฉพาะเจาะจง ความถูกต้องตามหลักวิชา และเข้าใจตรงกัน เมื่อนักเรียนอ่านคำถามจะเข้าใจตรงกัน ข้อคำถามต้องชัดเจนอ่านแล้วเข้าใจตรงกัน 4) การถามลึก หมายถึง ไม่ถามเพียงพฤติกรรมขั้นความรู้ความจำ โดยถามตามตำราหรือถามตามที่ครูสอน แต่พยายามถามพฤติกรรมขั้นสูงกว่าขั้นความรู้ความจำได้แก่ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า 5) ความยากง่ายพอเหมาะ หมายถึง ข้อสอบที่บอกให้ทราบว่าข้อสอบข้อนั้นมีคนตอบถูกมากหรือตอบถูกน้อย ถ้ามีคนตอบถูกมากข้อสอบข้อนั้นก็ง่ายและถ้ามีคนตอบถูกน้อยข้อสอบข้อนั้นก็ยาก ข้อสอบที่ยากเกินความสามารถของนักเรียนจะตอบได้นั้นก็ไม่มี ความหมาย เพราะไม่สามารถจำแนกนักเรียนได้ว่าใครเก่งใครอ่อน ในทางตรงกันข้ามถ้าข้อสอบง่าย เกินไปนักเรียนตอบได้หมด ก็ไม่สามารถจำแนกได้เช่นกัน ฉะนั้นข้อสอบที่ดีควรมีความยากง่ายพอเหมาะ ไม่ยากเกินไปไม่ง่ายเกินไป 6) อำนาจจำแนก หมายถึง แบบทดสอบนี้สามารถแยกนักเรียนได้ว่าใครเก่งใครอ่อนโดยสามารถจำแนกนักเรียนออกเป็นประเภทๆ ได้ทุกระดับอย่างละเอียดตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงเก่งสุด 7) ความยุติธรรม คำถามของแบบทดสอบต้องไม่มีช่องทางชี้แนะให้นักเรียนที่ฉลาดใช้ไหวพริบในการเดาได้ถูกต้องและไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เกียจคร้านซึ่งดูตำราอย่างคร่าวๆตอบได้ และต้องเป็นแบบทดสอบที่ไม่ลำเอียงต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี ต้องเป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงความ เชื่อมั่น ความเป็นปรนัย ถามลึก มีความยากง่ายพอเหมาะ มีค่าอำนาจจำแนก และมีความยุติธรรม

2.3.4 การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540, น. 178-179) ได้ให้ความหมายการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์คือ จะต้องมีการเตรียมตัวและวางแผนเพื่อให้แบบทดสอบมีกลุ่มตัวอย่างของพฤติกรรมที่ต้องการวัดอย่างเด่นชัดจากการทดสอบแต่ละครั้ง ซึ่งวิธีในการสร้างแบบทดสอบแต่ละชุดที่แตกต่างกันไป โดยปกติในการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์สามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการสอบโดยระบุเป็นข้อๆ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระทั้งหมดที่จะทำการทดสอบขั้นที่ 2) กำหนดเรื่องของเนื้อหาสาระที่สอน และทำการทดสอบให้ครบถ้วน ขั้นที่ 3) เตรียมตารางเฉพาะ หรือผังของแบบทดสอบ เพื่อแสดงถึงน้ำหนักของเนื้อหาวิชาแต่ละส่วน และพฤติกรรมต่างๆ ที่ต้องการทดสอบให้เด่นชัด และมีความชัดเจน ขั้นที่ 4) สร้างข้อกระทงทั้งหมดที่ต้องการจะทดสอบให้เป็นไปตามสัดส่วนของน้ำหนักที่ระบุไว้ในตารางเฉพาะ

สมพร เชื้อพันธ์ (2547, น. 59) ได้กล่าวไว้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบหรือชุดของข้อสอบที่ใช้วัดความสำเร็จหรือวัดความสามารถในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูว่าผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้เพียงใด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีหลากหลายรูปแบบที่นิยมใช้มี 6 แบบ ดังนี้

1) ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay test) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้และเขียนข้อคิดเห็นของแต่ละคน

2) ข้อสอบแบบกาถูก-ผิด (True-false test) คือข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือกแต่ตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด ใช่-ไม่ใช่ จริง-ไม่จริง เหมือนกัน - ต่างกัน เป็นต้น

3) ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยค หรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ตอบเติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ นั้นเพื่อให้มีความสมบูรณ์และถูกต้อง

4) ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ (Short answer test) เป็นข้อสอบที่คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำแต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้นๆเขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยค หรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเขียนตอบคำตอบที่ต้องการจะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5) ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมีค่า หรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 คู่แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่งจะคู่กับค่าหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่ย่อออกข้อสอบกำหนดไว้

6) ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple choice test) คำถามแบบเลือกตอบ โดยทั่วไปจะประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในตอนเลือกนั้นจะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกลวง ปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้พิจารณาแล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจากตัวเลือกอื่นๆและคำถามแบบเลือกตอบที่นิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน

ดังนั้นในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นวิธีการวัดประเมินผล การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ซึ่งมีการสร้างแบบทดสอบหลากหลายได้แก่ ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียงข้อสอบแบบกาถูกกาผิด ข้อสอบแบบเติมคำ ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ ข้อสอบแบบจับคู่ และข้อสอบแบบเลือกตอบ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบเนื่องจากเป็นแบบทดสอบที่สามารถวัดพฤติกรรมทั้ง 6 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสังเคราะห์และด้านการประเมินค่า

2.4 การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์

ธรรมชาติเป็นแรงบันดาลใจทำให้มนุษย์เกิดความคิดสร้างสรรค์ และเป็นแม่แบบในการสร้างสรรค์ ผลงานศิลปะแขนงต่างๆ อันได้แก่ ทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ ซึ่งเกิดจากกระบวนการจดจำ ทำให้เกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดความสัมพันธ์กัน ระหว่างศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และมนุษย์ ถ่ายทอดออกมาเป็นศิลปะอันประณีต งดงาม นาฏศิลป์เป็นศิลปะแขนงหนึ่งสร้างสรรค์สุนทรีย์ด้านจิตใจและอารมณ์ให้กับคนในสังคม และมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่สามารถสะท้อนภาพชีวิตและกิจกรรมของคนในสังคม เป็นการบูรณาการองค์ความรู้จากภูมิปัญญาไทยที่งดงาม ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมทางด้านการแต่งกายของนักแสดง หรือภาษาที่ปรากฏอยู่ในบทร้องและบทละคร ศิลปะปรากฏในการออกแบบฉากประกอบการแสดง ดนตรีปรากฏในชื่อของเพลงหรือบทร้องของเพลงต่างๆ สถาปัตยกรรมปรากฏในรูปแบบของโรงละครซึ่งเป็นสถานที่แสดง การแสดงนาฏศิลป์ไทยไม่ว่าจะเป็นระบำ รำ ฟ้อน และละคร ล้วนเป็นการแสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ หรือภูมิปัญญาของคนไทยในด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ผ่านการเรียนรู้ ฝึกฝน ถ่ายทอดกันมายาวนานจนเป็นมรดกของชาติที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทยสืบมาจนปัจจุบัน

นาฏศิลป์ไทยเป็นที่แหล่งรวมศาสตร์และศิลป์ที่งดงาม เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า ซึ่งเยาวชนไทยทุกคนต้องช่วยกันรักษา สืบสานและยึดเป็นแนวปฏิบัติที่ดี ดังนั้นการศึกษารูปแบบของนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของไทย จะต้องเข้าใจแหล่งที่มาและรูปแบบลักษณะศัพท์เบื้องต้นทางการเรียนนาฏศิลป์สร้างสรรค์จะต้องเข้าใจในความหมายของนาฏศิลป์ ที่มาของนาฏศิลป์ไทย องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทย และประเภทของการแสดงนาฏศิลป์ไทยด้วย

ศัพท์เบื้องต้นของนาฏศิลป์ไทย ศัพท์ที่ควรรู้จักและทำความเข้าใจก่อนการศึกษาเรื่องนาฏศิลป์สร้างสรรค์ จะต้องศึกษาความหมายของรูปศัพท์คำว่า นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ให้เข้าใจ ซึ่งมีที่มาจากคำ 3 คำที่รวมกันคือ นาฏ ศิลปะ และการสร้างสรรค์ ดังรายละเอียดกล่าวคือ

คำว่า นาฏศิลป์ เป็นคำสมาส แยกได้เป็น 2 คำ คือ นาฏ และศิลป์

นาฏ หมายถึง การร่ายรำและการเคลื่อนไหวไปมา โดยภาพรวมของคำว่า นาฏ ที่ควรรู้คือ เกี่ยวกับการฟ้อนรำ เกี่ยวกับการแสดงละคร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 576)

ศิลปะ, ศิลป์, ศิลปะ หมายถึง การแสดงออกซึ่งอารมณ์สะท้อนใจให้ประจักษ์ด้วยสื่อต่างๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 1101)

ศิลปะนั้นย่อมเกิดขึ้นได้ทุกขณะ ธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งที่จะนำศิลปะอันสูงส่งปรากฏแก่มวลมนุษย์ คือ เป็นแรงบันดาลใจ ศิลปะที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องให้ความเพลิดเพลิน นิยมยินดีซาบซึ้งแก่ผู้ชม รวมทั้งความคิด สติปัญญา ความงามด้านสุนทรียภาพ (อมรา กล้าเจริญ, 2542, น. 1)

การสร้างสรรค์ เป็นผลงานที่แสดงถึงความคิดอย่างมีอิสระ ที่คิดค้นใหม่ๆไม่ซ้ำแบบใครซึ่งต้องอาศัยทักษะ เป็นนัยสำคัญทางด้านบวกที่มนุษย์ทุกคนปรารถนาให้เกิดขึ้นกับตนเอง เพราะไม่ว่าจะเป็นการคิดอย่างสร้างสรรค์ หรือทำอย่างสร้างสรรค์ก็ดีล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่สื่อแสดงถึงการเป็นคนที่มีคุณภาพ อันเป็นที่หวังที่ต้องการของสังคมทั้งสิ้นบุคคลที่ตระหนักถึงความสามารถในตนเองและพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ ให้เกิดขึ้นกับตนเองจะสามารถสร้างแนวทางปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายนี้ได้อย่างสำเร็จ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 1136)

โกวิท ประวาลพุกษ์ และคณะ (2545, น. 88) กล่าวว่า การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ จึงหมายถึง ผลงานที่ใช้ทักษะการคิดค้นใหม่ๆที่ไม่ซ้ำแบบใคร โดยสร้างขึ้นด้วยอารมณ์ความรู้สึกทางศิลปะ และการเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อย่างประณีต อ่อนช้อย จนเกิดความงดงามวิจิตรบรรจง ซึ่งต้องสร้างสรรค์ให้สมบูรณ์และเหมาะสมตามองค์ประกอบของนาฏศิลป์ เพื่อให้การแสดงนาฏศิลป์มีคุณค่าและสามารถสร้างความบันเทิง ความเพลิดเพลินใจให้กับผู้ชมได้

นาฏศิลป์สร้างสรรค์ หมายถึง การคิดประดิษฐ์ท่ารำ หรือออกแบบท่ารำ อาจจะเป็นการรำเดี่ยว หรือระบำหมู่ หรืออาจจะเป็นการรำรายรำของตัวละครที่เกิดจากการคิดประดิษฐ์ออกแบบท่ารำ การประพันธ์เพลง การแต่งกายขึ้นมาใหม่ โดยอาจจะยังโครงสร้างแบบแผนเดิม เช่น ยังคงใช้ลีลาท่ารำ ของนาฏศิลป์ไทย หรืออาจจะผสมผสานกับลีลาท่าทางตามสำเนียงเพลงของภาคอื่นตามความเหมาะสม ของชุดการแสดง โดยมีองค์ประกอบของฉากแสง สี เสียง เพื่อให้การแสดงนั้นสมบูรณ์ ดังนั้น วัตถุประสงค์ นาฏศิลป์สร้างสรรค์นี้ สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ได้ให้ความหมายของ “นาฏยประดิษฐ์” หมายถึง การคิดออกแบบ และการสร้างสรรค์แนวคิด รูปแบบกลวิธีของนาฏยศิลป์ชุดหนึ่งที่แสดงโดยผู้แสดงคนเดียวหรือหลายคน ทั้งนี้รวมถึงการปรับปรุงผลงานในอดีต นาฏยประดิษฐ์จึงเป็นการทำงานที่ครอบคลุม ปรัชญา เนื้อหา ความหมาย ท่ารำ ท่าเต้น การแปรแถว การตั้งซุ้ม การแสดงเดี่ยว การแสดงหมู่ การกำหนดดนตรีเพลง เครื่องแต่งกาย สมบูรณ์ตามที่ตั้งไว้ (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2547, น. 225)

2.4.1 แนวคิดหลักการการสร้างสรรค์

ผู้ออกแบบนาฏศิลป์เรียกกันโดยทั่วไปว่า ผู้อำนวยการฝึกซ้อม หรือผู้ประดิษฐ์ท่ารำ คือนักนาฏศิลป์คือผู้สร้างสรรค์นาฏศิลป์ต่างๆในประเทศไทยมักเรียกรวมกันกับครูนาฏศิลป์ด้วย คือ ถือว่าต้องมีฝีมือถึงขั้นครูจึงจะสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุดใหม่ๆได้ แต่ในหลายๆประเทศนั้นนาฏศิลป์ ประดิษฐ์เป็นอาชีพเฉพาะเหมือนนักออกแบบหรือสถาปนิก บุคคลเหล่านี้อาจเป็นครูนาฏศิลป์ด้วยก็ได้ แต่มีคุณสมบัติพิเศษคือ สามารถคิดสิ่งใหม่ๆได้ดี นั่นหมายความว่าบุคคลเหล่านั้นต้องมีพื้นฐานนาฏศิลป์ ที่ดีมาก่อน ข้อมูลที่ได้จากนาฏยประดิษฐ์เหล่านี้จึงมักเป็นวิธีคิดวิธีสร้างสรรค์การแสวงหาเอกลักษณ์ และ คุณลักษณะใหม่มากกว่านาฏยลักษณ์ หรือกฎเกณฑ์รายละเอียดเดิม ๆ (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2547, น. 225)

นาฏศิลป์ไทยเป็นศิลปะการแสดงที่มีความงดงาม อ่อนช้อย และเป็นเอกลักษณ์ของ ชาติไทยที่อยู่คู่ชาติไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการแสดงนาฏศิลป์ไทยแต่ละประเภทที่มีความงดงาม นั้นจะต้องมีองค์ประกอบนาฏศิลป์ที่ช่วยให้การแสดงมีความงดงามและสมบูรณ์ นาฏศิลป์ทุกประเภทต่าง ก็มีองค์ประกอบและเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สามารถดัดแปลงท่าทางธรรมชาติให้เป็นศิลปะงดงามรำรายรำ ให้เข้ากับทำนองการขับร้องและดนตรี แสดงออกทางอารมณ์ด้วยลีลาอันอ่อนช้อย การประดิษฐ์ท่ารำจึง เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคิดสร้างสรรค์นาฏศิลป์โดยเน้นการเคลื่อนไหวของร่างกายและการใช้ ภาษาท่า การตีบทตามคำร้องหรือบทเพลง เพื่อสื่อความหมายแทนคำพูดในรูปแบบของการแสดง ดังนั้น ก่อนที่จะมาเป็นนาฏศิลป์ไทยได้ ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้ (สมิตร เทพวงษ์, 2548, น. 183)

1.) การพ้อนรำและท่วงทีลีลา เป็นกระบวนการเคลื่อนไหวของอวัยวะร่างกายของนักแสดงที่ออกมาในลักษณะต่าง ๆ เช่น สื่อแทนคำพูด แทนอากัปกริยาที่กำลังปฏิบัติอยู่ เป็นต้น เป็นการประดิษฐ์กริยาท่าทางของมนุษย์ให้สวยงามเกินกว่าปกติในการแสดงออก เป็นสื่อระหว่างผู้แสดงและผู้ชม การจัดกระบวนการท่าจะเป็นแบบมีเนื้อร้อง หรือไม่มีเนื้อร้องก็ตาม ต้องสามารถสื่อความหมายท่วงท่าลีลาเหล่านั้น ต้องสอดคล้องกับเนื้อร้องและทำนองเพลงด้วย เนื่องจากการแสดงลีลาท่ารำของนาฏศิลป์ไทยต้องประกอบด้วยการใช้ภาษาท่า การใช้ภาษานาฏศิลป์ หรือการรำเพลงหน้าพาทย์ เพื่อบอกเรื่องราว ภาษานาฏศิลป์ที่ใช้ประกอบการแสดง เป็นท่ารำที่นำมาจากท่ารำแม่บท และเชื่อมท่ารำให้เป็นกระบวนการท่าจากท่ารำในเพลงช้า เพลงเร็ว จึงจะเกิดความวิจิตรงดงามตามแบบแผนนาฏศิลป์ไทย

2.) จังหวะ เป็นส่วนย่อยของบทเพลงที่ดำเนินไปเป็นระยะและสม่ำเสมอการฝึกหัดนาฏศิลป์ไทย จำเป็นต้องคำนึงถึงจังหวะเป็นพื้นฐานในการฝึกหัดเพราะ จังหวะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ และมีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน หากผู้เรียนมีทักษะในการฟังจังหวะแล้ว ก็สามารถรำได้สวยงาม แต่ถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจจังหวะก็จะทำให้รำไม่ถูกจังหวะหรือเรียกว่ารำคร่อมจังหวะ หรือบอดจังหวะ ทำให้การรำนั้นไม่สวยงามและถูกต้อง

3.) เนื้อร้องและทำนองเพลง การแสดงลีลาท่ารำแต่ละครั้งจะต้องสอดคล้องตามเนื้อร้องและทำนองเพลง ทั้งนี้เพื่อบอกความหมายของท่ารำ และทำนองเพลง ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกในการแสดงได้ตามเนื้อเรื่อง ตลอดจนสามารถสื่อความหมายให้กับผู้ชมเข้าใจตรงกันได้ใน การตีบทหรือแสดงท่าทางจะต้องตรงความหมายของเนื้อร้องและทำนองเพลง ด้วยท่ารำที่หลากหลายตามหลักนาฏศิลป์ไทยการตีบทจะไม่ซ้ำมือซ้ำเท้า ดังนั้นผู้แสดงต้องมีความชำนาญในการรำจึงจะสามารถรำได้สวยงามและสอดคล้องตามเนื้อร้องและทำนองเพลง

4.) การแต่งกาย ในการแสดงนาฏศิลป์ไทยต้องมีความประณีตวิจิตรบรรจงอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นการแต่งกายโขน ละคร หรือการแต่งกายประเภทระบำ รำ พ็อนก็ตาม จะต้องมีความสอดคล้องกับความหมายของเนื้อเพลง ตามโอกาสที่แสดงระบำนั้นๆ หรือบ่งบอกเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและภูมิปัญญาพื้นบ้าน

5.) เครื่องดนตรีที่บรรเลงประกอบการแสดง การแสดงนาฏศิลป์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการแสดง ซึ่งต้องสอดคล้องตามลักษณะและประเภทของการแสดง ทำนองเพลง สำเนียงการออกภาษา ต้องสอดคล้องตามเชื้อชาติ ดนตรีก็เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการช่วยเสริมให้การแสดงสมบูรณ์ และสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการแสดงให้สมจริงยิ่งขึ้นด้วย

6.) อุปกรณ์การแสดง แสง เสียงที่ใช้ประกอบการแสดง การแสดงนาฏศิลป์ไทยบางชุดต้องมีอุปกรณ์ประกอบการแสดงละครด้วย อุปกรณ์แต่ละชนิดที่ใช้ประกอบการแสดงจะต้องสมบูรณ์ สวยงาม และสวมใส่ได้ อุปกรณ์ประกอบฉาก แสง เสียงที่ใช้ประกอบการแสดง มีส่วนช่วยให้การแสดงสมบูรณ์ผู้ชมเกิดความประทับใจในการแสดง และมองเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ไทยมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้นาฏศิลป์ไทยที่งดงามมีคุณค่า จะต้องมิสูญหายหรือสูญอยู่ในการแสดง ซึ่งประกอบด้วย กลอนไพเราะ แต่งกายงาม ร่าเริง เพลงไพเราะ ฉากที่ตระการ

2.4.2 การสร้างสรรค์ระบำเบ็ดเตล็ด

การสร้างสรรค์ระบำเบ็ดเตล็ด จัดเป็นการแสดงที่คิดค้นประดิษฐ์ท่ารำขึ้นใหม่ให้มีแบบแผนมากขึ้นโดยการแสดงนาฏศิลป์ประเภทนี้จะสร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการแสดงละครตามบทประพันธ์ที่ต้องการแสดง สะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์และค่านิยมต่างๆ นักแสดงจะแต่งกายตามรูปแบบของการแสดงยุคหนึ่งๆ ระบำเบ็ดเตล็ด หมายถึง การแสดงที่ประดิษฐ์คิดค้นหรือปรับปรุงขึ้นใหม่ตาม ความประสงค์ ตามเหตุการณ์ ตามสมัยนิยม ตามเนื้อเรื่องที่ผู้ประพันธ์ต้องการ หรือเป็นระบำที่ใช้ประกอบการแสดงละคร การแต่งกายจะแต่งตามรูปแบบลักษณะของการแสดงนั้นๆ เช่น ระบำนพรัตน์ ระบำกราวอาสา ระบำชุมนุมเผ่าไทย ระบำเรืองอรุณ ระบำวิชนี ระบำไกรลาสสำเร็จ ระบำฉิ่ง ระบำโบราณคดี รำสีนวล รำโคม เป็นต้น เป็นการแสดงที่แต่งกายตามรูปแบบลักษณะการแสดงนั้นๆหรือการแสดงที่เป็นศิลปะเฉพาะท้องถิ่น ต่อมาผู้คิดแต่งเพลงและประดิษฐ์ท่ารำ และระบำมากขึ้น โดยนำมาประกอบการแสดงโขนหรือละครบ้าง ประดิษฐ์ท่ารำเป็นชุดเบ็ดเตล็ดต่างๆ บ้าง

ระบำเบ็ดเตล็ดเป็นระบำที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ คือ มีลักษณะท่ารำไม่ตายตัว เปลี่ยนแปลงท่ารำได้อยู่ที่ความสามารถของผู้รำ และคำนึงถึงการนำไปใช้ สามารถจำแนกออกได้ ดังนี้ (อัษฎา จรรย์ชล, 2552, น. 96)

1.) ปรับปรุงจากแบบมาตรฐาน คือ การนำระบำมาตรฐานมาปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม หรือแก้ไขบางสิ่งบางอย่างให้ดูสวยงามมากขึ้น เช่น การแปรรูปแถว เป็นต้น ส่วนท่าทางลีลาการรำที่สำคัญ ตลอดจนความสวยงามในรูปแบบของระบมายังคงไว้

2.) ปรับปรุงมาจากท่าทางของสัตว์ คือ ระบำที่คิดประดิษฐ์ขึ้นใหม่ตามลักษณะลีลาท่าทางของสัตว์ชนิดต่างๆ เช่น ระบำนกยูง ระบำนกเขา ระบำมฤคกระเริง ระบำต๊กแตน ระบำเหมราษ ระบำนกเขา ระบ้าม้า และระบำไก่ เป็นต้น

3.) ปรับปรุงมาจากตามเหตุการณ์ คือ ระเบียบที่คิดประดิษฐ์ขึ้นใช้ตามโอกาสที่เหมาะสม เช่น ระเบียบพระประทับ ระเบียบโคมไฟ ระเบียบพรัณฑ์ ระเบียบดอกบัว ระเบียบชุมชุมเผ่าไทย ระเบียบโบราณคดี ระเบียบวินิ ระเบียบที่เกี่ยวกับการอวยพรต่างๆ เป็นต้น

4.) ปรับปรุงขึ้นใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน คือ ระเบียบที่ประดิษฐ์และสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางนำเข้าสู่บทเรียน เหมาะสำหรับเด็กๆ เป็นระเบียบง่ายๆ เพื่อสร้างความสนใจ ประกอบบทเรียนต่างๆ เช่น ระเบียบสูตรคูณ ระเบียบวรรณยุกต์ ระเบียบเลขไทย เป็นต้น

5.) ปรับปรุงมาจากพื้นบ้าน คือ ระเบียบที่คิดประดิษฐ์จากแนวทางการเป็นอยู่ของคนพื้นบ้าน การทำมาหากิน อุตสาหกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ในแต่ละท้องถิ่นมาแสดงเป็นระเบียบเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น

จากการศึกษาเรื่องนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงองค์ประกอบของการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง และนำความรู้ที่ได้มาเป็นแนวทางในการนำไปใช้สร้างสรรค์ชุดการแสดง เพื่อให้การแสดงนั้นออกมาสมบูรณ์และตรงตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง

นาฏศิลป์ไทยมาตรฐานโดยเฉพาะการรำแม่ท่าพื้นฐานนั้นมีรูปแบบที่ได้รับการสืบทอดกันมายาวนาน จนถือว่าเป็นหลักอันสำคัญและมีท่าพื้นฐานที่นำไปสู่การสร้างสรรคและพัฒนาผลงานใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งผลงานต่าง ๆ นับว่าเป็นพัฒนาการของนาฏศิลป์ไทย ในการสร้างงานผู้ออกแบบท่ารำจะต้องอธิบายสิ่งที่ต้องการจะอธิบายสิ่งที่ต้องการจะสื่อความหมายส่งผ่านไปยังผู้แสดง เพราะผู้แสดงจะเป็นผู้ถ่ายทอดผลงานจากจินตนาการทางความคิดสื่อผ่านทางท่ารำรำในปรากฏแก่สายตาผู้ชม ผู้ออกแบบท่ารำหรือผู้ประดิษฐ์ผลงานด้านนาฏศิลป์ไทย จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเชิงทักษะนาฏศิลป์ มีประสบการณ์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ มีจุดมุ่งมั่นที่จะคิดประดิษฐ์กระบวนท่ารำแนวสร้างสรรค์ในการออกแบบท่ารำ จึงเป็นการนำท่ารำมาร้อยเรียงขึ้นใหม่ให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องผสมผสานกลมกลืนมีการกำหนดขอบเขตของพื้นที่กำหนดการเข้าออกของเวที มีการแปรแถวที่สวยงามให้เข้ากับจำนวนผู้แสดง การจัดกลุ่มการตั้งซุ่มทำนอง (การคิดรูปแบบท่ารำทำนอง) มีการค้นหาเทคนิควิธีในการนำเสนอ ผู้ออกแบบควรจะเป็นผู้มีประสบการณ์นำความรู้เดิมจากอดีตแสวงหาความรู้ใหม่ผสมผสานให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์จะต้องกำหนดรูปแบบการแสดงจัดเตรียมงบประมาณที่ใช้ในกระบวนกรการสร้างสรรคได้แก่ เพลงดนตรี เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ แสง สี เสียง ฉาก ฯลฯ ผู้ออกแบบท่ารำหรือผู้ประดิษฐ์ผลงานด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ควรจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอันเป็นหลักสำคัญ ดังนี้

1.) แรงบันดาลใจ ผู้ออกแบบทำรำหรือผู้ประดิษฐ์ผลงานด้านนาฏศิลป์ควรจะต้องเป็นผู้ได้แรงบันดาลใจจากการสังเกตสิ่งรอบตัวจากประสบการณ์ เกิดจากความประทับใจเข้าสู่ความรู้สึกเกิดเป็นจินตนาการ เพื่อสร้างงานตามความฝันของผู้ออกแบบผสมผสานกับความรู้ความสามารถของผู้ออกแบบโดยใช้จินตภาพแปลงความคิดซึ่งเกิดจากอารมณ์ ความเพ้อฝันหรือการคิดค้นเพื่อแสดงกิริยาของการสร้างภาพผ่านขั้นตอนด้วย การประพันธ์เพลง การออกแบบเครื่องแต่งกาย และจำนวนผู้แสดง งานด้านนาฏศิลป์นั้นผู้ออกแบบจะต้องมีความรู้ความสามารถและมีลักษณะนิสัยที่จะผลักดันแนวความคิดเหล่านั้นออกมาเป็นรูปธรรม เป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่สมบูรณ์และมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของผู้ออกแบบแนวคิด จินตภาพ อยู่เบื้องหลังงานศิลปะ ซึ่งส่วนใหญ่ศิลปินและนักออกแบบจะใช้จินตภาพแปลงความคิด แล้วแสดงออกมาในรูปของงานศิลปะแขนงต่าง ๆ ทางด้านนาฏศิลป์นั้นเมื่อศิลปินหรือผู้ออกแบบเกิดแรงบันดาลใจ โดยอาศัยสิ่งประทับใจแล้วกำหนดแนวคิดและจำลองภาพในใจ เกิดเป็นจินตภาพจากความคิด จากอารมณ์ความเพ้อฝัน หรือการคิดค้นในการออกแบบสร้างสรรค์ที่จะเกิดขึ้นจากความรู้และประสบการณ์ของผู้สร้างงาน แล้วกำหนดความคิดหลักจุดประสงค์เป้าหมายแนวคิดแล้วจึงกำหนดขอบเขตของการดำเนินงาน

2.) การออกแบบกระบวนการทำรำ ปัจจัยสำคัญนั้นขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้ออกแบบเป็นสำคัญ เช่น ผู้มีความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ตามแบบแผน การออกแบบทำรำก็จะเป็นไปในแนวทางของกรอบความรู้เดิมตามแบบแผนที่สืบทอดกันมาแต่เดิม ซึ่งเป็นระบำ รำ ฟ้อน ที่จะออกแบบทำรำตามขนบธรรมเนียมเดิมให้มีความสอดคล้องกับจังหวะทำนองโดยเน้นความสวยงามของทำรำให้สอดคล้องกลมกลืน อาจจะสอดแทรกทำรำแปลกใหม่เข้าไปบ้าง หากผู้ออกแบบมีความรู้ทางด้านการศึกษาการร่วมสมัย (ศิลปะตะวันตก) ผสมกับความรู้ทางนาฏศิลป์ไทยผลงานนั้นก็จะมี ความแปลกและทันสมัยขึ้น ซึ่งในการออกแบบทำรำนาฏศิลป์สร้างสรรค์นั้นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งคือ การประพันธ์เพลงเนื่องจากในแนวทางของนาฏศิลป์ไทยนั้น การออกแบบทำรำ ผู้คิดออกแบบจะต้องมีภาพอยู่ในใจว่าทำรำจะอยู่ในแนวใดของภาพรวม แต่ละทำรำจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้ประพันธ์เพลงหรือบรรจุทำนองเพลงเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงจะคิดประดิษฐ์ออกแบบกระบวนการทำรำ จากการศึกษาหาข้อมูลรูปแบบทำรำให้ถูกต้องตามยุคสมัย หรือศึกษาการแสดงที่มีลีลาทำรำของภาคต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน หรือศึกษาความแตกต่างของสำเนียงเพลงออกภาษาที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังนั้นกระบวนการทำรำจึงต้องมีความสอดคล้องกับทำนองเพลง จังหวะทำนองเพลงจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างมากในการออกแบบทำรำที่จะช่วยส่งเสริมกันและกัน ถ้าผู้ประพันธ์เพลงมีความสามารถ เพลงก็จะมีไพเราะและผู้ออกแบบทำรำสามารถประดิษฐ์ทำรำที่สวยงาม การแสดงนั้น ๆ ก็สัมฤทธิ์ผลดังจุดหมาย

การออกแบบและการสร้างสรรค์งานทางนาฏศิลป์ ผู้สร้างสรรค์จะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของงานให้ชัดเจน แล้วถ่ายทอดความคิดนั้นไปในผู้ชมได้รับรู้ถึงแนวคิดจินตนาการตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้สร้างสรรค์ งานออกแบบนั้นดูเหมือนเป็นงานที่ง่ายแต่ในความจริงนั้นกว่าจะเป็นผลงานที่สำเร็จได้จะต้องผ่านกระบวนการและขั้นตอนในการสร้างสรรค์มากมาย ตลอดจนการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้ออกแบบจะต้องใช้ความรู้ความสามารถและจะต้องมีความสามารถในการผลักดันแนวความคิดนั้นออกมาเป็นรูปธรรม สร้างสรรค์ในผลงานนั้นเป็นจริงบนเวทีการแสดง และเรื่องของการแสดง เครื่องเสียงระบบไฟ และการแต่งกายก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้การแสดงนั้น ๆ มีความสวยงามและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (ฉันทนา เอี่ยมสกุล, 2554, น. 83 - 85)

จากการศึกษาแนวการสร้างสรรคการแสดงของนักวิชาการตามหลักการต่างๆ พบว่านาฏศิลป์สร้างสรรค์สามารถดัดแปลงท่าทางจากธรรมชาติให้เป็นศิลปะการรำรำที่งดงาม มีจินตนาการในการสร้างสรรค์การแสดงอย่างเป็นระบบ การสร้างสรรค์การแสดงทางด้านนาฏศิลป์ไทยนั้น ผู้สร้างสรรค์ผลงานจะต้องเกิดความสนใจ และตระหนักถึงความสามารถในตนเอง พร้อมทั้งจะพัฒนาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ ในการคิดประดิษฐ์ท่ารำ การประพันธ์เพลง การแต่งกายขึ้นมาใหม่นั้นควรศึกษาถึงภูมิหลัง ประวัติที่มาเพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ โดยเริ่มจากการศึกษาหาข้อมูล กำหนดองค์ประกอบต่างๆ รูปแบบการแสดง และนำเสนอการแสดงที่สร้างสรรค์สู่สาธารณชน

2.4.3 การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัย

นาฏวดี จำปาดี (2554, น. 22) กล่าวว่า การสร้างสรรค์ หมายถึง การสร้างให้มีให้เป็น เช่น สร้างสรรค์ความสุข ความเจริญให้แก่สังคม และมีผู้วิเคราะห์จากนักวิชาการ ต่างประเทศโดยให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการความคิดรูปแบบใหม่เพื่อสร้างสิ่งใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาวิเคราะห์ หรือสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้น จำเป็นต้อง อาศัยจินตนาการ คิดหลากหลายรูปแบบ เพื่อนำความคิดนั้น ๆ ออกไปจากสิ่งที่ เคยมีอยู่เดิม จะเห็นได้ว่าหากวิเคราะห์เฉพาะคำว่า ความคิดสร้างสรรค์ คงจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องนิยามคำนี้เป็นความคิดที่ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ สร้างสิ่งที่แตกต่างจากของเดิมที่มีอยู่แล้ว โดยอาจนำของเดิมที่มีอยู่ มาปรับปรุงพัฒนา หรือสร้างสิ่งใหม่ที่อาศัยจินตนาการเป็นสิ่งส่งเสริมก็เป็นได้

นาฏศิลป์ หมายถึง การร้องรำทำเพลงในทุกรูปแบบ ซึ่งในปัจจุบันอาจรวมถึงการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกโดยมีส่วนร่วมประกอบสำคัญทั้ง 6 ด้าน คือ เรื่องราว ท่าทางดนตรีเครื่องแต่งกาย สถานที่ และประเภทของ การแสดง โดยผลงานต้องสามารถสะท้อนคุณค่าด้าน

หนึ่งด้านใด เช่น คุณค่า เชิงรสนิยมส่วนตัว คุณค่าเชิงสังคม หรือคุณค่าเชิงวัฒนธรรม (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2554, น. 12)

ศิลปะร่วมสมัย หมายถึง ผลงานศิลปะที่ไม่ตอบสนองเฉพาะด้าน ความงามอย่างเดียวเท่านั้น แต่ผลงานศิลปะจำเป็นต้องให้คุณค่าด้านอื่นๆแก่ผู้ชม เช่น ลักษณะการใช้งาน การสะท้อนบริบทหรือสร้างประสบการณ์ร่วม รวมถึงเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนความคิด ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ โดยยุคของศิลปะและแนวความคิดนี้ก่อให้เกิดรูปแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่เป็นส่วนหนึ่งในบริบทของศิลปะร่วมสมัยโดยมีผู้กล่าวไว้ว่า นาฏศิลป์ร่วมสมัยคือการแสดงและการเต้น ที่มีการพัฒนาตามช่วงเวลา สอดคล้องไปกับยุคสมัย ปัจจุบันแนวความคิดทาง สังคมศิลปะเปลี่ยนไปทำให้นาฏศิลป์ร่วมสมัยเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไป ก่อให้เกิด แนวความคิดที่เปลี่ยนไปจากเดิมแต่สิ่งหนึ่งที่ยังคงเหมือนเดิม หากนำความหมายของศิลปะร่วมสมัยเป็นที่ตั้งอาจจะกล่าวได้ว่า นาฏศิลป์ร่วมสมัย คือ การแสดง การเต้น การเคลื่อนไหวที่มีความอิสระมากขึ้น สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างมนุษย์โดยใช้เครื่องมือ และกระบวนการสร้างสรรค์ตามแบบฉบับของผู้สร้างสรรค์เอง(ศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์, 2559, น. 40)

โดยสรุปการสร้างสรรคานาฏศิลป์ร่วมสมัย หมายถึง การสร้างการแสดง การเต้น การเคลื่อนไหวที่ผ่านกระบวนการความคิดรูปแบบใหม่สร้างสิ่งใหม่ โดยอาศัยจินตนาการที่ความอิสระมากขึ้นในการสร้างผลงาน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

ประภาศรี ศรีประดิษฐ์ (2550) ศึกษาเรื่องกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏยประดิษฐ์กรณีศึกษาระบบามังคลาธิษฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุดระบำมังคลาธิษฐานเป็นผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยประดิษฐ์ ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากวงดนตรีม้งคละ และทำระบำม้งคละที่บ้านแต่เดิมมาประยุกต์ พัฒนาและสร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยคำนึงถึงกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานที่ถูกต้องเหมาะสม และไม่ก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนทางวัฒนธรรม กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานดังกล่าวประกอบไปด้วย กระบวนการสร้างแนวความคิด และกระบวนการผลิตผลงานจากนั้นจึงทำการฝึกซ้อม แก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดต่าง ๆ กระทั่งการแสดงมีความสมบูรณ์ สามารถนำออกเผยแพร่ จนได้รับความยอมรับทั่วไปทั้งใน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ กระบวนการสร้างสรรค์ระบำมังคลาธิษฐานมีขั้นตอน คือ การศึกษาประมวลข้อมูลนี้ ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้เลือกใช้วิธีการอ่าน การสังเกต การสอบถามและประสบการณ์จริงที่มีอยู่

มาประมวลเข้าด้วยกัน จากนั้นจึงทำการตรวจสอบความเพียงพอและความถูกต้องของข้อมูลทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลที่มีความละเอียดและถูกต้องจะเอื้อประโยชน์มากยิ่งขึ้น ซึ่งปริมาณของข้อมูลที่ประมวลมาต้องมีความสอดคล้องกับแนวคิดของผลงานที่ต้องการสร้างสรรค์ โดยระบามังคลาธิษฐานมีแนวความคิดที่จะนำท่ารำมั่งคละในแบบพื้นบ้านมาประยุกต์ สู่ท่ารำที่มีความหลากหลายซับซ้อนตามหลักนาฏยประดิษฐ์ ด้วยเหตุนี้ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงต้องค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวงดนตรีมั่งคละและระบามังคละอย่างละเอียดก่อนแก้ไขก่อน ได้แก่ ประวัติความเป็นมา ท่ารำและองค์ประกอบต่างๆ ของรำมั่งคละพื้นบ้าน โดยข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ วงดนตรีมั่งคละ เริ่มมีขึ้นตั้งแต่สมัยไหน่นั้น ไม่สามารถระบุแน่ชัด แต่หลักฐานเท่าที่ค้นพบ ปรากฏชื่อดนตรีมั่งคละในหนังสือจดหมายเหตุฯ ระยะทางไปพิษณุโลก พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ เมื่อปี พ.ศ. 2443 ซึ่งในสมัยอดีตนั้นการเล่นมั่งคละมีเฉพาะแต่การบรรเลงดนตรีอย่างเดียว ต่อมาเมื่อผู้คิดออกกลดลยรำรำด้วยท่วงท่าต่าง ๆ ไปตามจังหวัดนครเมื่อผู้หนึ่งรำได้คนอื่น ๆ จึงคิดลีลาท่ารำที่ไม่มีแบบแผนตายตัวแต่อย่างใดออกมาประชันกัน จากนั้นจึงจดจำท่ารำต่าง ๆ สืบต่อกันเรื่อยมาท่ารำมั่งคละพื้นบ้านที่ได้รับการจดจำและถ่ายทอดสืบต่อกันมาในสมัยแรกนั้นเป็นท่ารำรำของหลวงปู่แหยม จำนวน ตำบลบ้านนา อำเภอศรีสำโรง และท่ารำของแม่ครูโล่ สุขภุมรินทร์ แม่ครูกรม เกตุทอง แม่ครูละครคณะศรีไทยรุ่งเรือง โดยท่ารำดังกล่าวได้ถ่ายทอดให้นายสำเนา จันทร์จตุญ นำมาปรับปรุงและประติประต่อให้เป็นท่ารำมาตรฐานพร้อมทั้งได้ทำการจดบันทึกท่ารำนั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อมิให้ท่ารำดังกล่าวสูญหายไป 4 โดยการแสดงรำมั่งคละพื้นบ้านของ นายสำเนา จันทร์จตุญ นั้นประกอบด้วยนักแสดงชายหนุ่มโจงกระเบน ไม่ใส่เสื้อใช้ผ้าแถบมัดเอว หญิงหนุ่มโจงกระเบน ห่มผ้าแถบ (ผ้าคาดอก) แสดงท่ารำท่วงที่เกี่ยวข้องพาราสิหยอกเข้าซึ่งกันและกัน ท่ารำที่ปรากฏมีจำนวนทั้งสิ้น 14 ท่า

ธีรดา นุ่มเจริญ อนุรักษ์ทิธี เชาว์กรรม และสมชาย พูลพิพัฒน์ (2560) ศึกษาเรื่องกระบวนการสร้างสรรค์ระบามังคละเมืองตราด เพื่อพัฒนาผลงานการแสดง ชุดระบามังคละเมืองตราด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุด ระบามังคละเมืองตราด เป็นการวิจัยสร้างสรรค์เชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และเสนอผลการวิจัยสร้างสรรค์แบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดการสร้างสรรค์การแสดงชุดระบามังคละเมืองตราด เป็นการนำเสนอกรรมวิธีการสานออบและบอกคุณประโยชน์ของออบทั้ง 5 ทรง องค์ประกอบของการสร้างสรรค์ ดนตรีและทำนอง ใช้ทำนองเพลงแห่งตุ๊ก เป็นทำนองเพลงพื้นบ้านภาคตะวันออก โดยแบ่งเป็น 5 ท่อน ท่ารำระบามังคละเมืองตราด สืบให้เห็นคุณค่าของออบใบจาก วิธีการทำและคุณประโยชน์ของออบใบจากที่มีต่อวิถีชาวบ้าน ให้เกิดเป็นท่ารำทั้งหมด 20 ท่า เครื่องแต่งกายระบามังคละเมืองตราด การแต่งกายเพื่อสืบให้เห็นถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวบ้าน ผู้ชายสวมใส่ชุดม่อฮ่อม ผู้หญิงสวมใส่เสื้อแขนกระบอก นุ่งผ้า

โจงกระเบนและใส่ผ้าคาดสะเอว การแต่งหน้าทำผม จะเน้นให้ดูเรียบร้อยและสวยงาม แสกกลางและเกล้ามวยต่ำ ส่วนผู้ชายไว้ผมสั้นทรงทรง ผู้แสดงและการคัดเลือกผู้แสดงควรมีความสูงระดับเดียวกัน ซึ่งมีผู้แสดงทั้งหมด 10 คน โดยแบ่งได้ ผู้หญิง 5 คน ผู้ชาย 5 คน โอกาสที่แสดงสามารถแสดงได้ในงานทั่วไปทั้งงานมงคล งานรื่นเริง และประกอบการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา

ชฎานิน กล้าแข็ง (2561) ศึกษาเรื่องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่อง ระเบียบำตำนานพระนางจอมเทียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่องระเบียบำตำนานพระนางจอมเทียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนานาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่อง ระเบียบำตำนานพระนางจอมเทียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่องระเบียบำตำนานพระนางจอมเทียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อประเมินผลการใช้ท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่องระเบียบำตำนานพระนางจอมเทียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (Research) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (Development) การพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (Research) การทดลองใช้หลักสูตร และขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (Development) ประเมินผลหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่องระเบียบำตำนานพระนางจอมเทียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเมืองพญา 3 (วัดสว่างฟ้าพุทธาราม) ไปแล้วนั้นพบว่า โรงเรียนยังขาดหลักสูตรท้องถิ่นที่ยังไม่ได้ดำเนินการ ดังนั้น ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รวมทั้งนักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง จึงมีแนวคิดที่จะสร้างหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่อง ระเบียบำตำนานพระนางจอมเทียน โดยเป็นการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมา วิวัฒนาการของชุมชนท้องถิ่นประเภทของนาฏศิลป์ เครื่องดนตรี การขับร้อง และสำคัญที่สุดคือ การสร้างสรรค์ชุดระเบียบำตำนานพระนางจอมเทียน ขึ้นมาใหม่ ทั้งบทเพลง ดนตรี และท่ารำ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนศึกษาจากเอกสารประกอบการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่อง ระเบียบำตำนานพระนางจอมเทียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีทั้ง ใบความรู้และกิจกรรมทวบนบทเรียนรวมอยู่ด้วยกัน ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และมีการประเมินผลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่องระบำตำนาน พระนางจอมเทียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่องระบำตำนานพระนางจอมเทียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร โดยมีคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา หน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ เวลาเรียน ขอบข่าย แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล แนวทางการดำเนินการ ตามหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันเป็นอย่างดี

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่องระบำตำนาน พระนางจอมเทียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า เมื่อนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองพญา 3 (วัดสว่างฟ้าพุทธาราม) จำนวน 37 คน โดยผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้การระดมความคิด การบรรยาย การสาธิต และการปฏิบัติจริง พบว่า นักเรียนให้ความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม สามารถสรุปสาระจากการเรียนรู้และการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่อง ระบำตำนานพระนางจอมเทียนได้ และประเมินผล การปฏิบัติกิจกรรมของตนเองร่วมกับผู้วิจัย ผู้นำชุมชน แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาผลในครั้งต่อไป

4. ประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่องระบำตำนานพระนาง จอมเทียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลการเรียนรู้ นาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่อง ระบำตำนานพระนางจอมเทียน ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้ หลักสูตร นักเรียน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่อง ระบำตำนานพระนาง จอมเทียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก

วิไล ชลุมพ์ (2560) ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการปฏิบัติ เรื่อง นาฏยศัพท์และ นาฏศิลป์ไทย โดยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปราสาท มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัตินาฏยศัพท์และนาฏศิลป์ไทย และเพื่อ ศึกษาผลการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้าน ปราสาท ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการปฏิบัติ เรื่อง นาฏยศัพท์และนาฏศิลป์ไทย โดยการเรียนรู้แบบ กลุ่มร่วมมือประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปราสาท องค์การ บริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.50/83.41 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ดัชนีประสิทธิผลทางการเรียน เรื่อง นาฏยศัพท์และนาฏศิลป์ไทย โดยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปราสาท องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ เท่ากับ .6456 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 64.56

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปราสาท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง นาฏยศัพท์และนาฏศิลป์ไทย โดยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปราสาท มีความพึงพอใจในการเรียนหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และนาฏศิลป์ไทย โดยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สุภาณี กลั่นเอี่ยม (2560) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ 2) เพื่อศึกษาคุณภาพของหลักสูตรรายวิชา ดนตรีนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในรูปแบบเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมร่วมกับกลุ่มประชากร คือ อาจารย์ ประจำวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ แผนกวิชาศิลปะ ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน 3 คน โดยศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 และทำการเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามจุดเน้นของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยบูรณาการระหว่างสาระดนตรีและสาระนาฏศิลป์เข้าด้วยกันให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทและความคาดหวังสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย คือ (1) ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ (2) แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากร (3) แบบบันทึกการเขียนคำอธิบายรายวิชา (4) แบบประเมินหลักสูตร (5) แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจาก กระบวนการพัฒนาหลักสูตร และ(6) แบบประเมินหน่วยการเรียนรู้ภายในหลักสูตรรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ สอบถามความคิดเห็น หาค่าเฉลี่ย ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยได้รายวิชาจำนวน 2 รายวิชา ได้แก่ วิชาดนตรีนาฏศิลป์ 1 (ศ 32101) และวิชาดนตรี นาฏศิลป์ 2 (ศ 32102) พร้อมคำอธิบายรายวิชา และแผนหน่วยการเรียนรู้

จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ ผลการ ประเมินหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 2 วิชา มีผลการประเมินโดยรวมผ่านเกณฑ์ทุกหน่วยการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้

ฉวีวรรณ ตาลสุก (2558) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฯ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดอุปนนันทาราม จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย หลักสูตรฯ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์วิชานาฏศิลป์ แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติท่ารำ แบบประเมินความสามารถในการสร้างสร้งงานด้านนาฏศิลป์ แบบบันทึกของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) หลักสูตรฯ ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ 2) ผลการใช้หลักสูตรพบว่า 2.1 ผลสัมฤทธิ์วิชานาฏศิลป์ของนักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐานต่างกันโดยรวมอยู่ในระดับดี 2.2 ความสามารถในการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐานต่างกันมีพัฒนาการสูงขึ้น 2.3 ความสามารถในการสร้างสร้งงานด้านนาฏศิลป์ของนักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐานต่างกันมีพัฒนาการ สูงขึ้น และ 2.4 นักเรียน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตร

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Masadis (2019) ศึกษาเรื่องการใช้นาฏศิลป์แบบดั้งเดิมเป็นวิธีการสอนทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมสหวิทยาการของการเต้นรำแบบกรีกโบราณโดยวิธีการทำงานเป็นทีมในการสอนทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนไม่ว่าผลนี้จะคล้ายกันสำหรับเด็กหญิงและเด็กชาย กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนประถมศึกษาจำนวน 206 คน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6) โปรแกรมการแทรกแซงดำเนินการไปเป็นเวลา 2 เดือน มีทั้งหมด 16 บทเรียน (2 ต่อสัปดาห์) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะทางสังคมผ่านการเต้นรำแบบกรีกดั้งเดิม วิธีการใช้งานเป็นทั้งการแบ่งงานหรือการทำงานเป็นทีม ฉบับภาษากรีกของ Matson การประเมินทักษะทางสังคมกับเด็กถูกนำมาใช้เพื่อรวบรวมข้อมูลการวิจัย ผลการวิจัยและการประเมินผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า วิธีการทำงานเป็นทีมเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้ทักษะทางสังคมสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา 3 ระดับสุดท้ายและการเต้นรำแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด

Ferrone, Jenny Kriatina (2003) ศึกษาเรื่องการประเมินเพื่อปรับปรุงสำหรับนักศึกษาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ 1 ชั้นปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิผลของทักษะ

ปฏิบัติในสภาพแวดล้อมหลังปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อประเมินทักษะปฏิบัติของนักเรียน และความสอดคล้องระหว่างผู้ตอบโดยอาศัยการรับรู้ของแต่ละคนที่มีและคณะครูเกี่ยวกับประสิทธิผลของทีมในด้านคณะกรรมการรับรองวิศวกรรมและเทคโนโลยี 3 ด้าน คือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการออกแบบ และการทำงานเป็นทีม ผลการศึกษาพบว่าอาจารย์รับรู้ว่านักศึกษามีทักษะการเรียนรู้ที่น้อยกว่าที่นักศึกษารับรู้และมีความต้องการที่จะ 1) ปรับปรุงทักษะปฏิบัติที่ไม่เป็นเทคนิค 2) บูรณาการผลการสะท้อนกลับเข้าไว้ในกระบวนการเรียน 3) ทำให้กระบวนการประเมินเข้มแข็งด้วยการใช้แผนติดตามเป้าหมาย โดยเฉพาะส่วนที่มีความบกพร่องของทักษะปฏิบัติและ 4) บูรณาการเครื่องมือประเมินและการปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตร

Helena, G. (2008) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ภาวะของกรรับรู้ของครูที่ทำการสอนนักเรียน จำนวน 20 คน ของโรงเรียนสอนดนตรีในประเทศอังกฤษ เกี่ยวกับการสอนดนตรีแบบตัวต่อตัว โดยมีจุดประสงค์การวิจัยที่เน้นกระบวนการและการจัดการ ซึ่งการศึกษาได้แยกครูออกมาเพื่อทำการศึกษา และมีข้อเสนอแนะถึงความจำเป็นต่อปัญหาที่จะเผชิญซึ่งจะแก้ไขในการกำหนดความเข้มข้นและความซับซ้อนด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นอกจากนี้ภาวะความเครียดยังแสดงให้เห็นระหว่างแรงบันดาลใจของที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนความมั่นใจในตัวเองและต่อกระบวนการสอนที่ครูใช้ ซึ่งการถ่ายทอดทักษะทางเทคนิคและทางดนตรี ส่วนใหญ่โดยผ่านครูที่นำไปสู่ผลสะท้อนต่อการปฏิบัติ ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการนี้พลวัตของความสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีศักยภาพการปฏิบัติในการสอนแบบตัวต่อตัวในระดับดีมาก แต่ความสัมพันธ์ครูกับนักเรียนจะขัดขวางการพัฒนาเรื่องความรับผิดชอบของตัวเองในบางส่วน รวมถึงการพัฒนาในด้านการฟังเสียงของแต่ละคนโดยที่ทั้งสองประการนี้ถูกประเมินค่าไว้ค่อนข้างสูงจากครู

Atjonnen (1994) ได้ศึกษาเรื่องหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งนำมาเป็นเครื่องมือในการบริหารและพัฒนาวิธีสอนของครูระดับประถมศึกษา ทั้งที่เกี่ยวกับการออกแบบ การนำไปใช้ และการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อติดตามการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ระหว่างปี 1984-1939 ครูผู้สอนให้ข้อมูลตามหลักสูตรมาเป็นเวลา 2 ปี ผลการวิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในโรงเรียนทำให้ครูมีภาระเพิ่มขึ้น การมีส่วนร่วมในหลักสูตรมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดเตรียมสิ่งเร้ามีอิทธิพลต่อการทำงานมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่องานของตน ปัญหาหลักที่พบคือ การขาดแคลนทรัพยากรและขาดกระบวนการที่เหมาะสม เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการสอนตาม

หลักสูตร และหลักสูตรควอริบายจุดมุ่งหมาย เนื้อหา การสอนให้กระชับรัดกุม สำหรับครูควรพัฒนาสื่อเพิ่มมากขึ้น

Wiher (2000) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการศึกษาพื้นฐาน เพื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถาบันการศึกษา YVLE ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรว่า ปรับปรุงหลักสูตรให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้เด็กเกิดความคิด ใช้ประสาทสัมผัสทุกส่วนของเด็กกับสิ่งแวดล้อม ให้โอกาสนักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ซึ่งหลักสูตรได้พัฒนาทุกระดับชั้น โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เน้นในเรื่องระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด โดยร่วมมือกันระหว่างครู ชุมชน นักเรียน และผู้นำชุมชนจะจัดเนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอนตามมาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับ

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้ศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะปฏิบัติสามารถนำมาผสมผสานรูปแบบการสอนที่หลากหลายได้ ทั้งการสอนแบบทางตรง การสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน การสอนแบบร่วมมือเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน การสอนทางไกลผ่านวิดีโอ ในทุกวิชามีความเกี่ยวข้องทางด้านทักษะปฏิบัติ เช่น ทางด้านดนตรี นาฏศิลป์ เทคโนโลยี การงานอาชีพ สามารถพัฒนานักเรียนให้มีประสิทธิภาพ มีการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น เหมาะกับทุกเพศ ทุกวัย ทุกช่วงชั้นและในทุกวิชา ที่สำคัญขึ้นอยู่กับการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาที่เอื้อให้ครูออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เหมาะสมกับนักเรียน และต่อยอดได้อย่างชัดเจน มีกระบวนการตามขั้นตอนของแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ครูต้องศึกษาข้อมูลสิ่งที่สนใจให้อ่องแท้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ในการจัดทำหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา เพื่อใช้ในการเรียนการสอนโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นการศึกษาเชิงทดลอง โดยใช้แผนการทดลองและดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีกลุ่มทดลอง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบ	ทดสอบหลังเรียน
E	O_1	X	O_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนการทดลอง

E แทน กลุ่มทดลอง

X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ชุดระบำนาฏยมาลา

O_1 แทน แบบทดสอบก่อนเรียน

O_2 แทน แบบทดสอบหลังเรียน

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมรายวิชานาฏศิลป์ชุดระบำนาฏยมาลา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมประกอบด้วย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนจำนวน 25 คน ชุมชน จำนวน 20 คน ผู้บริหาร จำนวน 1 คน และครู จำนวน 9 คน รวมทั้งหมด จำนวน 55 คน ในการสำรวจความต้องการหลักสูตรและผู้บริหารและคณาจารย์ จำนวน 9 คน ในการประเมินหลักสูตร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ชุมชน ผู้บริหารและครูโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เป็นกลุ่มประชากรทั้งหมด รวมทั้งหมด จำนวน 55 คน และผู้บริหารและคณาจารย์ จำนวน 9 คน

ระยะที่ 2 ผลการใช้หลักสูตรเพิ่มเติมรายวิชานาฏศิลป์ชุดระบำนาฏยมาลา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 3 ห้อง รวมทั้งหมดจำนวน 80 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้อง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 25 คน โดยเลือกแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตร

1. แบบสำรวจความต้องการหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา
2. แบบประเมินหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา
3. แผนการจัดการเรียนรู้สาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาในการเรียนวิชานาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ระยะที่ 2 ผลการใช้หลักสูตร

1. แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน เรื่องระบำนานาฏยมาลา
2. แบบประเมินทักษะการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)
3. แบบประเมินการร้องเพลงระบำนานาฏยมาลา
4. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำระบำนานาฏยมาลา

3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

เครื่องมือระยะที่ 1

1. ศึกษาหลักสูตรตามแนวคิด ทฤษฎี ของไทเลอร์
2. ศึกษาเนื้อหาที่นำมาใช้ในการสอน เกี่ยวกับความเป็นมาของระบำนานาฏยมาลา การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) การร้องเพลงระบำนานาฏยมาลา และทักษะการปฏิบัติทำรำระบำนานาฏยมาลา
3. สร้างแบบสำรวจความต้องการและแบบประเมินหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนานาฏยมาลา โดยกำหนดค่าคะแนนแสดงความต้องการ 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความต้องการหรือมีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความต้องการหรือมีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรในระดับการมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความต้องการหรือมีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรในระดับการปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความต้องการหรือมีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบมีความต้องการหรือมีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 121)

- ระดับคะแนนที่ 4.50 - 5.00 ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับ มากที่สุด
- ระดับคะแนนที่ 3.50 - 4.49 ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับ มาก
- ระดับคะแนนที่ 2.50 - 3.49 ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับ ปานกลาง
- ระดับคะแนนที่ 1.50 - 2.49 ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับ น้อย
- ระดับคะแนนที่ 1.00 - 1.49 ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับ น้อยที่สุด

ผลจากการสำรวจความต้องการเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์เรื่อง ระเบียบนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้พบว่านักเรียน ชุมชน ผู้บริหารและครู โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา รวมทั้งหมด จำนวน 55 คน มีความต้องการในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.70 และผลจากแบบประเมินหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระเบียบนาฏยมาลาสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้พบว่าผู้บริหารและคณาจารย์ จำนวน 9 คน คน มีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพของหลักสูตรในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

4. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลและใช้เป็นเกณฑ์ ในการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระเบียบนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดทำเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละรายแผน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดหน่วยการเรียนรู้และขอบข่ายสาระ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์สร้างสรรค์ระบำนาฏยมาลา

- ความหมาย
- ที่มา
- ความสำคัญ คุณค่า และองค์ประกอบของการแสดงระบำนาฏยมาลา
- ความหมายของเนื้อร้องเพลงระบำนาฏยมาลา
- การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)
- การร้องเพลงระบำนาฏยมาลา
- การปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลา

5. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์เรื่องระเบียบนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 แผน ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับระบอบาญาญา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ความหมายและการร้องเพลงระบอบาญาญา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติทำระบอบาญาญาช่วงที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การปฏิบัติทำระบอบาญาญาช่วงที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การปฏิบัติทำระบอบาญาญาช่วงที่ 3

6. นำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินแผนการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์

7. นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item - objective congruence : IOC) แผลผลจากข้อมูลที่ได้มาเป็นคะแนน (พิสนุ พงศรี, 2552, น. 155) ดังนี้

การให้คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องเหมาะสม = +1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่เหมาะสม = - 1 คะแนน

ผู้เชี่ยวชาญให้ช่องไม่แน่ใจ = 0 คะแนน

เกณฑ์การผ่าน ต้องได้ค่า IOC = .50 ขึ้นไป

จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินแผนการเรียนรู้ได้ค่า IOC เท่ากับ .91 ผู้วิจัยจึงเตรียมนำแผนการเรียนรู้ไปใช้ในกลุ่มตัวอย่างต่อไป

เครื่องมือระยะที่ 2

1. ศึกษาหลักสูตรแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบถูกผิด จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน และแบบประเมินใบงานกำหนดคะแนน 10 คะแนน

3. นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง .38 - .73 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง .35 - .65 และค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ .83

4. นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเตรียมนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมคะแนนมาคิดคำนวณเพื่อหาค่าสถิติต่อไป

5. สร้างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) แบบประเมินการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา และแบบประเมินการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลา

6. การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) แบบประเมินการร้องเพลงระบำนาฏยมาลาและแบบประเมินการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

7. การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) แบบประเมินการร้องเพลงระบำนาฏยมาลาและแบบประเมินการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลาที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว แล้วนำมาเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) ได้ค่า IOC มากกว่า .50

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจความต้องการหลักสูตร นักเรียนจำนวน 25 คน ชุมชนจำนวน 20 คน ผู้บริหาร จำนวน 1 คน และครู จำนวน 9 คน รวมทั้งหมด จำนวน 55 คน และในการประเมินหลักสูตร ผู้บริหารและคณาจารย์ จำนวน 9 คน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม นาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. นำแบบสอบถามสำรวจความต้องการการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบสอบถาม 5 ข้อ จำนวน 1 ฉบับ ไปเก็บข้อมูลกับนักเรียน ชุมชน ผู้บริหารและครู รวมทั้งหมด จำนวน 55 คน และแบบประเมินหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบสอบถาม 15 ข้อ จำนวน 1 ฉบับ ไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหาร และคณาจารย์ จำนวน 9 คน

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการและการประเมินหลักสูตรมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบกับเกณฑ์ ได้พบว่ามีความต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำ

นาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และ ประสิทธิภาพของหลักสูตรในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

4. พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วนำหลักสูตรแล้วเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของ เนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เสนอผู้บริหารและคณาจารย์ จำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร ผลจากการ ประเมินผู้บริหารและคณาจารย์เห็นว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

ระยะที่ 2

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น 1 กลุ่ม คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 25 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองในการจัดการเรียนการสอนสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา

2. นำหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ไปจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ กับกลุ่มทดลองในรายวิชานาฏศิลป์ จำนวน 6 แผน โดยใช้ระยะเวลาในการสอนตามแผนการเรียนรู้แผน ละ 1 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 6 สัปดาห์

3. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบ การแสดง (หมวก) แบบประเมินการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา และแบบประเมินการปฏิบัติทำรำระบำ นาฏยมาลา สอดคล้องตามแผนการเรียนรู้ ดังนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา โดยใช้แบบทดสอบ ปรนัยถูกผิด จำนวน 10 ข้อ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อีก่อนและหลังเรียน และแบบประเมินใบงาน

2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) ใช้แบบ ประเมินทักษะการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)

3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เพลงระบำนาฏยมาลาใช้แบบประเมิน ทักษะการ ร้องเพลง

4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1 ใช้แบบประเมิน การปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1

5) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การปฏิบัติทำร่าระบำนาฏมาลาช่วงที่ 2 ใช้แบบประเมิน การปฏิบัติทำร่าระบำนาฏมาลาช่วงที่ 2

6) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การปฏิบัติทำร่าระบำนาฏมาลาช่วงที่ 3 ใช้แบบประเมิน การปฏิบัติทำร่าระบำนาฏมาลาช่วงที่ 3

4. นำผลคะแนนที่ได้จากการจัดการเรียนรู้แผนการเรียนรู้ที่ 1 ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติ t-test (dependent) เปรียบเทียบผลการเรียนก่อนและหลังเรียนในแผน

5. นำผลคะแนนที่ได้จากการจัดการเรียนรู้แผนการเรียนรู้ที่ 1-6 ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละประเมินผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์ ดังนี้

80 – 100 = ดีมาก

60 – 79 = ดี

50 – 59 = พอใช้

0 – 49 = ปรับปรุง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

1) ตรวจสอบและหาประสิทธิภาพ ของแผนการจัดการเรียนรู้สาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏมาลา วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาดัชนีความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยใช้สูตร (สุวิมล ติรกานันท์, 2548, น. 148)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. ตรวจสอบและหาประสิทธิภาพแบบทดสอบ

1) ค่าเฉลี่ยของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 189)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum x$ แทน ผลบวกของข้อมูลทุกค่า

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 108)

$$SD = \sqrt{\frac{(x-\bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน ข้อมูล (ตัวที่ 1, 2, 3,...n)

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3) ค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 190)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ระดับความยาก

R แทน จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เรียน

4) การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือเรียกว่า ดัชนี บี (B-Index หรือ Brennan Index) โดยใช้สูตร (มนตรี วงษ์สะพาน, 2563, น. 249)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

N_1 แทน จำนวนคนรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์)

N_2 แทน จำนวนคนไม่รอบรู้ (หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์)

U แทน จำนวนรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์) ตอบถูก

L แทน จำนวนไม่รอบรู้ (หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์) ตอบถูก

5) ค่าความเชื่อมั่นการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร (มนตรี วงษ์สะพาน, 2563, น. 250)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1) \sum (x_i - c)^2}$$

เมื่อ r_{cc} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

X_i แทน คะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคน

K แทน จำนวนข้อสอบทั้งฉบับ

C แทน คะแนนเกณฑ์เป้าหมายที่ต้องการ

3. ใช้สถิติที่ t-test (dependent) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 133)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม นาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” โดยเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 การนำเสนอผลการพัฒนาหลักสูตร
- 4.2 การนำเสนอผลการใช้หลักสูตร
- 4.3 ผลการศึกษา

4.1 การนำเสนอผลการพัฒนาหลักสูตร

เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	สถิติทดสอบความแตกต่างและค่านัยสำคัญ (T-Test)
n	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ
*	แทน	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 การนำเสนอผลการใช้หลักสูตร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

4.2.1 พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม นาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2.1.1 ผลการวิเคราะห์แบบสำรวจความต้องการของนักเรียน ชุมชน ผู้บริหารและครูโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา จำนวน 55 คน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม นาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ดังตารางที่ 4.1

4.2.1.2 หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา

4.2.1.3 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรของผู้บริหารและคณาจารย์ จำนวน 9 คน โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยาที่มีต่อหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ดังตารางที่ 4.2

4.2.2 ผลการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ดังตารางที่ 4.3

4.2.2.2 ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ดังตารางที่ 4.4

4.2.2.3 ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ ได้แก่ การประดิษฐ์อุปกรณ์ การร้องเพลง และการปฏิบัติทำระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ดังตารางที่ 4.5

4.2.2.4 ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรำระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ ดังตารางที่ 4.6

4.3 ผลการศึกษา

4.3.1 หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยเสนอผลการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและเก็บรวบรวมข้อมูลสอดคล้องตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตร

1) สสำรวจความต้องการของนักเรียน ชุมชน ผู้บริหารและครูโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา จำนวน 55 คน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาตามตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสำรวจความต้องการหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ ที่	คำถาม	ความต้องการ			รวม ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความ ต้องการ
		นักเรียน	ชุมชน	ผู้บริหาร และครู		
1	พบปัญหาความจำเจไม่แปลกใหม่ ในการเรียนสาระนาฏศิลป์	4.76	4.60	4.60	4.65	มากที่สุด
2	ควรปรับปรุงสาระนาฏศิลป์ให้มี ความหลากหลาย	4.80	4.55	4.60	4.65	มากที่สุด
3	ต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตร สาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ชุดระบำ นาฏยมาลาและสอนการแสดงชุด ใหม่ๆในสาระนาฏศิลป์	5.00	4.20	5.00	4.73	มากที่สุด
4	ควรจัดกิจกรรมการเรียนนาฏศิลป์ ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.36	4.75	4.80	4.63	มากที่สุด
5	การเรียนสาระนาฏศิลป์เอื้อต่อการ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์	4.68	4.75	5.00	4.81	มากที่สุด
รวม					4.70	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.1 จากการสำรวจความต้องการเรื่อง พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้พบว่าผู้บริหาร ครู นักเรียนโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา และชุมชน รวมทั้งหมด จำนวน 55 คน มีความต้องการในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70

2) หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา

จากผลการสำรวจความต้องการของนักเรียน ชุมชน ผู้บริหารและครูโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยามีสาระ ดังนี้

หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความนำ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา หลักสูตรฉบับนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย อีกทั้งยังส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะสร้างประโยชน์สิ่งที่ดีงามในสังคม อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข สถานศึกษาจึงต้องมีหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาและชุมชนนั้นๆ

การเรียนการสอนนาฏศิลป์ผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ในด้านคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรรู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์ พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่ายๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่ายๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์ รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์ และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่างๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งที่การแสดงสะท้อนวัฒนธรรมประเพณี เห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือรู้และเข้าใจองค์ประกอบของนาฏศิลป์สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์ พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์และการละครง่ายๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่ายๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน และความคิดเห็นในการชมการแสดงและบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์ รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์

และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่างๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และการแสดงที่สะท้อนวัฒนธรรมประเพณีเห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย (สำนักมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 186)

โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา เป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับ อนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษา จัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยามุ่งที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้วนั้น ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากการศึกษาตัวผู้เรียน สังคม ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา พบว่า นักเรียนมีความต้องการในการเรียนรู้ มีความสนใจดี แต่เนื่องจากเนื้อหาในบทเรียนมีสาระมากทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ และมีความซ้ำซ้อน จึงทำให้มีเวลาในการฝึกทักษะปฏิบัติได้น้อย ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีหน้าที่ในการสร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ๆ ซึ่งมีสาระในการบูรณาการกับสาระต่างๆ และนักเรียนจะให้ความสนใจที่จะปฏิบัติเป็นอย่างมาก นับว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดี และมีทักษะการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) การเรียนการสอนนาฏศิลป์มีความสำคัญและจำเป็นต่อตัวผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการฝึกทักษะการปฏิบัติทำต่างๆทำให้ผู้เรียนเกิดความอดทน พยายามจนสามารถแสดงออกมาเป็นการแสดงชุดต่างๆได้ ดังนั้นการสร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ๆจึงเป็นที่ต้องการและสร้างความน่าสนใจให้แก่ตัวผู้เรียนในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก อีกทั้งทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆมากมาย ภายในวัดและชุมชน เช่น งานแห่เทียนวันเข้าพรรษา งานวันสงกรานต์ ซึ่งนักเรียนได้เข้าร่วมงานต่างๆ ได้ใช้ทักษะการปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์ เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ดี เห็นคุณค่าในรายวิชานาฏศิลป์ผ่านการแสดงในชุดต่างๆ เป็นที่ต้องการของคนในชุมชนมีความหลากหลายในชุดการแสดงมากขึ้น รู้จักหน้าที่ของตนเองและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าทางนาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, น. 41) และกำหนดตัวชี้วัดที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 2 ตัว ดังนี้

มฐ. ศ 3.1 ป.6/2 ออกแบบเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์การแสดงอย่างง่าย ๆ

สาระการเรียนรู้แกนกลาง : การออกแบบสร้างสรรค์

- เครื่องแต่งกาย
- อุปกรณ์ฉากประกอบการแสดง

มฐ. ศ 3.1 ป.6/3 แสดงนาฏศิลป์และละครง่าย ๆ

สาระการเรียนรู้แกนกลาง : การแสดงนาฏศิลป์และการแสดงละคร

- รำวงมาตรฐาน
- ระบำ
- ฟ้อน
- ละครสร้างสรรค์

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, น. 43) และกำหนดตัวชี้วัดที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 1 ตัว ดังนี้

มฐ. ศ 3.2 ป.6/1 อธิบายสิ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์และละคร

สาระการเรียนรู้แกนกลาง : ความหมาย ความเป็นมา ความสำคัญของนาฏศิลป์

และละคร

- บุคคลสำคัญ
- คุณค่า

หลักการ

หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดงและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งปรากฏอยู่ในตัวชี้วัดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักทฤษฎีบริบททางสังคมมาสร้างสรรค์การแสดง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นมา ลักษณะการแสดงระบำนาฏยมาลาควบคู่การฝึกทักษะการประดิษฐ์สร้างสรรค์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) การร้องและการปฏิบัติท่ารำ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน หลักสูตรยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการปฏิบัติด้วยตนเองสามารถนำความรู้ ไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด อีกทั้งยังสามารถนำการแสดงระบำนาฏยมาลาไปใช้เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนนาฏศิลป์ที่เน้นทักษะการปฏิบัติอย่างอ่อนช้อยงดงาม

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดระบำนาฏยมาลา
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการบูรณาการสาระศิลปะต่างๆมาออกแบบและสร้างสรรค์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) ระบำนาฏยมาลา
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลา
5. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย

จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดคำอธิบายรายวิชา รหัสวิชา ศ 16101 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชานาฏศิลป์เพิ่มเติม จำนวน 0.5 หน่วยกิต ใช้เวลาเรียน 6 คาบ

คำอธิบายรายวิชา

การศึกษาวิเคราะห์ความหมาย ความเป็นมา ลักษณะและรูปแบบการแสดงระบำนาฏยมาลา จังหวะทำนองเพลงและดนตรี การแต่งกาย โอกาสที่แสดง และคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) บทร้องและความหมายของเนื้อเพลง และท่ารำ การร้องเพลง และการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลา

ผลการเรียนรู้

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา

2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)
3. เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของเนื้อเพลง และการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา

4. นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลา
5. นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย

จากคำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ และสร้างสรรค์ระบำนาฏยมาลาสอดคล้องตามคำคำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ โดยกำหนดหน่วยการเรียนรู้และเนื้อหาสาระตามหัวข้อ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ระบำนาฏยมาลาเรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ระบำนาฏยมาลาเรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ระบำนาฏยมาลาเรื่องความหมายและการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ระบำนาฏยมาลาเรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลา ช่วงที่ 1-3

เนื้อหาสาระในหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ระบำนาฏยมาลาเรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา มีเนื้อหาเกี่ยวกับชื่อชุดการแสดงและความหมาย ความเป็นมา จังหวะ ทำนองเพลง ดนตรี การแต่งกาย และคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ชื่อชุดการแสดง จากการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมไทยในปีพุทธศักราช 2484 ที่มีการปฏิบัติวัฒนธรรมตามนโยบายของจอมพล ป.พิบูลสงครามนายกรัฐมนตรี ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประชาชนชาวไทยในยุคสมัยนั้นที่เห็นได้ชัดเจน คือการแต่งกายที่มีการสวมหมวก ถิ่นน่อง และรองเท้า ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อชุดการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ว่า “ระบำนาฏยมาลา” ให้สอดคล้องกับลักษณะรูปแบบการแสดง ดังนี้

ชื่อระบำนาฏยมาลา

คำว่า ระบำ หมายถึง การแสดงที่มีผู้แสดงมากกว่า 2 คน ขึ้นไป

นาฏย หมายถึง การพ้อนรำที่เกี่ยวกับการแสดงละคร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, น. 905)

คำว่า มาลา หมายถึง หมวก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, น. 905)

ดังนั้น นาฏยมาลา จึงหมายถึง การพ้อนรำเกี่ยวกับหมวกที่มีผู้แสดง

2. ความเป็นมา ระเบียบนาฏยมาลาเป็นการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ประเภทนาฏศิลป์ร่วมสมัย ที่สร้างขึ้นเพื่อเสนอสภาพสังคม วัฒนธรรมการแต่งกายและวิถีชีวิตของชาวไทยในยุครัฐนิยมที่จอมพล ป.พิบูลสงครามนายกรัฐมนตรีได้ปฏิวัติวัฒนธรรมเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากตะวันตก โดยกำหนดให้ทุกคนสวมหมวกเวลาออกจากบ้าน เพื่อแสดงออกถึงความเป็นอารยะและความเป็นสากล ซึ่งจะมีการสวมหมวกที่หลากหลายมีการประดับตกแต่งหมวกด้วยวัสดุที่สวยงาม เช่น ขนนก ดอกไม้ ผ้าลูกไม้ เป็นต้น รูปแบบการแต่งกายในสมัยนั้นจึงมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคน วิวัฒนาการดังกล่าวปรากฏได้ชัดเจนในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ซึ่งเป็นยุคของการปฏิรูปครั้งสำคัญของคนไทย

3. ลักษณะและรูปแบบการแสดง การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงประเภทระบำเบ็ดเตล็ดในรูปแบบของนาฏศิลป์ร่วมสมัย ที่บูรณาการทำนองเพลงรำโทนและใช้กระบวนการทำรำตามแบบนาฏศิลป์ไทยโดยใช้ภาษาท่าผสมผสานท่าทางที่เป็นธรรมชาติของชาวตะวันตกในลักษณะของการจับหมวก หรือลีลาของการสวมหมวก ผู้แสดงเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิงคู่กัน มีการแปรแถวที่หลากหลาย รูปแบบการแสดงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 เชิญมาสวมมาลา ตั้งแต่ทำออกโดยใช้ภาษาท่าที่แสดงถึงการเชิญชวนให้สวมหมวกในยุครัฐนิยม ที่มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการแต่งกายตามแถลงการณ์ของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ในช่วงนี้ใช้นาฏยศัพท์ ได้แก่ การจีบ ตั้ววง ซอยเท้า ขยับเท้า กระจดเท้า จรดเท้า ก้าวหน้า ยกเท้า การย่อเท้า เป็นต้น ภาษาท่า ได้แก่ ท่ารัก ท่าบัวบาน ท่าเฉิดฉิน เป็นต้น มาร้อยเรียงกระบวนการทำรำเพื่อสื่อความหมายเกี่ยวกับการแต่งกายตามสมัยรัฐนิยม เป็นการนำเสนอวัฒนธรรมไทยในช่วงแรกที่ประกาศเชิญชวนให้ทุกคนสวมหมวกเวลาออกจากบ้าน

ภาพที่ 4.1 การแสดงช่วงที่ 1 เชิญมาสวมมาลา
ที่มา : อังคณา โตกระโทก (2564)

ช่วงที่ 2 รัฐนิยมตามสมัย ใช้ภาษาท่าที่แสดงถึงวัฒนธรรมการสวมหมวกทั้ง 2 รูปแบบ โดยเน้นท่าทางการจับหมวก เล่นหมวกประกอบเพลง นาฏยศัพท์จะใช้การย่อเท้าเป็นการผสมผสานท่าทางที่เป็นธรรมชาติของชาวตะวันตก ได้แก่ การชวยเท้า ชยันเท้า กระดกเท้า จรดเท้า ก้าวหน้า ก้าวข้าง ยกเท้า การย่อเท้า เป็นต้น เป็นการนำเสนอรูปแบบของหมวก มีแหล่งที่มาของหมวกรวมถึงประโยชน์ในการใช้สอย

ภาพที่ 4.2 การแสดงช่วงที่ 2 รัฐนิยมตามสมัย
ที่มา : อังคณา โตกระโทก (2564)

ช่วงที่ 3 นำไทยวัฒนา ใช้ภาษาท่าที่แสดงถึงความรื่นเริงในการสวมใส่หมวก เน้นท่าทางการเล่นหมวกประกอบเพลงระหว่างคู่ชายหญิง ได้แก่ ท่าสอดสูง ท่าแขกเต้าเข้ารัง ท่าผาลาเพียงไหล่ เป็นต้น นาฏยศัพท์จะใช้การย่อเท้าเป็นการผสมผสานท่าทางที่เป็นธรรมชาติของชาวตะวันตก ได้แก่ การชวยเท้า ขยับเท้า กระจกเท้า จรดเท้า ก้าวหน้า ก้าวข้าง ยกเท้า การย่อเท้า เป็นต้น เป็นการนำเสนอหมวกเพื่อแสดงออกถึงความเป็นอารยะและความเป็นสากล จากนั้นนำรูปแบบประเภทรอบำมาต่อยอดกับการรำโทนให้ดูทันสมัยเพิ่มขึ้น ทำให้รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ประเภทรอบำและรำโทน มาบูรณาการร่วมกันอย่างลงตัวโดยมีการปรับรูปแบบดนตรีให้เอื้อต่อการแสดงประเภทรอบำมากขึ้น

ภาพที่ 4.3 การแสดงช่วงที่ 3 นำไทยวัฒนา

ที่มา : อังคณา โตกระโทก (2564)

4. ทำนองเพลงจิ้งหะและดนตรี ทำนองเพลงระบำนาฏยมาลา ใช้ทำนองเพลงรำโทน นำมาผสมผสานทำนองเพลงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ให้ดูทันสมัยน่าสนใจ สนุกสนาน ผู้ประพันธ์ทำนองเพลง คือ อาจารย์บรรทม น่วมศิริ หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ลักษณะของจิ้งหะเพลง มีดังนี้

โทน รำมะนา : ตีในจิ้งหะ (ปะ โทน ปะ โทน ปะ โทน โทน" หรือ "ปะ โทน โทน ปะ โทน โทน) ใช้โทนใบเดียว หรือหลายใบก็ได้ ต่อมานิยมใช้รำมะนาแทนเพราะเสียงดังไพเราะและเร้าใจกว่า

ฉิ่ง : ตีจิ้งหะอัตราสองชั้น

กรับ : ตีตามจิ้งหะอัตรา 2 ชั้นลงจิ้งหะในเสียงฉิ่ง

เครื่องดนตรีในการแสดง ชุด ระเบ้านาฏยมาลา

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงชุด ระเบ้านาฏยมาลาเป็นดนตรีที่ผสมผสานโดยใช้เครื่องดนตรีสามประเภท คือ ดนตรีประกอบการแสดงรำไทน์ ได้แก่ ไทน์ รำมะนา กรับ และฉิ่ง ผสมผสานกับดนตรีไทย ได้แก่ ระนาดเอง ฆ้องวงใหญ่ และฉาบ และดนตรีสากล ได้แก่ ไวโอลิน เชลโล่ คีย์บอร์ด เปียโน ขลุ่ยรีคอร์เดอร์ กลองเบส กลองสแนร์

ภาพที่ 4.4 เครื่องดนตรีประกอบการแสดงชุด ระเบ้านาฏยมาลา

ที่มา : อังคณา โตกระโทก (2564)

5. การแต่งกาย การสร้างสรรค์ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดการแสดงระบำนาฏยมาลา โดยนำเอกลักษณ์ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามมาเป็นพื้นฐานในการประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย มีดังนี้

ภาพที่ 4.5 การแต่งกายชุด ระบำนาฏยมาลา
ที่มา : อังคณา โตกระโทก (2564)

ภาพที่ 4.6 การแต่งกายชุด ระบำนาฏยมาลาด้านหน้า
ที่มา : อังคณา โตกระโทก (2564)

ภาพที่ 4.7 การแต่งกายชุด ระบายนาฏยมาลาด้านหลัง
ที่มา : อังคณา โตกระโทก (2564)

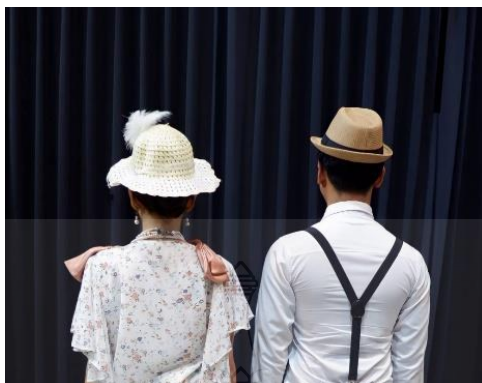
ผู้แสดงหญิง

ศีรษะ ทรงผมเกล้ารวบต่ำไว้ด้านหลัง สวมหมวกประดับขนนกและดอกไม้
เสื่อ เสื่อมีแขนระบายชายประดับโบว์ตรงไหล่ ยกเก็บชายเสื่อด้านซ้ายขึ้น
ผ้าถุง ผ้าถุงปักลวดลายสวยงามคลุมเข่า
เครื่องประดับ ต่างหู สร้อยคอ กำไลข้อมือ เข็มกลัดติดชายเสื่อ
เท้า สวมถุงน่อง และรองเท้านุ่มส้น

ผู้แสดงชาย

ศีรษะ สวมหมวกมีปีกรอบ
เสื่อ เสื่อแขนยาวคอปกนุ่งทับในกางเกง
กางเกง กางเกงขายาวคาดเข็มขัดพร้อมสายเอี๊ยม
เท้า ใส่ถุงเท้า และรองเท้านุ่มส้น

อุปกรณ์ประกอบการแสดง ชุดระบำนาฏยมาลามี่ ดังนี้

ภาพที่ 4.8 หมวกแบบพิเศษและหมวกแบบธรรมดา

ที่มา : อังคณา โตกระโทก (2564)

6. โอกาสที่ใช้แสดง การแสดงสร้างสรรค์ชุด นาฏยมาลา เป็นการแสดงสร้างสรรค์เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมการแต่งกายในจอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายครั้งสำคัญ ดังนั้นการแสดงชุดนี้ จึงสามารถนำไปแสดงได้ในงานต่างๆ เช่น งานมงคลต่าง รวมไปถึงงานเกี่ยวกับการสาธิตและให้ความรู้เกี่ยวกับ ยุคการเปลี่ยนแปลงของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม หรือเรียกอีกอย่างว่า ยุคมาลानำไทย หรือมาลานำชาติไทย จัดแสดงในงานวันอนุรักษ์ต่างๆ และ จัดแสดงในนิทรรศการการแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับวัฒนธรรมวิถีชีวิต ค่านิยม การแต่งกายในยุครัตนโกสินทร์ และสามารถจัดเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในต่างประเทศและต่อยอดการแสดงในโอกาสต่อไป

7. ความสำคัญและคุณค่าของนาฏศิลป์ไทย ชุดระบำนาฏยมาลา จอมพล ป.พิบูลสงครามได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิวัติวัฒนธรรม ในด้านของนาฏศิลป์ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่แสดงถึงความเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรือง อีกทั้งนาฏศิลป์ยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ชมได้ชื่นชมและสนุกสนานกับการแสดงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การสืบทอดและรักษาไว้ให้เป็นสมบัติของชาติ เห็นได้จากการเล่นรำโทนซึ่งเป็นการร้องรำของชาวไทยภาคกลางหลังจากเสร็จภารกิจในการทำงาน ซึ่งชาย และหญิงจะรำกันเป็นคู่ ๆ เป็นวงกลมรอบครกตำข้าวที่วางคว่ำไว้ โดยตีโทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ลักษณะการร้อง รำ เป็นไปโดยธรรมชาติ ไม่มีแบบแผนกำหนดไว้ เป็นการร้อง รำ เล่นเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงเป็นสำคัญ เพลงที่นิยมร้องเช่น เพลงช่อม่าลี เพลงยวนยาเหล เพลงตามองตา เพลงหล่อจิ้งนระดารา เพลงใกล้เข้าไปอีกนิด ฯลฯ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบรำโทนมีฉิ่ง กรับและโทนแต่เนื่องจากเป็นการร้อง รำตามจังหวะหน้าทับเสียงโทน ซึ่งมีจังหวะหน้าทับ คือ ปะ โทน ปะ โทน ปะ โทน โทน จึงเรียกการแสดงชุดนี้ตามจังหวะหน้าทับว่า “รำโทน” ต่อมาระหว่างปี พ.ศ.2484-2488 เกิดสงครามโลกครั้งที่

2 ภัยคุกคามผ่านประเทศไทย มีการโจมตีทางอากาศ ทำให้ประชาชนหวาดกลัวภัยสงคราม ในขณะนั้นจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี มีความประสงค์จะปลอบขวัญประชาชน และจะเชิดชูและรักษาแบบแผนของนาฏศิลป์ไทยให้คงความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติเพื่อปกป้องความเป็นไทยและปลุกจิตสำนึกเรื่องความรักชาติให้กับประชาชน เนื่องจากสภาวะการเมืองในขณะนั้นอยู่ในช่วงวิกฤต จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ตระหนักถึงความสำคัญของการละเล่นประจำชาติ คือ รำโทน ซึ่งชาวบ้านนิยมร้อง รำ กันในขณะนั้น ซึ่งจะนำมาเป็นกุศโลบายทางการเมืองเพื่อความเป็นเอกราชของชาติไว้ (รจนา สุนทรานนท์ และ คาร์ณ สุนทรานนท์, 2556, น. 153-154)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ระบำนานฎยมาลาเรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)

ขั้นเตรียมอุปกรณ์

อุปกรณ์ : ขามกระดาษ, กระดาษ, กรรไกร, กาว, ไม้, ขนนก

ขั้นประดิษฐ์

1. นำกระดาษมาตัดเป็นปีกของหมวก
2. นำปีกหมวกที่ได้มาติดกับขามกระดาษ
3. ตกแต่งด้วยไม้ และขนนก

ขั้นการตรวจสอบคุณภาพ

1. ประโยชน์ใช้สอย
2. ความคิดสร้างสรรค์
3. ความสวยงาม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ระบำนานฎยมาลาเรื่องการร้องเพลงระบำนานฎยมาลา

บทร้องและความหมายของเนื้อร้อง

บทร้องระบำนานฎยมาลา

ช่วงที่ 1 เจริญมาสวมมาลา

วัฒนธรรมนำไทยสมัยหนึ่งควร	คำนึงตรองตรีกระลึกถึง
ปฏิวัติวัฒนธรรมควรคำนึง	สืบสองฉบับตริงอุราประชาไทย
ฉบับที่สืบว่าด้วยเรื่องการแต่งกาย	ทั้งหญิงชายสากลชนสมัย
ทั้งสวมชุด สวมสูท สวมหมวกใบ	ถ้อยแถลงบอกไว้ให้ทำตาม
คำขวัญอวดอารยธรรมนำสมัย	สวมมาลานำไทยให้สมร
ทั้งรูปแบบสองอย่างตามครรลอง	ชายสนองหญิงสวมใส่ให้งามตา

ช่วงที่ 2 รัฐนิยมตามสมัย

แบบที่หนึ่งพิเศษงามตามสมัย	ประดับใส่ชนนงและบุพผา
ให้เลิศหรูงดงามอร่ามตา	ต่างสรรหามาใช้ไปร่วมงาน (ซ้ำ)
แบบที่สองธรรมดาประชาไทย	ประดิษฐ์ได้ กก เตย ลาน สานประสม
ชวนชื่นชมนำมาใช้สมัยนิยม	กิจอันใดใช้เหมาะสมทุกประการ (ซ้ำ)

ช่วงที่ 3 นำไทยวัฒนา

การสวมหมวกมีที่มาประชารัฐ	ใจซื่อสัตย์รักชาติราชภูธรสนอง
วัฒนธรรมชาวไทยในครรลอง	รัฐปกป้องผองไทยให้ยั่งยืน
มากันเกิดมาร่วมสวมมาลา	ไทยวัฒนาตามแบบไทยใครจะเหมือน
นาฎยมาลาจารึกไว้ไม่พินเพื่อน	ประวัติศาสตร์ย้าเตือนเพื่อนประชา

จากบทร้องดังกล่าวเนื้อเพลงมีความหมายตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ความหมายเนื้อเพลงระบำนาฎยมาลา

เนื้อร้อง	ความหมายเนื้อร้อง
ช่วงที่ 1 เชิญมาสวมมาลา	กล่าวถึงการชวนให้ทุกคนสวมหมวก
วัฒนธรรมนำไทยสมัยหนึ่ง ควรคำนึงตรองตรีกระลึกถึง	ระลึกถึงช่วงเวลาหนึ่งของวัฒนธรรมไทยที่มีความเป็นเอกลักษณ์
ปฏิวัติวัฒนธรรมควรคำนึง สิบสองฉบับตรึงอรุราประชาไทย	การปฏิวัติใช้กฎหมายรัฐนิยมทั้งหมด 12 ฉบับ ในรัฐบาลของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม
ฉบับที่สิบว่าด้วยเรื่องการแต่งกาย ทั้งหญิงชายสากลชนสมัย	กฎหมายฉบับที่ 10 โดยมีใจความสำคัญ คือ เน้นการแต่งกายให้ สุภาพเรียบร้อยเมื่อปรากฏตัวในที่ชุมนุมชนหรือสาธารณะสถาน และแยกแยะประเภทเครื่องแต่งกายที่ถือว่าเรียบร้อยสำหรับ ประชาชนชาวไทย วัฒนธรรมการแต่งกายของไทยมีลักษณะเด่น ในด้านการนิยมแบบตะวันตกเพิ่มมากขึ้น
ทั้งสวมชุด สวมสูท สวมหมวกใบ ถ้อยแถลงบอกไว้ให้ทำตาม	วัฒนธรรมการแต่งกายที่รัฐได้วางระเบียบปฏิบัติในการแต่ง กาย โดยมุ่งถึงการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายไปสู่รูปแบบที่รัฐพึง ประสงค์อย่างเป็นขั้นตอน
คำขวัญอวดอารยธรรมนำสมัย สวมมาลานำไทยให้สมร	การนำชาติไปสู่อารยะ ถึงกับมีคำขวัญว่า “มาลานำชาติไทย”
ทั้งรูปแบบสองอย่างตามครรลอง ชายสนองหญิงสวมใส่ให้งามตา	หมวกจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทั่วไปที่จะใส่ในการ ทำงานในชีวิตประจำวันและหมวกแบบพิเศษที่ใส่เพื่อเป็น เครื่องประดับศิระะแสดงถึงความเป็นสากล

เนื้อเรื่อง	ความหมายเนื้อเรื่อง
ช่วงที่ 2 รัฐนิยมตามสมัย	กล่าวถึงหมวกแบบธรรมดา และหมวกแบบพิเศษ
แบบที่หนึ่งพิเศษตามสมัย ระดับใส่ชนนุกและบุพผา ให้เลิศหรูงดงามอร่ามตา ต่างสรรหามาใช้ไปร่วมงาน	หมวกประเภทพิเศษ คือหมวกที่ใช้เป็นอาภรณ์ประดับเพิ่มความ งาม มีการประดับประดาด้วยอาภรณ์ต่างๆ เช่น ชนนุก ดอกไม้ หรือเครื่องประดับ ใช้ในโอกาสพิเศษ เช่น ไปเดินเล่น ไปงาน เลี้ยงน้ำชา
แบบที่สองธรรมดาประจำไทย ประดิษฐ์ได้ กก เตย ลาน สาน ประสม ชวนชื่นชมนำมาใช้สมัยนิยม กิจอันใดใช้เหมาะสมทุกประการ	หมวกประเภททั่วไป คือหมวกที่ใช้ในการทำงานในชีวิตประจำวัน เพื่อความสะดวกเรียบร้อยสมกับประเพณีนิยม และเพื่อประโยชน์ ในการกันฝน กันแดด กันน้ำค้าง หมวกประเภทนี้ควรมีลักษณะ เรียบๆ หรือปีกเล็กหรือไม่มีปีกและสีไม่ฉูดฉาด ไม่มี เครื่องประดับมากนัก และควรใช้วัสดุที่หาง่ายในประเทศ เช่น ใบเตย กก ใบลำเจียก ฟาง ไบลาน ไบตาล ไม้ไผ่ ฝ้าย อาจประดับ ดอกไม้บ้างเพื่อเพิ่มความสวยงาม
ช่วงที่ 3 นำไทยวัฒนา	กล่าวถึงการนำชาติไทยไปสู่สากล
การสวมหมวกมีที่มาพระราชรัฐ ใจเชื้อสตัยรักชาติราชภักดิ์สนอง วัฒนธรรมชาวไทยในครรรลอง รัฐปกป้องผองไทยให้ยั่งยืน	การสวมหมวกเริ่มจากคณะรัฐบาลที่เห็นถึงความสำคัญในการ สร้างชาติ สร้างวัฒนธรรมการใส่หมวกให้แก่ทุกคนได้ทัดเทียมกับ นาประเทศ
มากขึ้นเกิดมาร่วมสวมมาลา ไทยวัฒนาตามแบบไทยใครจะ เหมือนนาฎยมาลาจารึกไว้ไม่พิน เพื่อนประวัติศาสตร์ย่าเตือน เพื่อนประชา	การสวมหมวกเป็นการบ่งบอกถึงความมีวัฒนธรรม เป็นประเทศ ที่กำลังพัฒนา ดังนั้นทุกคนควรสวมหมวกไปในสถานที่ต่างๆ เพื่อแสดงถึงความเจริญงอกงามของประเทศไทยเรา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ระบำนานฎยามาลาเรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนานฎยามาลา ช่วงที่ 1-3

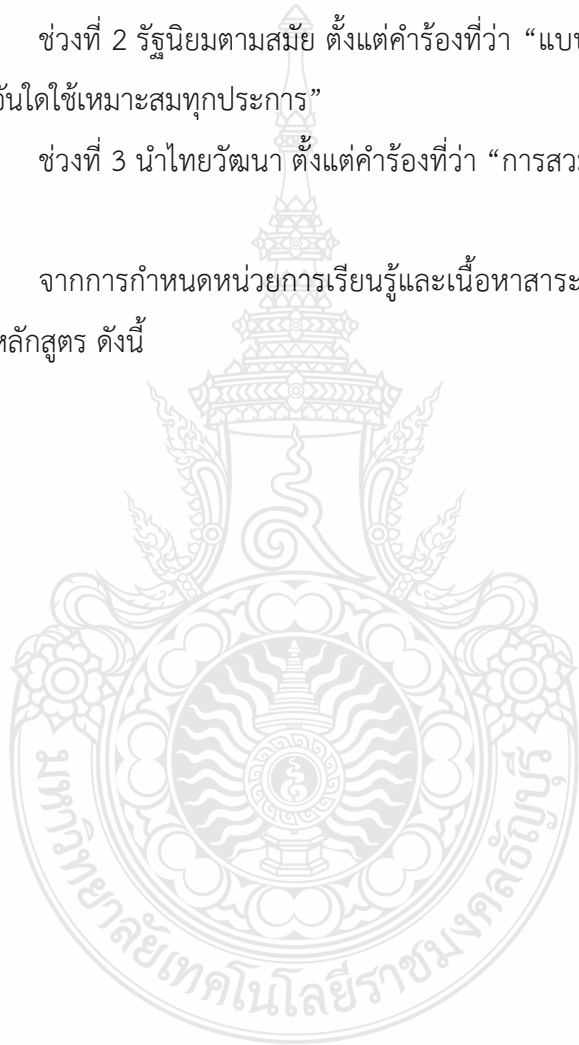
ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาการถ่ายทอดทำรำระบำนานฎยามาลาออกเป็น 3 ช่วง โดยกำหนดการสอน
ช่วงละ 1 คาบ รวม 3 คาบ ตามบัตรอง ดังนี้

ช่วงที่ 1 เชิญมาสวมลามา ตั้งแต่ทำออกจนถึงคำร้องที่ว่า “ชายสนองหญิง
สวมใส่ให้งามตา”

ช่วงที่ 2 รัฐนิยมตามสมัย ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “แบบที่หนึ่งพิเศษงามตามสมัย”
จนถึงคำร้องที่ว่า “กิจอันใดใช้เหมาะสมทุกประการ”

ช่วงที่ 3 นำไทยวัฒนา ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “การสวมหมวกมีที่มาประชารัฐ”จน
จบเพลง

จากการกำหนดหน่วยการเรียนรู้และเนื้อหาสาระดังกล่าว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์
และกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา	หน้าหลัก
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ระบำนาฏยมาลา เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา 1.1 ความเป็นมา 1.2 ทำนองเพลง จังหวะ และดนตรี 1.3 การแต่งกาย 1.4 ความสำคัญและคุณค่าของนาฏศิลป์ไทย ชุดระบำนาฏยมาลา	1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความหมาย ความเป็นมาของคำว่า “ระบำนาฏยมาลา” 2. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับจังหวะ ทำนองเพลง และดนตรี ประกอบการแสดงระบำนาฏยมาลา 3. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายระบำนาฏยมาลา 4. นักเรียนบอกความสำคัญของระบำนาฏยมาลา	ระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยได้รับอิทธิพลจากชาวตะวันตกเข้ามาในสังคมไทย ในยุคของจอมพล ป.พิบูลสงคราม เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองการปกครอง รวมถึงนาฏศิลป์ไทย มีการผสมผสานวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมตะวันตก เป็นการถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมตามแบบยุครัฐนิยม การแสดงชุดนี้มีหมวกเป็นอุปกรณ์ในการแสดงใช้ทำนองเพลงระบำนาฏยมาลา มีความสำคัญต่อการบันทึกเรื่องราวในประวัติศาสตร์ยุครัฐนิยม จังหวะโทนดนตรีที่บรรเลงประกอบการแสดงเป็นวงรำไทน์ ผู้แสดงแต่งกายแบบยุครัฐนิยม	1	20

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา	หน้าหลัก
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ระบำนาฏยมาลา เรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวด) 1.1 ออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวด) 1.2 ประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวด)	1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวด) 2. มีทักษะในการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวด)	ระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยเป็นการแสดงที่ถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมการสวมหมวกของประชาชนชาวไทยในยุคจอมพล ป.พิบูลสงคราม หมวดประเภททั่วไปจะใช้วัสดุที่หาง่าย เช่น ใบเตย ใบกก ใบลาน ใบตาล มีลักษณะเรียบๆ มีปีกเล็กหรือจะไม่มีปีกก็ได้ ใช้สวมใส่ในชีวิตประจำวันและเพื่อประโยชน์ในการกันแดดกันฝน หมวดประเภทพิเศษจะมีการประดับตกแต่งด้วยขนนก ดอกไม้ และเครื่องประดับอื่นๆเพื่อความสวยงามจะใช้ในโอกาสพิเศษ	1	10

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา	หน้าหลัก
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ระบำนาฏยมาลา เรื่องการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา 1.1 ความหมายของเนื้อเพลงระบำนาฏยมาลา 1.2 ร้องเพลงนาฏยมาลา	1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความหมายของเนื้อเพลงระบำนาฏยมาลา 2. นักเรียนร้องเพลงระบำนาฏยมาลาได้ถูกต้อง	ชุดระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยมีเนื้อร้องที่บอกถึงความเป็นมาของวัฒนธรรมการสวมหมวกของประชาชนชาวไทยในยุครัฐนิยมของจอมพล ป.พิบูลสงครามนายกรัฐมนตรี รวมถึงการเชิญชวนให้สวมหมวกเพื่อประโยชน์ใช้สอยประจำวันและการนำไทยไปสู่สากลมากขึ้น	1	10

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา	น้ำหนัก
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ เรื่องการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลา 1.1 ปฏิบัติท่ารำช่วงที่ 1-3 ช่วงที่ 1 เชิญมาสวมมาลา ช่วงที่ 2 รัฐนิยมตามสมัย ช่วงที่ 3 นำไทยวัฒนา	1. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะปฏิบัติท่ารำในการแสดงระบำนาฏยมาลา	ระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้กระบวนการท่ารำตามแบบนาฏศิลป์ไทยโดยใช้ภาษาท่า นาฏยศัพท์ ผสมผสานท่าทางที่เป็นธรรมชาติของชาวตะวันตก ในลักษณะของการจับหมวก หรือลีลาท่าทางที่ถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมการสวมหมวก ผู้แสดงเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิงคู่กัน แต่งกายตามแบบยุครัฐนิยมใช้แสดงในงานรื่นเริงต่างๆ อุปกรณ์ในการแสดง คือ หมวก	3	60
รวม			6	100

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรเพิ่มเติมนาฏศิลป์ การแสดงระบำนาฏยมาลา สามารถใช้รูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในสาระต่างๆ โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชื่อมโยงเนื้อหาสาขาวิชาต่างๆที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสาน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดแผนการเรียนรู้ จำนวน 6 แผนการเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องตามหลักสูตรเพิ่มเติมนาฏศิลป์ระบำนาฏยมาลา ซึ่งกำหนดโครงสร้างและแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ใช้ระยะเวลาในการสอนแผนละ 1 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ รวมทั้งหมด 6 สัปดาห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีสาระเกี่ยวกับความรู้และทักษะปฏิบัติระบำนาฏยมาลาที่ใช้กระบวนการเรียนการสอนโดยกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้สอดคล้องตามแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผน

3. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะกระบวนการคิดในเชิงบูรณาการสาระศิลปะต่างๆ มาสร้างสรรค์ประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) โดยให้สร้างสรรค์ตามจินตนาการของนักเรียน

4. มีการทวนสอบความรู้และทักษะของนักเรียนทุกสาระการเรียนรู้โดยให้นักเรียนส่งวิดีโอมาให้ครูตรวจสอบ เมื่อนักเรียนมีความรู้และทักษะในสาระการเรียนรู้ต่างๆ แล้วครูจึงสอนเนื้อหาต่อไป

5. วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายสอดคล้องตามธรรมชาติวิชาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายแผน ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา วัดผลและประเมินผล การเรียนรู้จากแบบทดสอบ จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน และการทำงาน 10 คะแนน รวมทั้งสิ้น 20 คะแนน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จากผลงานการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) เป็นรายบุคคล 10 คะแนน โดยใช้แบบประเมินชิ้นงาน โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติทำรำตามหัวข้อดังนี้ คือ

ประโยชน์ใช้สอย ความคิดสร้างสรรค์ ความสวยงาม กำหนดเกณฑ์ประเมินแบบรูบริกสกอร์ (Scoring rubrics)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องเพลงระบำนาฎยมาลา วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จากการสอบการขับร้องเพลงระบำนาฎยมาลาเป็นรายบุคคล 10 คะแนน โดยใช้แบบประเมินการร้องเพลงตามหัวข้อดังนี้ คือ ความถูกต้องของเนื้อเพลง จังหวะและทำนองถูกต้อง และอักขระถูกต้อง กำหนดเกณฑ์ประเมินแบบรูบริกสกอร์ (Scoring rubrics)

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฎยมาลาช่วงที่ 1 วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จากการสอบปฏิบัติทำรำเพลงระบำนาฎยมาลาช่วงที่ 1 เป็นรายบุคคล 20 คะแนน โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติทำรำตามหัวข้อดังนี้ คือ ความถูกต้องของท่ารำ จังหวะถูกต้อง และลีลาท่าทาง กำหนดเกณฑ์ประเมินแบบรูบริกสกอร์ (Scoring rubrics)

แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฎยมาลาช่วงที่ 2 วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จากการสอบปฏิบัติทำรำเพลงระบำนาฎยมาลาช่วงที่ 2 เป็นรายบุคคล 20 คะแนน โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติทำรำตามหัวข้อดังนี้ คือ ความถูกต้องของท่ารำ จังหวะถูกต้อง และลีลาท่าทาง กำหนดเกณฑ์ประเมินแบบรูบริกสกอร์ (Scoring rubrics)

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฎยมาลาช่วงที่ 3 วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จากการสอบปฏิบัติทำรำเพลงระบำนาฎยมาลาช่วงที่ 3 เป็นรายบุคคล 20 คะแนน โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติทำรำตามหัวข้อดังนี้ คือ ความถูกต้องของท่ารำ จังหวะถูกต้อง และลีลาท่าทาง กำหนดเกณฑ์ประเมินแบบรูบริกสกอร์ (Scoring rubrics)

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ

1. นำเข้าสู่บทเรียน โดยครูสร้างความสนใจด้วยการซักถามนักเรียนว่าเคยพบเห็นการแสดงที่มีการใส่หมวกหรือไม่ การแสดงที่มีการสวมหมวกที่นักเรียนรู้จักเป็นอย่างไร และเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่การแสดงระบำนาฎยมาลา ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากรู้ถึงที่มาของการแสดงดังกล่าว

2. ขั้นสอน ครูให้นักเรียนชมการแสดงระบำนาฏยมาลาจากวิดีโอ แล้วให้อภิปรายเกี่ยวกับการแต่งกายแล้วจึงแจกใบความรู้เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลาพร้อมทั้งอธิบายประกอบใบความรู้

ครูให้นักเรียนดูตัวอย่างของหมวกประเภทต่างๆในสื่อ Power Point ที่ใช้ประกอบการสอนการแสดงระบำนาฏยมาลาและให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์หมวกของตนเอง

เปิดเพลงระบำนาฏยมาลาให้นักเรียนฟัง แล้วสอนร้องเพลงและทบทวนการร้องโดยครูผู้สอน จากนั้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา แล้วส่งวิดีโอมาให้ครู

เปิดวิดีโอนำเสนอท่ารำระบำนาฏยมาลาแต่ละช่วงให้นักเรียนดู แล้วสอนปฏิบัติท่ารำแต่ละช่วง ตั้งแต่ช่วงที่ 1-3 โดยให้นักเรียนปฏิบัติตามและทบทวนท่ารำโดยครูผู้สอน จากนั้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลาแต่ละช่วง

3. ขั้นสรุปและทบทวน ครูให้นักเรียนทบทวนความรู้และทักษะที่เรียนไปแล้วทุกรายแผน ครูแก้ไขข้อบกพร่องและแนะนำเพิ่มเติม

4. ขั้นวัดผล ครูวัดผลการสอนสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผน ดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น

แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา

แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)

แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องเพลงระบำนาฏยมาลา

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1

แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา

2. Power Point

3. ใบงานที่ 1 เรื่องระบำนาฏยมาลา

4. ใบความรู้ที่ 2 การประดิษฐ์ประกอบการแสดง (หมวก)

5. ใบความรู้ที่ 3 บทร้องระบำนานฎยมาลา

6. VDO เพลงระบำนานฎยมาลา

การวัดประเมินผล

1. ประเมินการทำ ใบงานที่ 1 เรื่องระบำนานฎยมาลา

2. แบบทดสอบ เรื่องระบำนานฎยมาลา

3. ประเมินทักษะการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)

4. ประเมินทักษะการร้องเพลงระบำนานฎยมาลา

5. ประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำระบำนานฎยมาลาช่วงที่ 1-3

6. แบบประเมินสมรรถนะในเรื่องความสามารถในการคิด และความสามารถในการสื่อสาร

7. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เรื่อง มุ่งมั่นการทำงาน, ใฝ่เรียนรู้ และรักความเป็นไทย

3) ผลการวิเคราะห์แบบประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรของผู้บริหารและคณาจารย์โรงเรียน
เปี่ยมสุวรรณวิทยาที่มีต่อหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนานฎยมาลาสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรของผู้บริหารและคณาจารย์ โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยาที่มีต่อหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1	ความเหมาะสมของหลักการหลักสูตร	4.66	มากที่สุด
2	ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์หลักสูตร	4.77	มากที่สุด
3	ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร	4.77	มากที่สุด
4	ความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้	4.88	มากที่สุด
5	ความเหมาะสมของตัวชี้วัด	4.77	มากที่สุด
6	ความเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้	4.88	มากที่สุด
7	ความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้	4.55	มากที่สุด
8	ความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา และการจัดหน่วยการเรียนรู้	4.66	มากที่สุด
9	ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับระบำ นาฏยมาลา	4.22	มาก
10	ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)	4.22	มาก
11	ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เพลงระบำนาฏยมาลา	4.33	มาก
12	ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการ	4.33	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
13	วัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปฏิบัติทำรำกระบำนานาฏยมาลาช่วงที่ 1 ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการ	4.33	มาก
14	วัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปฏิบัติทำรำกระบำนานาฏยมาลาช่วงที่ 2 ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการ	4.33	มาก
15	วัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปฏิบัติทำรำกระบำนานาฏยมาลาช่วงที่ 3 ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.55	มากที่สุด
รวม		4.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา จำนวน 9 คน ต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 15 ข้อ ได้พบว่า ผู้บริหารและคณาจารย์มีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยรวมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อได้พบว่า ผู้บริหารและคณาจารย์มีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรในระดับมากที่สุดตามลำดับในเรื่องความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้ และความเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์หลักสูตร ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร และความเหมาะสมของตัวชี้วัด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 ความเหมาะสมของหลักการหลักสูตร และความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา และการจัดหน่วยการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ และความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

นอกจากนี้ผู้บริหารและคณาจารย์มีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรในระดับมากที่สุดตามลำดับในเรื่อง ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เพลงระบำนาฏยมาลา และการปฏิบัติทำรำกระบำนานาฏยมาลาช่วงที่ 1- 3 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ความคิดเห็น

ต่อความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับระบบ นานุชยามาลาการ และประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา จากข้อมูล ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าผู้บริหารและคณาจารย์โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา จำนวน 9 คน มีความ คิดเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบบนานุชยามาลาสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมในระดับมากที่สุดและระดับมาก ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบบนานุชยามาลาสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพสามารถนำไปจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยาได้

ระยะที่ 2 ผลการใช้หลักสูตร

4.3.2 ผลการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบบนานุชยามาลาสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบบนานุชยามาลาไปใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยาสอดคล้องตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผลตามตารางที่ 4.4-4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับระบบนานุชยามาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างก่อนและ หลังเรียน

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับระบบนานุชยามาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6					
การทดสอบ	n	\bar{x}	SD	t	Sig.
ก่อนเรียน	25	4.56	0.506	-20.058*	0.000
หลังเรียน	25	8.20	0.866		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับระบบ นานุชยามาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า ค่า t = -20.058 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้ เกี่ยวกับระบบนานุชยามาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับระบำนานาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย(Mean)

จำนวน	เทียบกับเกณฑ์ 100 คะแนน	ผลการประเมิน
นักเรียนจำนวน 25 คน	2055	ระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย	82.20	

จากตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับระบำนานาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับระบำนานาฏยมาลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 82.20 พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้ในระดับดีมาก จำนวน 21 คน และมีผลการเรียนรู้ในระดับดี จำนวน 4 คน

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ เรื่อง การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) การร้องเพลงและการปฏิบัติท่ารำ (ช่วงที่1-3) ระบำนานาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean)

จำนวน	การประดิษฐ์อุปกรณ์	การร้อง	การปฏิบัติท่ารำ			เทียบกับเกณฑ์ 100 คะแนน	ผลการประเมิน
			ช่วงที่ 1	ช่วงที่ 2	ช่วงที่ 3		
นักเรียนจำนวน 25 คน	220	220	446	433	449	2208	ระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย	8.8	8.8	17.84	17.32	17.96	88.32	

จากตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ เรื่อง การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) การร้องเพลงและการปฏิบัติท่ารำ (ช่วงที่ 1-3) ระบำนานาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนทั้งหมดจำนวน 25 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ เฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 88.32 สามารถแจกแจงได้ ดังนี้

การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.8 ของคะแนนเต็ม 10 คะแนน พบว่านักเรียนมีผลคะแนนทางการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) ในระดับดีมาก จำนวน 16 คน และมีผลคะแนนระดับดี จำนวน 9 คน

การร้องเพลง มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.8 ของคะแนนเต็ม 10 คะแนน นักเรียนมีผลคะแนนทางด้านการร้องเพลง ในระดับดีมาก จำนวน 16 คน และมีผลคะแนนระดับดี จำนวน 9 คน

การปฏิบัติทำร่าระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1 มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.84 ของคะแนนเต็ม 10 คะแนน พบว่านักเรียนมีผลคะแนนทางด้านการปฏิบัติทำร่าระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1 ในระดับดีมาก จำนวน 14 คน และมีผลคะแนนระดับดี จำนวน 11 คน

การปฏิบัติทำร่าระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2 มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.32 ของคะแนนเต็ม 10 คะแนน พบว่านักเรียนมีผลคะแนนทางด้านการปฏิบัติทำร่าระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2 ในระดับดีมาก จำนวน 8 คน และมีผลคะแนนระดับดี จำนวน 17 คน

การปฏิบัติทำร่าระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3 มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.96 ของคะแนนเต็ม 10 คะแนน พบว่านักเรียนมีผลคะแนนทางด้านการปฏิบัติทำร่าระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3 ในระดับดีมาก จำนวน 13 คน และมีผลคะแนนระดับดี จำนวน 12 คน

สรุปได้ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ เรื่องระบำนาฏยมาลา มีคะแนนค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 88.32 และมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติในระดับดีมาก ตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ เทียบกับเกณฑ์คุณภาพ

จำนวน	คะแนนรวมด้าน ความรู้	คะแนนรวมด้าน ทักษะปฏิบัติ	เทียบกับเกณฑ์ 100 คะแนน	ผลการ ประเมิน
นักเรียนจำนวน 25 คน	2055	2208	2123	ระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย	82.20	88.32	84.92	

จากตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 84.92 ของคะแนนเต็ม 100 คะแนน นักเรียนมีผลการเรียนรู้ในระดับดีมาก ทั้งหมด จำนวน 25 คน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมรายวิชานาฏศิลป์ชุดระบำนาฏยมาลา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ชุมชน ผู้บริหารและครู โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เป็นกลุ่มประชากรทั้งหมด รวมทั้งหมด จำนวน 55 คน และผู้บริหารและคณาจารย์ จำนวน 9 คน และ ระยะที่ 2 ผลการใช้หลักสูตรเพิ่มเติมรายวิชานาฏศิลป์ชุดระบำนาฏยมาลา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 25 คน โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งเลือกแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1. แบบสำรวจความต้องการหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา 2. แบบประเมินหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา และ 3. แผนการจัดการเรียนรู้ สาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาในการเรียนวิชานาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับระยะที่ 2 ผลการใช้หลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1. แบบทดสอบความรู้เรื่อง ระบำนาฏยมาลา จำนวน 1 ฉบับ ใช้วัดผลก่อนและหลังเรียน เรื่องระบำนาฏยมาลา 2. แบบประเมิน ทักษะการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) 3. แบบประเมินการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา และ 4. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำระบำนาฏยมาลา

สำหรับเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยเป็น 2 ระยะ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ การศึกษา เอกสารและงานวิจัยและหลักสูตรของโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา ในระยะที่ 1 นี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยสำรวจความต้องการหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียน ชุมชน ผู้บริหารและครูโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา พัฒนาหลักสูตร สาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์เรื่องระบำนาฏยมาลา และสอบถามและความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์ โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยาต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรสรุปได้ ดังนี้

1) สรุปผลการวิเคราะห์แบบสำรวจความต้องการและแบบประเมินการพัฒนาหลักสูตร สาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้พบว่า นักเรียน ชุมชน ผู้บริหารและครู โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา รวมทั้งสิ้น จำนวน 55 คน มีความต้องการในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 4.70

2) หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาสาระ โครงสร้างหลักสูตร ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน และกำหนดการวัดและประเมินผล โดยจัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อเตรียมนำหลักสูตรสาระเพิ่มเติม นาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาไปทดลองใช้กับเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง แผนการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน มีเนื้อหาสาระ ดังนี้

แผนการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา

แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)

แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องเพลงระบำนาฏยมาลา

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1

แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3

3) สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์ จำนวน 9 คน โรงเรียน เปี่ยมสุวรรณวิทยาต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผู้บริหารและคณาจารย์มีความเห็นต่อประสิทธิภาพของ หลักสูตรโดยรวมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อได้พบว่า ผู้บริหารและ

คณาจารย์มีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรในระดับมากที่สุดตามลำดับในเรื่องความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้ และความเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์หลักสูตร ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร และความเหมาะสมของตัวชี้วัด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 ความเหมาะสมของหลักการหลักสูตร และความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา และการจัดหน่วยการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ และความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 นอกจากนี้ผู้บริหารและคณาจารย์มีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรในระดับมากที่สุดตามลำดับในเรื่อง ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เพลงระบำนาฏยมาลา และการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1- 3 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 คิดเห็นต่อความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลาการ และประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22

ระยะที่ 2 ศึกษาผลการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์

ในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยนำหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง แผนการเรียนรู้จำนวน 6 แผน สรุปผลการใช้หลักสูตร โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความรู้และด้านทักษะปฏิบัติ สอดคล้องตามแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 82.20 พบว่า ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก

3. ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ สรุปผลคะแนนด้านทักษะปฏิบัติเรื่อง การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) การร้องเพลงและการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ละเรื่อง ดังนี้

3.1 เรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 8.8 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับดี

3.2 เรื่องการร้องเพลงระบำนาฏยมาลาใช้แบบประเมินการร้องเพลง พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงระบำนาฏยมาลาใช้แบบประเมินทักษะการร้องเพลง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 8.8 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับดี

3.3 เรื่องการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.84 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับดี ช่วงที่ 2 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.32 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับดี และช่วงที่ 3 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.96 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับดี

สรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 88.32 ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก

4. แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 84.92 เมื่อเทียบกับเกณฑ์พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้ในระดับดีมากทั้งหมด

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยเป็น 2 ระยะ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์

1) สรุปผลการวิเคราะห์จากแบบสำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียน ชุมชน และผู้บริหารและครูโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา รวมทั้งสิ้น จำนวน 55 คน มีความต้องการในระดับมากที่สุด

มีค่าเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 4.70 อาจเป็นเพราะว่านักเรียนมีความเบื่อหน่ายต่อการเรียนนาฏศิลป์ที่มีเนื้อหาในบทเรียนที่มีความจำเจ ต้องการให้มีการสอนการแสดงชุดใหม่ ๆ ในสาระนาฏศิลป์ ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีหน้าที่ในการสร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ ๆ ซึ่งนักเรียนจะให้ความสนใจและอยากที่จะปฏิบัติเป็นอย่างมาก และถือเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดี พัฒนาทักษะกระบวนการคิดริเริ่มคิดสร้างสรรค์การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) สร้างความกระตือรือร้นและความพึงพอใจแก่ตัวผู้เรียนในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก จากการศึกษาชุมชน พบว่า ชุมชนมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมในระดับมากที่สุด เนื่องจากที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบันที่อยู่ติดกับวัดและชุมชนล้อมรอบ เป็นสภาพสังคมที่มีการอยู่ร่วมกันอย่างหนาแน่น จึงทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆมากมายภายในวัดและชุมชน เช่น งานแห่เทียนวันเข้าพรรษา งานวันสงกรานต์ ซึ่งนักเรียนได้เข้าร่วมงานต่างๆ ได้ใช้ทักษะการปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์ เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ดี เห็นคุณค่าในรายวิชานาฏศิลป์ผ่านการแสดงในชุดต่างๆที่นักเรียนผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกมาแสดง และเมื่อเกิดเป็นการแสดงชุดใหม่ ๆ ก็ส่งผลให้ได้รับความน่าสนใจ เป็นที่ต้องการของคนในชุมชนมีความหลากหลายในชุดการแสดงมากขึ้น ทั้งนี้ในเรื่องของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดียังสอนให้นักเรียนมีความอ่อนน้อม รู้จักเคารพผู้อื่น รู้จักหน้าที่ของตนเองและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมี จากการศึกษาคู่มือและครูพบว่าผู้บริหาร และครูมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมในระดับมากที่สุด การเรียนการสอนนาฏศิลป์มีความสำคัญและจำเป็นต่อตัวผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการฝึกทักษะการปฏิบัติท่ารำต่างๆทำให้ผู้เรียนเกิดความอดทน พยายามจนสามารถแสดงออกมาเป็นการแสดงชุดต่างๆได้ และทางโรงเรียนเองก็ได้จัดกิจกรรมประจำปีภายในอยู่มากมาย เช่น งานวันแม่แห่งชาติ งานวันภาษาไทย และสัปดาห์วิชาการ เป็นต้น ดังนั้นการสร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ๆจึงเป็นที่ต้องการและสร้างความสำเร็จให้แก่ตัวผู้เรียนในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wiher (2000) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการศึกษาพื้นฐานเพื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถาบันการศึกษา YVLE ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรว่าปรับปรุงหลักสูตรให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้เด็กเกิดความคิด ใช้ประสาทสัมผัสทุกส่วนของเด็กกับสิ่งแวดล้อม ให้ออกาสนักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ซึ่งหลักสูตรได้พัฒนาทุกระดับชั้น โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เน้นในเรื่องระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด โดยร่วมมือกันระหว่างครู ชุมชน นักเรียน และผู้นำชุมชนจะจัดเนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอนตามมาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Helena, G. (2008) ทำการศึกษาการวิเคราะห์ภาวะของกรรับรู้ของครูที่ทำการสอนนักเรียน จำนวน 20 คน ของโรงเรียนสอนดนตรีในประเทศอังกฤษ

เกี่ยวกับการสอนดนตรีแบบตัวต่อตัว ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีศักยภาพการปฏิบัติในการสอนแบบตัวต่อตัวในระดับดีมาก แต่ความสัมพันธ์ครูกับนักเรียนจะขัดขวางการพัฒนาเรื่องความรับผิดชอบของตัวเองในบางส่วน รวมถึงการพัฒนาในด้านการฟังเสียงของแต่ละคนโดยที่ทั้งสองประการนี้ถูกประเมินค่าไว้ค่อนข้างสูงจากครู

2) หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยามีเนื้อหาสาระที่สมบูรณ์ ดังนี้ คือ คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยจัดทำหน่วยการเรียนรู้ระบำนาฏยมาลา แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน ใช้เวลาในการสอนรวมทั้งสิ้น จำนวน 6 คาบ และมีการวัดและประเมินผลในแต่ละรายแผน แผนการเรียนรู้จำนวน 6 แผน มีเนื้อหาสาระตามลำดับดังนี้ คือ ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) เรื่องเพลงระบำนาฏยมาลา การปฏิบัติทำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1 การปฏิบัติทำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2 การปฏิบัติทำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3 และผลการประเมินหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาณี กลั่นเอี่ยม (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ผลการศึกษาพบว่า รายวิชา จำนวน 2 รายวิชา ได้แก่ วิชาดนตรีนาฏศิลป์ 1 (ศ 32101) และวิชาดนตรีนาฏศิลป์ 2 (ศ 32102) พร้อมคำอธิบายรายวิชา และแผนหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ ผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 2 วิชา มีผลการประเมินโดยรวมผ่านเกณฑ์ทุกหน่วยการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Atjonnen (1994) ได้ศึกษาเรื่องหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งนำมาเป็นเครื่องมือในการบริหารและพัฒนาวิธีสอนของครูระดับประถมศึกษา ทั้งที่เกี่ยวกับการออกแบบ การนำไปใช้ และการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อติดตามการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ระหว่างปี 1984-1939 ครูผู้สอนให้ข้อมูลตามหลักสูตรมาเป็นเวลา 2 ปี ผลการวิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในโรงเรียนทำให้ครูมีภาระเพิ่มขึ้น การมีส่วนร่วมในหลักสูตรมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดเตรียมสิ่งเร้ามีอิทธิพลต่อการทำงานมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่องานของตน

3) การสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยาต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผู้บริหารและคณาจารย์มีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยรวมในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระแกนกลางของหลักสูตรการศึกษาชั้น

พื้นฐานและหลักสูตรของโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา สามารถนำไปจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ferrone, Jenny Kriatina (2003) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินเพื่อปรับปรุงสำหรับนักศึกษาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ 1 ชั้นปีที่ 1 ผล การศึกษาพบว่า อาจารย์รับรู้ว่านักศึกษามีทักษะการเรียนรู้ที่น้อยกว่าที่นักศึกษารับรู้และมีความต้องการ ที่จะ 1) ปรับปรุงทักษะปฏิบัติที่ไม่เป็นเทคนิค 2) บูรณาการผลการสะท้อนกลับเข้าไปในกระบวนการ เรียน 3) ทำให้กระบวนการประเมินเข้มแข็งด้วยการใช้แผนติดตามเป้าหมาย โดยเฉพาะส่วนที่มีความ บกพร่องของทักษะปฏิบัติและ 4) บูรณาการเครื่องมือประเมินและการปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตร

ระยะที่ 2 ผลการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์

ในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยนำหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง แผนการเรียนรู้จำนวน 6 แผน สรุปผลการใช้หลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความรู้และด้านทักษะปฏิบัติสอดคล้องตาม แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนมีความเข้าใจและสามารถอธิบายเกี่ยวกับการ แสดงระบำนาฏยมาลาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาณิน กล้าแข็ง (2561) ได้ศึกษา เรื่องการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่องระบำตำนานพระนางจอมเทียน กลุ่ม สาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ผลการเรียนรู้ นาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่อง ระบำตำนานพระนางจอมเทียน ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้ หลักสูตร นักเรียน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่อง ระบำตำนานพระนาง จอมเทียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ที่มาและองค์ประกอบการแสดงระบำนาฏยมาลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาณี กลั่นเอี่ยม (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับ โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ผลการศึกษาพบว่า รายวิชาจำนวน 2 รายวิชา

ได้แก่ วิชาดนตรีนาฏศิลป์ 1 (ศ 32101) และวิชาดนตรีนาฏศิลป์ 2 (ศ 32102) พร้อมคำอธิบายรายวิชา และแผนหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ ผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 2 วิชา มีผลการประเมินโดยรวมผ่านเกณฑ์ทุกหน่วยการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้

3) ผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ เรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี สามารถอธิบายได้ว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) ของตนเองได้อย่างคุ้มค่าและสวยงาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล ชลุมพ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการปฏิบัติเรื่อง นาฏศิลป์และนาฏศิลป์ไทย โดยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปราสาท ผลการศึกษาพบว่า ดัชนีประสิทธิผลทางการเรียนเรื่องนาฏศิลป์และนาฏศิลป์ไทย โดยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปราสาท องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ เท่ากับ .6456 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 64.56

4) ผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ เรื่องเพลงระบำนาฏยมาลาใช้แบบประเมินทักษะการร้องเพลงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เพลงระบำนาฏยมาลาใช้แบบประเมินทักษะการร้องเพลง มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี สามารถอธิบายได้ว่า นักเรียนเข้าใจความหมายของเนื้อร้องเพลงระบำนาฏยมาลาและสามารถร้องเพลงได้อย่างถูกต้องตรงตามจังหวะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญานิน กล้าแข็ง (2561) ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่องระบำตำนานพระนางจอมเทียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเมืองพัทธยา 3 (วัดสว่างฟ้า พุฒาราม) ไปแล้วนั้นพบว่า โรงเรียนยังขาดหลักสูตรท้องถิ่นที่ยังไม่ได้ดำเนินการ ดังนั้น ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รวมทั้งนักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง จึงมีแนวคิดที่จะสร้างหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่อง ระบำตำนานพระนางจอมเทียน โดยเป็นการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมา วิวัฒนาการของชุมชนท้องถิ่น ประเภทของนาฏศิลป์ เครื่องดนตรี การขับร้อง และสำคัญที่สุดคือ การสร้างสรรค์ชุดระบำตำนาน พระนางจอมเทียน ขึ้นมาใหม่ ทั้งบทเพลง ดนตรี และทำรำ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนศึกษาจากเอกสารประกอบการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่อง ระบำตำนานพระนางจอมเทียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีทั้ง ใบความรู้และ กิจกรรมทวบนบทเรียนรวมอยู่ด้วยกัน ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และมีการประเมินผลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

5) ผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ เรื่อง การปฏิบัติทำรำกระบำนานฎมาลาช่วงที่ 1 ช่วงที่ 2 และช่วงที่ 3 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การปฏิบัติทำรำกระบำนานฎมาลาช่วงที่ 1 ช่วงที่ 2 และ ช่วงที่ 3 มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีทั้งสามช่วง สามารถอธิบายได้ว่า การปฏิบัติทำรำของนักเรียนมีความถูกต้องและตรงตามจังหวะ แต่อาจต้องฝึกฝน เพื่อให้เกิดความสวยงามยิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ ตาลสุก (2558) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการปฏิบัติทำรำของนักเรียน ที่มีความสามารถพื้นฐานต่างกันมีพัฒนาการสูงขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลสรุปและการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ ประโยชน์ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปนี้ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1) ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้นักเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ ด้วยเทคนิควิธีต่าง ๆ และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านผลงาน ความคิด วิธีการ และข้อเสนอแนะ ที่หลากหลายรูปแบบ
- 2) ครูผู้สอนควรเผยแพร่ผลงานการแสดงระบำนาฎมาลาในวันสำคัญหรืองานต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น
- 3) ครูผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้ประโยชน์จากสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด
- 4) ครูผู้สอนควรนำหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฎมาลาไปใช้กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้องอื่น ๆ

5.3.2 ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพของผลการเรียนการสอนในระยะยาวจากการวิจัย พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฎมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 2) นำการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฎมาลาสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ต่างโรงเรียน เพื่อติดตาม ผลการทดลอง และตรวจสอบผลการพัฒนา ว่าการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำ นาฎมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะยังให้ผลดีเช่นเดิมหรือไม่

3) ควรพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ ในเนื้อหาความรู้ด้านอื่นๆ เช่น การสร้างสรรค์ท่าร่ำรำต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ไปในทางที่หลากหลาย มีประสิทธิภาพ และมีจำนวนมากขึ้นต่อไป

4) ควรนำหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนการสอนแบบ TGT กับรูปแบบการสอนอื่น ๆ เพื่อเป็นการสร้างทางเลือกให้แก่ครูผู้สอนที่จะนำนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีการทดลองใช้และพัฒนาแล้วไปใช้พัฒนา นักเรียน เพื่อความก้าวหน้าทางการศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมโฆษณาการ. (2484). **ประมวลรัฐธรรมนูญและระเบียบวัฒนธรรมแห่งชาติ**. พระนคร : โรงพิมพ์พานิช
ศุภผล.
- กองจดหมายเหตุแห่งชาติ. กรมศิลปากร. (2525). **หนังสือสมุดภาพวิวัฒนาการการแต่งกายสมัยกรุง
รัตนโกสินทร์** (จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี). กรุงเทพฯ : อมรินทร์
การพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **สำนักมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. (พิมพ์ครั้งที่
3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2521). **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต
พระราชวังสนามจันทร์.
- โกวิท ประวาลพฤกษ์ และคณะ. (2545). **คู่มือการจัดการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการคุณภาพ
วิชาการ.
- จักรพันธ์ สุวรรณเกิด. (2560). **อารมณ์ของบทเพลง**. สืบค้นจาก [https://www.youtube.com/
watch?v=raOjc2E2My0](https://www.youtube.com/watch?v=raOjc2E2My0)
- ฉันทนา เอี่ยมสกุล. (2554). **นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์(จิตนาการ)**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉวีวรรณ ตาลสุก. (2558). **การพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิง
สร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา**. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย.
- ชฎานิน กล้าแข็ง. (2561). **การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เรื่องระบำ
ตำนานพระนางจอมเทียน**. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. Kruchiangrai.
- อึ้ง บัวศรี. (2532). **ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ธีรตา นุ่มเจริญ, ณรงค์ฤทธิ์ เชาว์กรรม และ รศ.สมชาย พูลพิพัฒน์. (2560). **งอบศรีเมืองตราด.
(งานวิจัยสร้างสรรค์)**. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประภาศรี ศรีประดิษฐ์. (2550). **กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏยประดิษฐ์: กรณีศึกษา
ระบำมัจฉาธิษฐาน**. วารสารมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

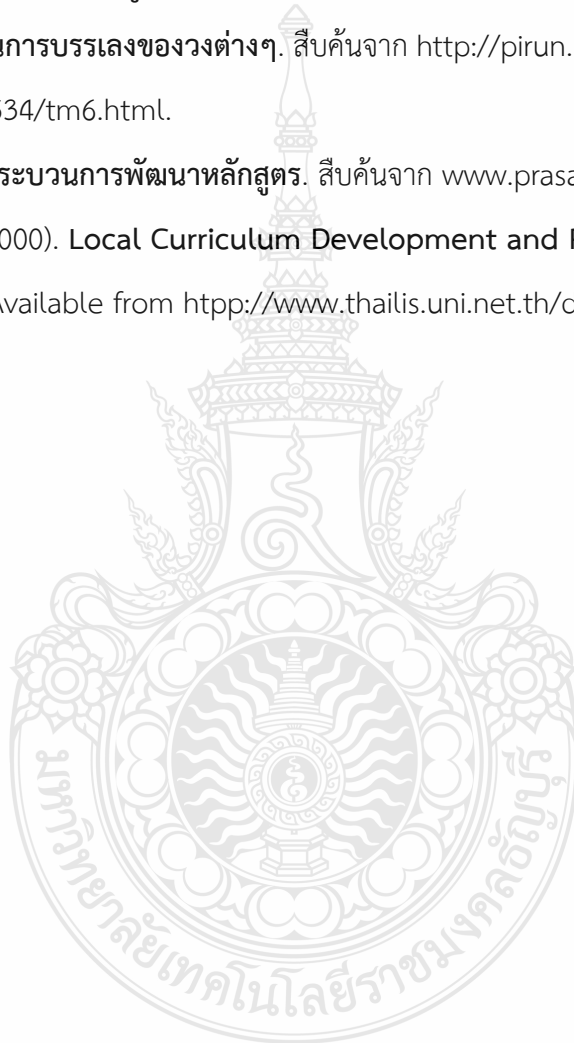
- ปณิตทัต โตเทียบ. (2556). **พิธีกรรมของไทย**. สืบค้นจาก <https://panbacking.wordpress.com>.
- พัทธดนย์ พรหมขุนทอง. (2560). **การจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร**. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. สืบค้นจาก <http://patthadon-dit9941.blogspot.com>.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). **วิจัยเชิงคุณภาพการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). **พัฒนาหลักสูตรและการสอน: มิติใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2543). **กระบวนการค้นคว้าใหม่ในการพัฒนาหลักสูตร**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- วิไล ชลุมพ์. (2560). **การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ เรื่องนาฏยศัพท์และนาฏศิลป์ไทย โดยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ**. สืบค้นจาก www.prasathuai.ac.th.
- ศิริพจน์ เหล่ามานะเจริญ. (2559). **ประวัติศาสตร์ม้งง่าย: ดนตรีไทยในลัทธิท่านผู้นำ [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]**. นิตยสาร GQ Thailand.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: เซนเตอร์พับลิเคชัน.
- สังัด อุทรานันท์. (2538). **หลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาโรช บัวศรี. (2514). **ข้อคิดเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาไทย**. ความคิดบางประการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู.
- สุภาณี กลั่นเอี่ยม. (2560). **การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ**. Veridian E-Journal, Silpakorn University.
- สุมิตร เทพวงษ์. (2548). **นาฏศิลป์สำหรับครูประถมศึกษา-อุดมศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). **หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2548). **การประเมินโครงการ:แนวทางสู่การปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวภาคย์ อุดมวิชัยวัฒน์ และ ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์. (2561). **แนวคิดในการประพันธ์เพลงไทยของครูสำราญ เกิดผล**. (วิจัยมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ห้องดนตรีครูสื่อ. (2562). **จังหวะเพลงไทย**. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/krubblue/dntri-thiy/canghwa-phelng-thiy>.
- อัษฎา จรรย์ชล. (2552). **สืบสานตำนานนาฏศิลป์ไทย จรรโลงใจและสร้างสรรค์**. สืบค้นจาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/assada999>.
- อมรา กล้าเจริญ. (2542). **สุนทรียนาฏศิลป์ไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Armstrong. (1989). **การพัฒนาหลักสูตร**. สืบค้นจาก www.prasathuai.ac.th.
- Atjonnen,L. (1994). **The Local Curriculum as an Object as an Instrument in the Administrative and Pedagogical Development of Primary School Teachers Regarding the Design, Implementation and Development of Curriculum**. Available from <http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>.
- Ferrone, Jenny Kriatina (2003). **Re: assessment for improvement for 1st year engineering students.**: New York: McGraw-Hill
- Good,C.P (1973). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง เพลงบอก เพลงพื้นบ้านภาคใต้**. (2549).
- Helena, G. (2008). **An analysis of the perceptions of the teaching teachers.**: New York: McGraw-Hill

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Masadis. (2019). **Study on the use of dramatic arts, titling, free feedback, 1st floor classroom.**: New York: McGraw-Hill
- Taba,H. (1962). การพัฒนาหลักสูตร. สืบค้นจาก www.prasathuai.ac.th.
- Thai Music. โอกาสในการบรรเลงของวงต่างๆ. สืบค้นจาก <http://pirun.ku.ac.th/~b5411100534/~b5411100534/tm6.html>.
- Tyler,R.W. (1949). กระบวนการพัฒนาหลักสูตร. สืบค้นจาก www.prasathuai.ac.th.
- Wither, Sarash E. (2000). **Local Curriculum Development and Place-Based Education.** [เว็บไซต์]. Available from <http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาพร แพรพพนิต อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. ดร.สายพิน สีหรัักษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
3. ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์ อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
4. นางกรรณิกา ขาวสำอางค์ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา
เอกชนกระทรวงศึกษาธิการ
5. นางทิวทอง อ่อนบาง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสิงห์บุรี
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร 0 2549 3298

ที่ อว 0649.09/2054

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2563

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.สุภาพร แพรพพนิต

เนื่องด้วย นางสาวอังคณา โตกระโทก รหัสนักศึกษา 126170710002 - 7 นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาคพิเศษ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา ได้รับอนุมัติในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.รงนา สุนทรานนท์ เป็นที่ปรึกษานั้น

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ เหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้ และในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร รุจี)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร 0 2549 3298

ที่ อว 0649.09/๒๐๖๘

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

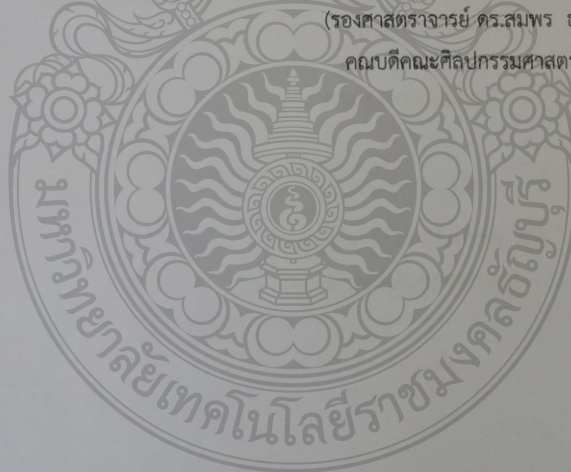
เรียน ดร.สายพิน สิริรักษ์

เนื่องด้วย นางสาวอังคณา โตกระโทก รหัสนักศึกษา 126170710002 - 7 นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาคพิเศษ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา ได้รับอนุมัติในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.รจนา สุนทรานนท์ เป็นที่ปรึกษานั้น

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ เหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้ และในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร ชูวี)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร 0 2549 3298

ที่ อว 0649.09/๒๐๕๓

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2563

เรื่อง ขออนุมัติขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์

เนื่องด้วย นางสาวอังคณา โตกระโทก รหัสนักศึกษา 126170710002 - 7 นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา ได้รับอนุมัติในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.รจนา สุนทรานนท์ เป็นที่ปรึกษานั้น

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ เหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้ และในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร ฐรี)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ที่ อว 0649.09/๒๐๕๖

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี 12110

๒ พฤศจิกายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

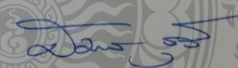
เรียน ผอ.กรรณิการ์ ขาวสำอางค์

เนื่องด้วย นางสาวอังคณา ไตรระโทกร รหัสนักศึกษา 126170710002 - 7 นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา ได้รับอนุมัติในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.รจนา สุนทรานนท์ เป็นที่ปรึกษานั้น

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ เหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้ และในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมพร จิต)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษาคณะฯ

โทร 02 549 3298

โทรสาร 02 577 5022

ที่ อว 0649.09/205-1

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี 12110

16 พฤศจิกายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางทิวทอง อ่อนบาง

เนื่องด้วย นางสาวอังคณา ไตรระโทกร รหัสนักศึกษา 126170710002 - 7 นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา ได้รับอนุมัติในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.รจนา สุนทรานนท์ เป็นที่ปรึกษานั้น

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ เหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้ และในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมพร สุทธิ)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษาคณะฯ

โทร 02 549 3298

โทรสาร 02 577 5022

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัยในการพัฒนาหลักสูตร

แบบสำรวจความต้องการหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการประเมินให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

การศึกษาตัวผู้เรียน

แบบสอบถาม

ข้อที่	คำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1	พบปัญหาความจำเจ ไม่แปลกใหม่ในการเรียนสาระนาฏศิลป์					
2	ควรปรับปรุงสาระนาฏศิลป์ให้มีความหลากหลาย					
3	ต้องการให้มีการสอนการแสดงชุดใหม่ๆในสาระนาฏศิลป์					
4	การเรียนสาระนาฏศิลป์เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
5	การเรียนสาระนาฏศิลป์เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์					

แบบสำรวจความต้องการหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการประเมินให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

การศึกษาชุมชน

แบบสอบถาม

ข้อที่	คำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1	สาระนาฏศิลป์มีความจำเจ ไม่แปลกใหม่					
2	ควรปรับปรุงสาระนาฏศิลป์ให้มีความหลากหลาย					
3	ต้องการให้มีการแสดงชุดใหม่ๆ					
4	การเรียนรู้สาระนาฏศิลป์เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ดี					
5	การสร้างสรรคการแสดงเป็นที่ต้องการของคนในชุมชน					

แบบสำรวจความต้องการหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการประเมินให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครู

แบบสอบถาม

ข้อที่	คำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1	พบปัญหาความจำเจ ไม่แปลกใหม่ในการเรียนสาระนาฏศิลป์					
2	ควรปรับปรุงสาระนาฏศิลป์ให้มีความหลากหลาย					
3	ต้องการให้มีการสอนการแสดงชุดใหม่ๆในสาระนาฏศิลป์					
4	การเรียนสาระนาฏศิลป์เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
5	การเรียนสาระนาฏศิลป์เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์					

แบบประเมินหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่าแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในประเด็นต่อไปนี้ มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการประเมินให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมของหลักการหลักสูตร					
2	ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์หลักสูตร					
3	ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร					
4	ความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้					
5	ความเหมาะสมของตัวชี้วัด					
6	ความเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้					
7	ความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้					
8	ความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา และการจัดหน่วยการเรียนรู้					
9	ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา					
10	ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
	เรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)					
11	ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เพลงระบำนาฏยมาลา					
12	ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1					
13	ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2					
14	ความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3					
15	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน					

ภาคผนวก ค

คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์
เรื่อระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หลักสูตรและคู่มือการใช้แผนกิจกรรม
การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวอังคณา โตกระโทก

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความนำ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา หลักสูตรฉบับนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย อีกทั้งยังส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะสร้างประโยชน์สิ่งที่ดีงามในสังคม อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข สถานศึกษาจึงต้องมีหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาและชุมชนนั้นๆ

การเรียนการสอนนาฏศิลป์ผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ในด้านคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรรู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์ พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่ายๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่ายๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์ รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์ และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่างๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งที่การแสดงสะท้อนวัฒนธรรมประเพณี เห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์

โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา เป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับ อนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษา จัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยามุ่งที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้วนั้น ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากการศึกษาตัวผู้เรียน สังคม ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา พบว่า นักเรียนมีความต้องการในการเรียนรู้ มีความสนใจดี แต่เนื่องจาก

เนื้อหาในบทเรียนมีสาระมากทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ และมีความซ้ำซ้อน จึงทำให้มีเวลาในการฝึกทักษะปฏิบัติได้น้อย ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีหน้าที่ในการสร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ๆ ซึ่งมีสาระในการบูรณาการกับสาระต่างๆ และนักเรียนจะให้ความสนใจที่จะปฏิบัติเป็นอย่างมาก นับว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดีและมีทักษะการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) การเรียนการสอนนาฏศิลป์มีความสำคัญและจำเป็นต่อตัวผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการฝึกทักษะการปฏิบัติที่จำเพาะๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความอดทน พยายามจนสามารถแสดงออกมาเป็นการแสดงชุดต่างๆได้ ดังนั้นการสร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ๆจึงเป็นที่ต้องการและสร้างความน่าสนใจให้แก่ตัวผู้เรียนในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก อีกทั้งทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆมากมาย ภายในวัดและชุมชน เช่น งานแห่เทียนวันเข้าพรรษา งานวันสงกรานต์ ซึ่งนักเรียนได้เข้าร่วมงานต่างๆ ได้ใช้ทักษะการปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ดี เห็นคุณค่าในรายวิชานาฏศิลป์ผ่านการแสดงในชุดต่างๆ เป็นที่ต้องการของคนในชุมชนมีความหลากหลายในชุดการแสดงมากขึ้น รู้จักหน้าที่ของตนเองและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

หลักการ

หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยามาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดงและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งปรากฏอยู่ในตัวชีวิตในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักทฤษฎีบริบททางสังคมมาสร้างสรรค์การแสดง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นมา ลักษณะการแสดงระบำนาฏยามาลา ควบคุมการฝึกทักษะการปฏิบัติท่ารำ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน หลักสูตรยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการปฏิบัติด้วยตนเองสามารถนำความรู้ ไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด อีกทั้งยังสามารถนำการแสดงระบำนาฏยามาลาไปใช้เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนนาฏศิลป์ที่เน้นทักษะการปฏิบัติอย่างอ่อนช้อยงดงาม

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดระบำนาฏยามาลา
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการบูรณาการสาระศิลปะต่างๆมาออกแบบและสร้างสรรค์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) ระบำนาฏยามาลา
3. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการร้อง และปฏิบัติท่ารำนาฏศิลป์สร้างสรรค์ระบำนาฏยามาลา
4. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ศ 16101

รายวิชา นาฏศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 6 ชั่วโมง

จำนวน 0.5 หน่วยกิต

ศึกษาวิเคราะห์ ความเป็นมาของระบำนาฏยมาลา ความหมายของเนื้อเพลง มีทักษะในการร้องเพลง เข้าใจจังหวะทำนองเพลงและดนตรี รวมถึงการแต่งกาย มีทักษะการปฏิบัติท่ารำ และการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) ในระบำนาฏยมาลา

โดยใช้กระบวนการการศึกษาจากสื่อการเรียนรู้ในหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา ทำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาต่างๆ ในการแสดงชุดนี้ สามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำ การร้องเพลง และสร้างสรรค์การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดงได้

ผลการเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา
 2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)
 3. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของเนื้อเพลง และการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา
 4. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลา
- รวมทั้งหมด 4 ผลการเรียนรู้

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา	น้ำ หนัก
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ระบำนาฏยมาลา เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา 1.1 ความเป็นมา 1.2 ทำนองเพลง จังหวะ และดนตรี 1.3 การแต่งกาย 1.4 ความสำคัญและคุณค่าของนาฏศิลป์ไทย ชุดระบำนาฏยมาลา	1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความหมาย ความเป็นมาของคำว่า “ระบำนาฏยมาลา” 2. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับจังหวะ ทำนองเพลง และดนตรี ประกอบการแสดงระบำนาฏยมาลา 3. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายระบำนาฏยมาลา 4. นักเรียนบอกความสำคัญของระบำนาฏยมาลา	ระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยได้รับอิทธิพลจากชาวตะวันตกเข้ามาในสังคมไทย ในยุคของจอมพล ป.พิบูลสงคราม เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองการปกครอง รวมถึงนาฏศิลป์ไทย มีการผสมผสานวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมตะวันตก เป็นการถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมตามแบบยุครัตนนิยม การแสดงชุดนี้มีหมวกเป็นอุปกรณ์ในการแสดงใช้ทำนองเพลงระบำนาฏยมาลา มีความสำคัญต่อการบันทึกเรื่องราวในประวัติศาสตร์ยุครัตนนิยม จังหวะโทนดนตรีที่บรรเลงประกอบการแสดงเป็นวงรำโชน ผู้แสดงแต่งกายแบบยุครัตนนิยม	1	20

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา	น้ำ หนัก
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ระบำนาฏยมาลา เรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวด) 1.1 ออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวด) 1.2 ประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวด)	1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวด) 2. มีทักษะในการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวด)	ระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยเป็นการแสดงที่ถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมการสวมหมวกของประชาชนชาวไทยในยุคจอมพล ป.พิบูลสงคราม หมวดประเภททั่วไปจะใช้วัสดุที่หาง่าย เช่น ใบเตย ใบกก ใบลาน ใบตาล มีลักษณะเรียบๆ มีปีกเล็กหรือจะไม่มีปีกก็ได้ ใช้สวมใส่ในชีวิตประจำวันและเพื่อประโยชน์ในการกันแดดกันฝน หมวดประเภทพิเศษจะมีการประดับตกแต่งด้วยขนนก ดอกไม้ และเครื่องประดับอื่นๆเพื่อความสวยงามจะใช้ในโอกาสพิเศษ	1	10

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา	น้ำ หนัก
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ระบำนาฏยมาลา เรื่องการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา 1.1 ความหมายของเนื้อเพลงระบำนาฏยมาลา 1.2 ร้องเพลงนาฏยมาลา	1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความหมายของเนื้อเพลงระบำนาฏยมาลา 2. นักเรียนร้องเพลงระบำนาฏยมาลาได้ถูกต้อง	ชุดระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยมีเนื้อร้องที่บอกถึงความเป็นมาของวัฒนธรรมการสวมหมวกของประชาชนชาวไทยในยุครัฐนิยมของจอมพล ป.พิบูลสงครามนายก รัฐมนตรี รวมถึงการเชิญชวนให้สวมหมวกเพื่อประโยชน์ใช้สอยประจำวันและการนำไทยไปสู่สากลมากขึ้น	1	10

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา	น้ำ หนัก
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ เรื่องการทำรำระบำนาฏยมาลา 1.1 ปฏิบัติทำรำช่วงที่ 1-3 ช่วงที่ 1 เชิญมาสวมมาลา ช่วงที่ 2 รัฐนิยมตามสมัย ช่วงที่ 3 นำไทยวัฒนา	1. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะปฏิบัติทำรำในการแสดงระบำนาฏยมาลา	ระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้กระบวนการทำรำตามแบบนาฏศิลป์ไทยโดยใช้ภาษาท่า นาฏยศัพท์ ผสมผสานท่าทางที่เป็นธรรมชาติของชาวตะวันตก ในลักษณะของการจับหมวก หรือลีลาท่าทางที่ถ่ายทอดเรื่องราว วัฒนธรรมการสวมหมวกผู้แสดงเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิงคู่กัน แต่งกายตามแบบยุครัฐนิยมใช้แสดงในงานรื่นเริงต่างๆ อุปกรณ์ในการแสดง คือ หมวก	3	60

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรเพิ่มเติมนาฏศิลป์ การแสดงระบำนาฏยมาลา สามารถใช้รูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในสาระต่างๆ โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชื่อมโยงเนื้อหาสาขาวิชาต่างๆที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสาน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดแผนการเรียนรู้ จำนวน 6 แผนการเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องตามหลักสูตรเพิ่มเติมนาฏศิลป์ระบำนาฏยมาลา ซึ่งกำหนดโครงสร้างและแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ใช้ระยะเวลาในการสอนแผนละ 1 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ รวมทั้งหมด 6 สัปดาห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีสาระเกี่ยวกับความรู้และทักษะปฏิบัติระบำนาฏยมาลาที่ใช้กระบวนการเรียนการสอนโดยกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้สอดคล้องตามแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผน

3. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะกระบวนการคิดในเชิงบูรณาการสาระศิลปะต่างๆ มาสร้างสรรค์ประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) โดยให้สร้างสรรค์ตามจินตนาการของนักเรียน

4. มีการทวนสอบความรู้และทักษะของนักเรียนทุกสาระการเรียนรู้โดยให้นักเรียนส่งวีดีโอมาให้ครูตรวจสอบ เมื่อนักเรียนมีความรู้และทักษะในสาระการเรียนรู้ต่างๆ แล้วครูจึงสอนเนื้อหาต่อไป

5. วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายสอดคล้องตามธรรมชาติวิชาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายแผน ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จากแบบทดสอบ จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน และการทำใบงาน 10 คะแนน รวมทั้งสิ้น 20 คะแนน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จากผลงานการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) เป็นรายบุคคล 10 คะแนน โดยใช้แบบประเมินชิ้นงาน โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติทำรำตามหัวข้อดังนี้ คือ ประโยชน์ใช้สอย ความคิดสร้างสรรค์ ความสวยงาม กำหนดเกณฑ์ประเมินแบบรูบริกเกอร์ (Scoring rubrics)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องเพลงระบำนาฏยมาลา วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จากการสอบการขับร้องเพลงระบำนาฏยมาลาเป็นรายบุคคล 10 คะแนน โดยใช้แบบประเมินการร้องเพลงตามหัวข้อดังนี้ คือ ความถูกต้องของเนื้อเพลง จังหวะและทำนองถูกต้อง และอักขระถูกต้อง กำหนดเกณฑ์ประเมินแบบรูบริกสกอร์ (Scoring rubrics)

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1 วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จากการสอบปฏิบัติทำรำเพลงระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1 เป็นรายบุคคล 20 คะแนน โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติทำรำตามหัวข้อดังนี้ คือ ความถูกต้องของท่ารำ จังหวะถูกต้อง และลีลาท่าทาง กำหนดเกณฑ์ประเมินแบบรูบริกสกอร์ (Scoring rubrics)

แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2 วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จากการสอบปฏิบัติทำรำเพลงระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2 เป็นรายบุคคล 20 คะแนน โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติทำรำตามหัวข้อดังนี้ คือ ความถูกต้องของท่ารำ จังหวะถูกต้อง และลีลาท่าทาง กำหนดเกณฑ์ประเมินแบบรูบริกสกอร์ (Scoring rubrics)

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3 วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จากการสอบปฏิบัติทำรำเพลงระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3 เป็นรายบุคคล 20 คะแนน โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติทำรำตามหัวข้อดังนี้ คือ ความถูกต้องของท่ารำ จังหวะถูกต้อง และลีลาท่าทาง กำหนดเกณฑ์ประเมินแบบรูบริกสกอร์ (Scoring rubrics)

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ

1. นำเข้าสู่บทเรียน โดยครูสร้างความสนใจด้วยการซักถามนักเรียนว่าเคยพบเห็นการแสดงที่มีการใส่หมวกหรือไม่ การแสดงที่มีการสวมหมวกที่นักเรียนรู้จักเป็นอย่างไร และเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่การแสดงระบำนาฏยมาลา ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากรู้ถึงที่มาของการแสดงดังกล่าว

2. ขั้นสอน ครูให้นักเรียนชมการแสดงระบำนาฏยมาลาจากวิดีโอ แล้วให้อภิปรายเกี่ยวกับการแต่งกายแล้วจึงแจกใบความรู้เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลาพร้อมกับอธิบายประกอบใบความรู้

ครูให้นักเรียนดูตัวอย่างของหมวกประเภทต่างๆในสื่อ Power Point ที่ใช้ประกอบการสอนการแสดงระบำนาฏยมาลาและให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์หมวกของตนเอง

เปิดเพลงระบำนาฏยมาลาให้นักเรียนฟัง แล้วสอนร้องเพลงและทบทวนการร้องโดยครูผู้สอน จากนั้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา แล้วส่งวิดีโอมาให้ครู

เปิดวิดีโอนำเสนอทำราระบำนาฎยมาลาแต่ละช่วงให้นักเรียนดู แล้วสอนปฏิบัติทำรำแต่ละช่วง ตั้งแต่ช่วงที่ 1-3 โดยให้นักเรียนปฏิบัติตามและทบทวนทำรำโดยครูผู้สอน จากนั้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ ทำราระบำนาฎยมาลาแต่ละช่วง

3. ขั้นสรุปและทบทวน ครูให้นักเรียนทบทวนความรู้และทักษะที่เรียนไปแล้วทุกรายแผนน ครูแก้ไขข้อบกพร่องและแนะนำเพิ่มเติม

4. ขั้นวัดผล ครูวัดผลการสอนสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผน ดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น

แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องระบำนาฎยมาลา

แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ (หมวก)

แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องเพลงระบำนาฎยมาลา

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการปฏิบัติทำราระบำนาฎยมาลาช่วงที่ 1

แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการปฏิบัติทำราระบำนาฎยมาลาช่วงที่ 2

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องการปฏิบัติทำราระบำนาฎยมาลาช่วงที่ 3

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับระบำนาฎยมาลา
2. Power Point
3. ใบงานที่ 1 เรื่องระบำนาฎยมาลา
4. ใบความรู้ที่ 2 การประดิษฐ์ประกอบการแสดง (หมวก)
5. ใบความรู้ที่ 3 บทร้องระบำนาฎยมาลา
6. VDO เพลงระบำนาฎยมาลา

การวัดประเมินผล

1. ประเมินการทำ ใบงานที่ 1 เรื่องระบำนาฎยมาลา
2. แบบทดสอบ เรื่องระบำนาฎยมาลา
3. ประเมินทักษะการประดิษฐ์ประกอบการแสดง (หมวก)
4. ประเมินทักษะการร้องเพลงระบำนาฎยมาลา
5. ประเมินทักษะการปฏิบัติทำราระบำนาฎยมาลาช่วงที่ 1-3

6. แบบประเมินสมรรถนะในเรื่องความสามารถในการคิด และความสามารถในการสื่อสาร

7. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เรื่อง มุ่งมั่นการทำงาน, ใฝ่เรียนรู้ และรักความเป็นไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าทางนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด มฐ.ศ 3.2 ป.6/1 อธิบายสิ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์และละคร

สาระสำคัญ : ระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยมีหมวกเป็นอุปกรณ์ในการแสดง ได้รับอิทธิพลจากชาวตะวันตกเข้ามาในสังคมไทย ในช่วงของจอมพล ป.พิบูลสงครามนายกรัฐมนตรี เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองการปกครอง รวมถึงนาฏศิลป์ไทยมีการผสมผสานวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมตะวันตก เป็นการถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมตามแบบยุครัตนนิยม

สาระการเรียนรู้

ความรู้

- ความเป็นมาของระบำนาฏยมาลา
- จังหวะ ทำนองเพลงและดนตรี
- การแต่งกายระบำนาฏยมาลา
- ความสำคัญและคุณค่าของนาฏศิลป์ไทยชุดระบำนาฏยมาลา

ทักษะ

- อธิบายความเป็นมาของระบำนาฏยมาลา
- อธิบายจังหวะ ทำนองเพลงและดนตรี
- อธิบายการแต่งกายระบำนาฏยมาลา
- อธิบายความสำคัญและคุณค่าของนาฏศิลป์ไทยชุดระบำนาฏยมาลา

วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุดระบำนาฏยมาลา
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวะ ทำนองเพลงและดนตรี

3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแต่งกายประกอบการแสดงชุดระบำนาฏยมาลา
4. มีทักษะในการอธิบายความสำคัญและคุณค่าของนาฏศิลป์ไทยชุดระบำนาฏยมาลา

สมรรถนะ

- ความสามารถในการคิด

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มุ่งมั่นในการทำงาน

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูสอนโดยใช้กิจกรรมตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ครูใช้กิจกรรมการสร้างความสนใจ โดยการซักถามนักเรียนตามหัวข้อต่อไปนี้
 - นักเรียนเคยพบเห็นการแสดงที่มีการใส่หมวกหรือไหม
- ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าในคาบนี้จะสอนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของระบำ นาฏยมาลา จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre test)

ขั้นสอน

- ครูอธิบายความรู้เกี่ยวกับการแสดงชุดระบำนาฏยมาลา จากนั้นอธิบายคำชี้แจงตามใบงานที่ 1 เรื่องระบำนาฏยมาลา
- ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 เรื่องระบำนาฏยมาลา ตามหัวข้อ ดังนี้
 - ความเป็นมาของระบำนาฏยมาลา
 - จังหวะ ทำนองเพลงและดนตรี
 - การแต่งกายระบำนาฏยมาลา
 - ความสำคัญของระบำนาฏยมาลา
- ครูชี้แจงนักเรียนนำใบงานที่ 1 เรื่องระบำนาฏยมาลา ส่งในครบตามกำหนด

ขั้นสรุปและทบทวน

- ครูสรุปและทบทวนความรู้เกี่ยวกับการแสดงชุดระบำนาฏยมาลา

ขั้นวัดผลและประเมินผล

- วัดผลโดย ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 และทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post test)
- ประเมินผลโดย ตรวจใบงานที่ 1 และแบบทดสอบหลังเรียน (Post test)

สื่ออุปกรณ์

- Power point เรื่องระบำนานาฎยมาลา
- ใบความรู้ที่ 1 เรื่องระบำนานาฎยมาลา
- ใบงานที่ 1 เรื่องระบำนานาฎยมาลา

แหล่งการเรียนรู้

- ใบความรู้ที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนานาฎยมาลา

การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
หน่วยที่ 1 : นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ชุดระบำนาฏยมาลา เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำ นาฏยมาลา - ความเป็นมาของระบำ นาฏยมาลา - ทำนองเพลง จังหวะ และดนตรี - การแต่งกายระบำ นาฏยมาลา - ความสำคัญและคุณค่าของ นาฏศิลป์ไทยชุดระบำ นาฏยมาลา	- ใบงานที่ 1 เรื่องระบำ นาฏยมาลา - แบบทดสอบ หลังเรียน (Post test)	- ใบงานที่ 1 เรื่องระบำ นาฏยมาลา - แบบทดสอบ หลังเรียน (Post test)	- แบบประเมิน ใบงานที่ 1 - แบบทดสอบ หลังเรียน (Post test)	10 = ดีมาก 8 = ดี 6 = พอใช้ 4-0 = ควร ปรับปรุง 10 = ดีมาก 8 = ดี 6 = พอใช้ 4-0 = ควร ปรับปรุง

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
สมรรถนะ ความสามารถในการคิด	- ใบงานที่ 1 เรื่องระบำ นาฏยมาลา	- การส่งใบ งานที่ 1 เรื่อง ความรู้ เกี่ยวกับระบำ นาฏยมาลา	- แบบประเมิน ใบงานที่ 1 เรื่องระบำ นาฏยมาลา	10 = ดีมาก 8 = ดี 6 = พอใช้ 4 - 0 ควร ปรับปรุง
คุณลักษณะ มุ่งมั่นในการทำงาน	- แบบประเมิน คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	- การทำงาน ส่ง	- แบบสังเกต พฤติกรรม	ผ่าน/ไม่ผ่าน

ใบงานที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดระบำนาฏยมาลา เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา
คำชี้แจง ให้นักเรียนดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

1. จัดทำแผนผังความคิด ตามสาระดังนี้
 - ความเป็นมาของระบำนาฏยมาลา
 - ทำนองเพลง จังหวะและดนตรี
 - การแต่งกายระบำนาฏยมาลา
 - ความสำคัญและคุณค่าของนาฏศิลป์ไทยชุดระบำนาฏยมาลา
2. นำส่งตามกำหนดเวลา

แบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดระบำนาฏยมาลา เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา

คำสั่ง จงทำเครื่องหมายถูก (/) หรือผิด (x) หน้าข้อความต่อไปนี้

- 1. ระบำนาฏยมาลาเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการสวมหมวก
- 2. ระบำนาฏยมาลาก่อถึงการทำบุญ
- 3. ระบำนาฏยมาลาเป็นวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในยุครัตนนิยม
- 4. ผู้แสดงแต่งกายแบบร่วมสมัย
- 5. ระบำนาฏยมาลาเกิดจากหนึ่งในกฎหมายในช่วงของ จอมพล ป.พิบูลสงครามเป็น
นายกรัฐมนตรี
- 6. ระบำนาฏยมาลาแสดงในงานอวมงคล
- 7. ระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงคู่กันระหว่างชายหญิง
- 8. ระบำนาฏยมาลาใช้อัตราจังหวะชั้นเดียวตลอดทั้งเพลง
- 9. อุปกรณ์สำคัญในการแสดงระบำนาฏยมาลาคือหมวก
- 10. ระบำนาฏยมาลาใช้ประกอบการแสดงละครเรื่องสาวเครือฟ้า

เกณฑ์การประเมิน

- 9 - 10 = ดีมาก
7 - 8 = ดี
5 - 6 = พอใช้
0 - 4 = ควรปรับปรุง

แบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดระบำนาฏยมาลา เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา

คำสั่ง จงทำเครื่องหมายถูก (/) หรือผิด (x) หน้าข้อความต่อไปนี้

- .../..... 1. ระบำนาฏยมาลา มีเรื่องราวเกี่ยวกับการสวมหมวก
- ...x..... 2. ระบำนาฏยมาลา กล่าวถึงการทำบุญ
- .../..... 3. ระบำนาฏยมาลา เป็นวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในยุคกรุงรัตนโกสินทร์
- .../..... 4. ผู้แสดงแต่งกายแบบร่วมสมัย
- .../..... 5. ระบำนาฏยมาลา เกิดจากหนึ่งในกฎหมายในช่วงของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็น
นายกรัฐมนตรี
- ...x..... 6. ระบำนาฏยมาลา แสดงในงานอวมงคล
- .../..... 7. ระบำนาฏยมาลา การแสดงคู่กันระหว่างชายหญิง
- ...x..... 8. ระบำนาฏยมาลา มีอัตราจังหวะชั้นเดียวตลอดทั้งเพลง
- .../..... 9. อุปกรณ์สำคัญในการแสดงระบำนาฏยมาลา คือ หมวก
- ...x..... 10. ระบำนาฏยมาลา ใช้ประกอบการแสดงละครเรื่องสาวเครือฟ้า

เกณฑ์การประเมิน

9 - 10 = ดีมาก

7 - 8 = ดี

5 - 6 = พอใช้

0 - 4 = ควรปรับปรุง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดระบำนาฏยมาลา

ใบความรู้ที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับระบำนาฏยมาลา

ความหมาย

ระบำนาฏยมาลา หมายถึง ศิลปะการแสดงประเภทระบำที่เน้นการแสดงท่าทางประกอบกร
ชมความงามของหมวก

ความเป็นมา

“ระบำนาฏยมาลา” เป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยมีหมวกเป็นอุปกรณ์ในการแสดง ได้รับ
อิทธิพลจากชาวตะวันตกเข้ามาในสังคมไทย ในช่วงที่จอมพล ป.พิบูลสงครามนายกรัฐมนตรี เกิดการ
เปลี่ยนแปลงด้านการเมืองการปกครอง รวมถึงนาฏศิลป์ไทยมีการผสมผสานวัฒนธรรมไทยกับ
วัฒนธรรมตะวันตก เป็นการถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมตามแบบยุครัฐนิยม ระบำนาฏยมาลาเป็นการ
แสดงที่ถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมการสวมหมวกของประชาชนชาวไทยในยุคจอมพล ป.พิบูลสงคราม
มีหมวกประเภททั่วไปจะใช้วัสดุที่หาง่าย เช่น ใบเตย ใบกก ใบลาน ใบตาล มีลักษณะเรียบ ๆ มีปีกเล็ก
หรือจะไม่มีปีกก็ได้ ใช้สวมใส่ในชีวิตประจำวันและเพื่อกันแดดกันฝน ส่วนหมวกประเภทพิเศษจะมีการ
ประดับตกแต่งด้วยขนนก ดอกไม้ และเครื่องประดับอื่นๆเพื่อความสวยงามจะใช้ในโอกาสพิเศษ ระบำ
นาฏยมาลา มีเนื้อร้องที่บอกถึงความเป็นมาของการสวมหมวกของประชาชนชาวไทยในยุคจอมพล ป.
พิบูลสงคราม รวมถึงการเชิญชวนให้สวมหมวกเพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และการนำไปสู่สากล
มากขึ้น ใช้กระบวนท่ารำตามแบบนาฏศิลป์ไทยโดยใช้ภาษาท่า นาฏยศัพท์ ผสมผสานท่าทางที่เป็น
ธรรมชาติของชาวตะวันตกในลักษณะของการจับหมวก มีลีลาท่าทางที่ถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมการ
สวมหมวก ผู้แสดงเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิงคู่กัน แต่งกายตามแบบยุครัฐนิยมใช้แสดงในงานรื่นเริงต่างๆ

ทำนองเพลง จังหวะและดนตรี

ทำนองเพลงระบำนาฏยมาลา ใช้ทำนองเพลงรำโทน นำมาผสมผสานทำนองเพลงที่สร้างสรรค์
ขึ้นใหม่ให้ดูทันสมัยน่าสนใจ สนุกสนาน การแสดงระบำนาฏยมาลาจะใช้จังหวะปลานกลางในตอนต้น
เพลง และจะเร่งจังหวะให้เร็วขึ้นในช่วงกลางเพลง จะใช้ทำนองเพลงรำโทนประกอบการแสดงที่มีเสียง
สูง ต่ำ สั้น ยาว สอดคล้องกับการใช้ดนตรีสากลเข้ามาผสม หรือสลับกันไปตามบทเพลง

การแต่งกายระบำนาฏยมาลา

การแสดงระบำนาฏยมาลาจะกล่าวถึงความเป็นมาของการสวมหมวกของประชาชนชาวไทยใน
ยุค จอมพล ป.พิบูลสงคราม รูปแบบของหมวกต่างๆ รวมถึงการเชิญชวนให้สวมหมวก ลักษณะรูปแบบ
การแสดงเป็นการแสดงประเภทระบำให้ผู้แสดงชายและหญิงจำนวน 5 คู่ ตีบทความเนื้อร้องและทำนอง

เพลงและศิลปะการใช้หมวก การแต่งกายประยุกต์ตามแนวคิดระเบียบปฏิบัติของจอมพล ป.พิบูลสงคราม คือ ผู้หญิงแต่งกาย ใทใเสื้อ นุ่งผ้าถุง สวมถุงน่อง ใส่รองเท้าหุ้มส้น และให้ไว้ผมยาวประบ่า ผู้ชายแต่งกายสวมเสื้อชนิดมีแขนเป็นเสื้อคอปิดหรือเปิดก็ได้ นุ่งกางเกงขายาว นอกจากนี้รัฐบาลยังให้ความสำคัญในการสวมใส่หมวกโดยให้เหตุผลว่าเป็นการนำชาติไทยไปสู่อารยะถึงกับมีคำขวัญว่า มาลานำชาติไทย ส่วนเรื่องของการสวมหมวกนั้นมีการแบ่งหมวกออกเป็น 2 ประเภท คือ ทัวไปและพิเศษ ประเภททัวไปจะใช้วัสดุที่หาง่าย เช่น ใบเตย กก ใบลาน ใบตาล มีลักษณะเรียบ ๆ ปีกเล็กหรือไม่มีปีก และสีไม่ฉูดฉาด หมวกประเภทนี้ใช้สวมใส่ในการทำงานในชีวิตประจำวัน และเพื่อประโยชน์ในการกันแดดกันฝน ส่วนประเภทพิเศษ มีการประดับตกแต่งขนนก ดอกไม้ เครื่องประดับอื่น ๆ เพื่อความสวยงามใช้ในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่น งานเลี้ยงน้ำชา เป็นต้น (กรมศิลปากร, 2525, น. 15)

ความสำคัญและคุณค่าของนาฏศิลป์ ชูตระบันนาฏยมาลา

จอมพล ป.พิบูลสงครามได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิวัติวัฒนธรรม ในด้านของนาฏศิลป์ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่แสดงถึงความเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรือง อีกทั้งนาฏศิลป์ยังเป็นสิ่งช่วยให้ผู้ชมได้ชื่นชมและสนุกสนานกับการแสดง เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การสืบทอดและรักษาไว้ให้เป็นสมบัติของชาติ เห็นได้จากการเล่นรำโทนซึ่งเป็นการร้องรำของชาวไทยภาคกลางหลังจากเสร็จภารกิจในการทำงาน ซึ่งชาย และหญิงจะรำกันเป็นคู่ๆ เป็นวงกลมรอบครกตำข้าวที่วางคว่ำไว้ โดยตีโทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ลักษณะการร้อง รำ เป็นไปโดยธรรมชาติ ไม่มีแบบแผนกำหนดไว้ เป็นการร้อง รำ เล่นเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงเป็นสำคัญ เพลงที่นิยมร้องเช่น เพลงช่อมาลี เพลงยวนยาเหล เพลงตามองตา เพลงหล่อจริงนงคารา เพลงใกล้เข้าไปอีกนิด ฯลฯ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบรำโทนมีฉิ่ง กรับและโทนแต่เนื่องจากเป็นการร้อง รำตามจังหวะหน้าทับเสียงโทน ซึ่งมีจังหวะหน้าทับ คือ ปะ โทน ปะ โทน ปะ โทน โทน จึงเรียกการแสดงชุดนี้ตามจังหวะหน้าทับว่า “รำโทน” ต่อมาระหว่างปี พ.ศ.2484-2488 เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นยกทัพผ่านประเทศไทย มีการโจมตีทางอากาศ ทำให้ประชาชนหวาดกลัวภัยสงคราม ในขณะนั้น จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี มีความประสงค์จะปลอบขวัญประชาชน และจะเชิดชูและรักษาแบบแผนของนาฏศิลป์ไทยให้คงความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เพื่อป้องกันความเป็นไทยและปลูกจิตสำนึกเรื่องความรักชาติให้กับประชาชน เนื่องจากสภาวะการเมืองในขณะนั้นอยู่ในช่วงวิกฤต จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ตระหนักถึงความสำคัญของการละเล่นประจำชาติ คือ รำโทนซึ่งชาวบ้านนิยมร้อง รำ กันในขณะนั้น ซึ่งจะนำมาเป็นกุศโลบายทางการเมืองเพื่อความเป็นเอกราชของชาติไว้ (ผศ.ดร.รจนา สุนทรานนท์ และ ผศ.คำรณ สุนทรานนท์, 2556, น. 153-154)

ภาพการแต่งกาย

ผู้แสดงหญิง

ศีรษะ ทรงผมเกล้ารวบต่ำไว้ด้านหลัง สวมหมวกประดับขนนกและดอกไม้
เสื้อ เสื้อมีแขนระบายชายประดับโบว์ตรงไหล่ ยกเก็บชายเสื้อด้านซ้ายขึ้น
ผ้าถุง นุ่งผ้าถุงปักลวดลายสวยงามคลุมเข่า
เครื่องประดับ ต่างหู สร้อยคอ กำไลข้อมือ เข็มกลัดติดชายเสื้อ
เท้า สวมถุงน่อง และรองเท้าหุ้มส้น

ผู้แสดงชาย

ศีรษะ สวมหมวกมีปีกรอบ
เสื้อ เสื้อแขนยาวคอปกนุ่งทับในกางเกง
กางเกง กางเกงขายาวคาดเข็มขัดพร้อมสายเอี๊ยม
เท้า ใส่ถุงเท้า และรองเท้าหุ้มส้น

ภาพที่ 1 การแต่งกายชุด ระเบ้านาฏยมาลาด้านหน้าด้านหน้าและด้านหลัง
ที่มา : อังคณา โตะระโทก (2564)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า นาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด มฐ.ศ 3.1 ป.6/2 ออกแบบเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์การแสดงอย่างง่าย

สาระสำคัญ : ระบำนานฎยามาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยเป็นการแสดงที่ถ่ายทอดเรื่องราว วัฒนธรรมการใส่หมวกของประชาชนชาวไทยในยุคจอมพล ป.พิบูลสงคราม ในการออกแบบหมวกจะมี อยู่ 2 ประเภท คือ แบบทั่วไปจะใช้วัสดุที่หาง่าย เช่น ใบเตย กก ใบลาน ใบตาล มีลักษณะเรียบๆ ปีก เล็กหรือไม่มีปีก ใช้สวมใส่ในชีวิตประจำวัน และเพื่อประโยชน์ในการกันแดดกันฝน และประเภทพิเศษ มีการประดับตกแต่งขนนก ดอกไม้ เครื่องประดับอื่น ๆ เพื่อความสวยงามใช้ในโอกาสพิเศษต่างๆ

สาระการเรียนรู้

ความรู้

- การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)

ทักษะ

- การประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)

วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)
2. มีทักษะในการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)

สมรรถนะ

- ความสามารถในการคิด

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ใฝ่เรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูสอนโดยใช้กิจกรรมตามขั้นตอนดังนี้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ครูใช้กิจกรรมการสร้างความสนใจ โดยการให้นักเรียนดูตัวอย่างของหมวกประเภทต่างๆที่ใช้ประกอบการแสดงระบำนาฏยมาลา และตั้งคำถาม ดังนี้
 - นักเรียนเคยสวมหมวกหรือไหม
 - หมวกที่นักเรียนสวมมีลักษณะอย่างไร
 - ทำมาจากอะไร
 - ประโยชน์ใช้สอยของหมวกมีอะไรบ้าง
- ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าในคาบนี้จะสอนการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก) แล้วให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ

ขั้นสอน

- ครูอธิบายถึงวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการประดิษฐ์หมวก รวมถึงวิธีการทำ ดังนี้
 - นำวัสดุที่เตรียมมาออกแบบเป็นหมวกรูปร่างต่างๆ ตามต้องการและลงมือประดิษฐ์ตามที่ได้ออกแบบไว้
 - ใช้วัสดุอื่นๆตกแต่งหมวกเพื่อความสวยงาม
- ครูให้นักเรียนลงมือปฏิบัติและนำเสนอให้ครบตามกำหนด

ขั้นสรุปและทบทวน

- ครูสรุปและทบทวนความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)

ขั้นวัดผลและประเมินผล

- วัดผลโดย ครูให้นักเรียนส่งการประดิษฐ์หมวกของตนเอง
- ประเมินผลโดย อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวก)

สื่ออุปกรณ์

- Power point เรื่องการประดิษฐ์หมวก

แหล่งการเรียนรู้

- ใบความรู้ที่ 2 เรื่องวิธีการทำหมวก

การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
หน่วยที่ 1 : นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ชุดระบำ นาฏยมาลา เรื่อง การประดิษฐ์ อุปกรณ์ประกอบการแสดง (หมวด)	- ผลการ ประดิษฐ์ อุปกรณ์ ประกอบการ แสดง (หมวด)	- ให้นักเรียน ส่งงานการ ประดิษฐ์ อุปกรณ์ ประกอบการ แสดง (หมวด)	- แบบ ประเมิน อุปกรณ์ ประกอบการ แสดง (หมวด)	10 = ดีมาก 8 = ดี 6 = พอใช้ 4-0 = ควร ปรับปรุง

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
สมรรถนะ ความสามารถในการคิด	- การประดิษฐ์ อุปกรณ์ ประกอบการ แสดง (หมวด)	- การส่งการ ประดิษฐ์ อุปกรณ์ ประกอบการ แสดง (หมวด)	- แบบ ประเมิน อุปกรณ์ ประกอบการ แสดง (หมวด)	10 = ดีมาก 8 = ดี 6 = พอใช้ 4 – 0 ควร ปรับปรุง
คุณลักษณะ ใฝ่เรียนรู้	- อุปกรณ์ ประกอบการ แสดง (หมวด)	- การทำ งานส่ง	- แบบสังเกต พฤติกรรม	ผ่าน/ไม่ผ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดระบำนาฏยมาลา
ใบความรู้ที่ 2 เรื่องวิธีการทำหมวก

อุปกรณ์ : ขามกระดาศ, กระดาศ, กรรไกร, กาว, ใปไม้, ขนนก

วิธีการทำ

1. นำกระดาศมาตัดเป็นปีกของหมวก
2. นำปีกหมวกที่ได้มาติดกับขามกระดาศ
3. ตกแต่งด้วยใปไม้ และขนนก

ตัวอย่างลักษณะของหมวก

ภาพที่ 2 หมวกแบบพิเศษและหมวกแบบธรรมดา

ที่มา : อังคณา โตกระโทก (2564)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา

ปีการศึกษา 2564

เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐาน มฐ.ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า นาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด มฐ.ศ 3.1 ป.6/3 แสดงนาฏศิลป์และละครง่ายๆ

สาระสำคัญ : ชุดระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้ทำนองเพลงรำโทน มีบทร้องที่บอกถึงความเป็นมาของการสวมหมวกของประชาชนชาวไทยในยุคจอมพล ป.พิบูลสงคราม รูปแบบของหมวกต่างๆ รวมถึงการเชิญชวนให้สวมหมวกเพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และการนำไทยไปสู่สากลมากขึ้น

สาระการเรียนรู้

ความรู้

- ความหมายของเนื้อเพลงระบำนาฏยมาลา

ทักษะ

- การร้องเพลงระบำนาฏยมาลา

วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของเนื้อเพลงระบำนาฏยมาลา
2. มีทักษะในการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา

สมรรถนะ

- ความสามารถในการสื่อสาร

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รักความเป็นไทย

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูสอนโดยใช้กิจกรรมตามขั้นตอนดังนี้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ครูใช้กิจกรรมการสร้างความสนใจ โดยการซักถามนักเรียนตามหัวข้อต่อไปนี้
 - นักเรียนเคยร้องเพลงประกอบการแสดงหรือไม่
 - นักเรียนเคยร้องเพลงที่เกี่ยวกับการสวมใส่หมวกหรือไม่ อย่างไร
- ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าในคาบนี้จะสอนการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา

ขั้นสอน

- ครูนำเนื้อเพลงระบำนาฏยมาลาพร้อมอธิบายความหมายของเนื้อเพลงระบำนาฏยมาลา
- ครูสอนให้นักเรียนร้องเพลงระบำนาฏยมาลาให้ถูกต้องตามจังหวะ และทำนอง
- ครูให้นักเรียนฝึกร้องเพลงระบำนาฏยมาลา

ขั้นสรุปและทบทวน

- ครูเปิดเพลงระบำนาฏยมาลาเป็นการทบทวนตั้งแต่ต้นจนจบเพลง

ขั้นวัดผลและประเมินผล

- วัดผลโดย สอบร้องเพลงระบำนาฏยมาลา
- ประเมินผล วิธีเฝ้าดูการร้องเพลงระบำนาฏยมาลาของนักเรียน

สื่ออุปกรณ์

- Power point เรื่องเพลงระบำนาฏยมาลา
- เพลงระบำนาฏยมาลา

แหล่งการเรียนรู้

- ใบความรู้ที่ 3 เรื่องเพลงระบำนาฏยมาลา

การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
หน่วยที่ 1 นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ชุดระบำ นาฏยมาลา เรื่อง การร้องเพลงระบำ นาฏยมาลา - ความหมายของเนื้อ เพลงระบำนาฏยมาลา - ร้องเพลงระบำ นาฏยมาลา	- การร้องเพลง ระบำนาฏยมาลา	- นักเรียน นำเสนอการร้อง เพลงระบำ นาฏยมาลา	- แบบประเมิน การร้องเพลง ระบำ นาฏยมาลา	10 = ดีมาก 8 = ดี 6 = พอใช้ 4-0 = ควรปรับปรุง

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
สมรรถนะ ความสามารถในการสื่อสาร	- การร้องเพลง ระบำนาฏยมาลา	- นำเสนอการ ร้องเพลงระบำ นาฏยมาลา	- แบบประเมิน การร้องเพลง ระบำ นาฏยมาลา	10 = ดีมาก 8 = ดี 6 = พอใช้ 4 - 0 ควรปรับปรุง
คุณลักษณะ รักความเป็นไทย	- การร้องเพลง ระบำนาฏยมาลา	- การร้องเพลง	- แบบสังเกต พฤติกรรม	ผ่าน/ไม่ผ่าน

ใบความรู้ที่ 3

บทร้องระบำนานฎมมาลา

วัฒนธรรมนำไทยสมัยหนึ่งควร	คำนึงตรองตริกระลึกถึง
ปฏิวัตวัฒนธรรมควรคำนึง	สิบสองฉบับตริงอุราประชาไทย
ฉบับที่ลืบลว่าด้วยเรื่องการแต่งกาย	ทั้งหญิงชายสากลชนสมัย
ทั้งสวมชุด สวมสูท สวมหมวกใบ	ถ้อยแถลงบอกไว้ให้ทำตาม
คำขวัญอวดอารยธรรมนำสมัย	สวมมาล่านำไทยให้สมร
ทั้งรูปแบบสองอย่างตามครรลอง	ชายสนองหญิงสวมใส่ให้งามตา
แบบที่หนึ่งพิเศษงามตามสมัย	ประดับใส่ชนนุกและบุปผา
ให้เลิศหรูงดงามอร่ามตา	ต่างสรรหามาใช้ไปร่วมงาน (ซ้ำ)
แบบที่สองธรรมดาประชาไทย	ประดิษฐ์ได้ กก เตย ลาน สานประสม
ชวนชื่นชมนำมาใช้สมัยนิยม	กิจอันใดใช้เหมาะสมทุกประการ (ซ้ำ)
การสวมหมวกมีที่มาพระราชรัฐ	ใจซื่อสัตย์รักชาติราชภูษณอง
วัฒนธรรมชาวไทยในครรลอง	รัฐปกป้องผองไทยให้ยั่งยืน
มากันเถิดมาร่วมสวมมาลา	ไทยวัฒนาตามแบบไทยใครจะเหมือน
นาฎมมาลาจารึกไว้ไม่ผันเพื่อน	ประวัติศาสตร์ย้าเตือนเพื่อนประชา

ผู้ประพันธ์เนื้อร้อง รศ.ดร. รจนา สุนทรานนท์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1

ปีการศึกษา 2564

เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า นาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด มฐ.ศ 3.1 ป.6/3 แสดงนาฏศิลป์และละครง่ายๆ

สาระสำคัญ : ระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้กระบวนการทำรำตามแบบนาฏศิลป์ไทย การปฏิบัติทำรำตั้งแต่ทำออกจนถึงช่วงที่ 1 โดยใช้ภาษาท่าที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม การแต่งกายตามคำแถลงการณ์ของจอมพล.พิบูลสงคราม ใช้นาฏยศัพท์ ได้แก่ การรจีบ ตั้งวง การย่อเท้า เป็นต้น ภาษาท่า ได้แก่ ท่าสอดสร้อยมาลา ท่าบัวบาน ท่าเฉิดฉิน เป็นต้น ผู้แสดงเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิงคู่กัน

สาระการเรียนรู้

ความรู้

- หลักและวิธีการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลา

ทักษะ

- การปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาตั้งแต่ทำออกจนถึงช่วงที่ 1

วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลา
2. มีทักษะในการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาตั้งแต่ทำออกจนถึงช่วงที่ 1

สมรรถนะ

- ความสามารถในการสื่อสาร

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รักความเป็นไทย

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูสอนโดยใช้กิจกรรมตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ครูทบทวนการร้องเพลงระบำนาฎยมาลา
- ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าในคาบนี้จะสอนการปฏิบัติทำรำระบำนาฎยมาลา

ขั้นสอน

- ครูอธิบายและเปิดวิดีโอสาธิตการปฏิบัติทำรำเพลงระบำนาฎยมาลาในท่าออก-ช่วงที่ 1
- ครูอธิบายท่ารำให้นักเรียนดูทีละท่าตามเนื้อเพลง และรูปแบบการแปรแถว
- ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทำรำระบำนาฎยมาลาในช่วงที่ 1

ขั้นสรุปและทบทวน

- ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับท่ารำระบำนาฎยมาลา

ขั้นวัดผลและประเมินผล

- วัดผลโดย ครูให้นักเรียนสอบปฏิบัติทำรำระบำนาฎยมาลาตั้งแต่ท่าออกจนถึงช่วงที่ 1
- ประเมินผลโดย ใช้แบบประเมินการปฏิบัติทำรำระบำนาฎยมาลาช่วงที่ 1

สื่ออุปกรณ์

- Power point เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฎยมาลา

แหล่งการเรียนรู้

- วิดีโอเพลงระบำนาฎยมาลา

การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
หน่วยที่ 1 นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ชุดระบำนาฏย มาลา เรื่อง การปฏิบัติท่ารำ ระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 1	- ผลงานการ แสดงชุดระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 1	- นักเรียน นำเสนอการ แสดง ชุดระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 1	- แบบประเมิน การแสดงชุด ระบำนาฏย มาลาช่วงที่ 1	20 = ดีมาก 18 = ดี 16 = พอใช้ 14-0 = ควร ปรับปรุง

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
สมรรถนะ ความสามารถในการ สื่อสาร	- การแสดงระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 1	- นำเสนอการ แสดงระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 1	- แบบประเมิน การแสดงระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 1	20 = ดีมาก 18 = ดี 16 = พอใช้ 14-0 = ควร ปรับปรุง
คุณลักษณะ รักความเป็นไทย	- การแสดงระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 1	- การปฏิบัติท่า รำระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 1	- แบบสังเกต พฤติกรรม	ผ่าน/ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2

ปีการศึกษา 2564
เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า นาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด มฐ.ศ 3.1 ป.6/3 แสดงนาฏศิลป์และละครง่ายๆ

สาระสำคัญ : ระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้กระบวนการทำรำตามแบบนาฏศิลป์ไทยในช่วงที่ 2 โดยใช้ภาษาท่าที่แสดงถึงวัฒนธรรมการใส่หมวกโดยเน้นท่าทางการจับหมวก เล่นหมวก ประกอบเพลง นาฏยศัพท์จะใช้การย่อท่าเป็นการผสมผสานท่าทางที่เป็นธรรมชาติของชาวตะวันตกผู้แสดงเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิงคู่กัน

สาระการเรียนรู้

ความรู้

- หลักและวิธีการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลา

ทักษะ

- การปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2

วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2
2. มีทักษะในการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2

สมรรถนะ

- ความสามารถในการสื่อสาร

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รักความเป็นไทย

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูสอนโดยใช้กิจกรรมตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ครูทบทวนการปฏิบัติทำรำกระบำนานาฏยมาลาช่วงที่ 1
- ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าในคาบนี้จะสอนการปฏิบัติทำรำกระบำนานาฏยมาลาช่วงที่ 2

ขั้นสอน

- ครูอธิบายและเปิดวิดีโอสาธิตการปฏิบัติทำรำเพลงกระบำนานาฏยมาลาช่วงที่ 2
- ครูอธิบายท่ารำให้นักเรียนดูทีละท่าตามเนื้อเพลง และรูปแบบการแปรแถว
- ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทำรำกระบำนานาฏยมาลาในช่วงที่ 2

ขั้นสรุปและทบทวน

- ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับท่ารำกระบำนานาฏยมาลา

ขั้นวัดผลและประเมินผล

- วัดผลโดย ครูให้นักเรียนสอบปฏิบัติทำรำกระบำนานาฏยมาลาช่วงที่ 2
- ประเมินผลโดย ใช้แบบประเมินการปฏิบัติทำรำกระบำนานาฏยมาลาช่วงที่ 2

สื่ออุปกรณ์

- Power point เรื่องการปฏิบัติทำรำกระบำนานาฏยมาลา

แหล่งการเรียนรู้

- วีดีโอเพลงกระบำนานาฏยมาลา

การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
หน่วยที่ 1 นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ชุดระบำนาฏย มาลา เรื่อง การปฏิบัติท่ารำ ระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 2	- ผลงานการ แสดงชุดระบำ นาฏยมาลาช่วงที่ 2	- นักเรียน นำเสนอการ แสดง ชุดระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 2	- แบบ ประเมินการ แสดงระบำ นาฏยมาลา ช่วงที่ 2	20 = ดีมาก 18 = ดี 16 = พอใช้ 14-0 = ควร ปรับปรุง

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
สมรรถนะ ความสามารถในการ สื่อสาร	- การแสดงชุด ระบำนาฏยมาลา ช่วงที่ 2	- นำเสนอการ แสดงระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 2	- แบบ ประเมินการ แสดงระบำ นาฏยมาลา ช่วงที่ 2	20 = ดีมาก 18 = ดี 16 = พอใช้ 14-0 = ควร ปรับปรุง
คุณลักษณะ รักความเป็นไทย	- การแสดงชุด ระบำนาฏยมาลา ช่วงที่ 2	- การปฏิบัติท่า รำระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 2	แบบสังเกต พฤติกรรม	ผ่าน/ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3

ปีการศึกษา 2564

เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า นาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด มฐ.ศ 3.1 ป.6/3 แสดงนาฏศิลป์และละครง่ายๆ

สาระสำคัญ : ระบำนาฏยมาลาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้กระบวนการทำรำตามแบบนาฏศิลป์ไทย ในช่วงที่ 3 โดยใช้ภาษาท่าที่แสดงถึงความรื่นเริงในการสวมใส่หมวกเน้นท่าทางการเล่นหมวก ประกอบเพลงระหว่างคู่ชายหญิง นาฏยศัพท์จะใช้นิยามท่าเป็นการผสมผสานท่าทางที่เป็นธรรมชาติ ของชาวตะวันตกผู้แสดงเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิงคู่กัน

สาระการเรียนรู้

ความรู้

- หลักและวิธีการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลา

ทักษะ

- การปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3

วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลา
2. มีทักษะในการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3

สมรรถนะ

- ความสามารถในการสื่อสาร

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รักความเป็นไทย

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูสอนโดยใช้กิจกรรมตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ครูทบทวนการปฏิบัติทำรำกระบำนานาฏยมาลาช่วงที่ 2
- ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าในคาบนี้จะสอนการปฏิบัติทำรำกระบำนานาฏยมาลา

ช่วงที่ 3

ขั้นสอน

- ครูอธิบายและเปิดวิดีโอสาธิตการปฏิบัติทำรำเพลงระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3
- ครูอธิบายทำรำให้นักเรียนดูทีละท่าตามเนื้อเพลง และรูปแบบการแปรแถว
- ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3

ขั้นสรุปและทบทวน

- ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3

ขั้นวัดผลและประเมินผล

- วัดผลโดย สอบปฏิบัติการแสดงระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3
- ประเมินผลโดย ใช้แบบประเมินการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3

สื่ออุปกรณ์

- Power point เรื่องการปฏิบัติทำรำระบำนาฏยมาลา

แหล่งการเรียนรู้

- วีดีโอเพลงระบำนาฏยมาลา

การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
หน่วยที่ 1 นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ชุดระบำนาฏย มาลา เรื่อง การปฏิบัติท่า รำระบำนาฏยมาลาช่วงที่ 3	- ผลงานการ แสดงชุดระบำ นาฏยมาลาช่วงที่ 3	- นักเรียน นำเสนอการ แสดง ชุดระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 3	- แบบประเมิน การแสดงระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 3	20 = ดีมาก 18 = ดี 16 = พอใช้ 14-0 = ควร ปรับปรุง

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
สมรรถนะ ความสามารถในการ สื่อสาร	- การแสดงชุด ระบำนาฏยมาลา ช่วงที่ 3	- นำเสนอการ แสดงระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 3	- แบบประเมิน การแสดงระบำ นาฏยมาลาช่วง ที่ 3	20 = ดีมาก 18 = ดี 16 = พอใช้ 14-0 = ควร ปรับปรุง
คุณลักษณะ รักความเป็นไทย	- การแสดงชุด ระบำนาฏยมาลา ช่วงที่ 3	- การปฏิบัติท่า รำระบำนาฏย มาลาช่วงที่ 3	แบบสังเกต พฤติกรรม	ผ่าน/ไม่ผ่าน

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							ผล การ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม คะแนน	IOC	
สรุปผลประเมินคู่มือการใช้แผนกิจกรรม								
1. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างทักษะปฏิบัติทำราระบ้านาฎยามาลาให้นักเรียนได้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถสำคัญของนักเรียน	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
5. กิจกรรมครอบคลุมลักษณะการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
6. จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมมีความชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถปฏิบัติได้จริง	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8. เนื้อหาสาระของกิจกรรมสอดคล้องกับหลักการของกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9. แผนการเรียนรู้ชัดเจนครอบคลุมเนื้อหา	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
10. ความสอดคล้องของชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ สาระสำคัญ ความคิดรวบยอด และกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11. เนื้อหาสาระมีความถูกต้อง	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
12. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							ผล การ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม คะแนน	IOC	
สรุปผลประเมินคู่มือการใช้แผนกิจกรรม								
13. เนื้อหาสาระของกิจกรรมเหมาะสมกับวัย ของนักเรียน มีความเข้าใจง่าย จัดเรียงลำดับ ขั้นตอนความยากง่ายของเนื้อหาสาระได้ เหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14. เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความน่าสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น และสนใจร่วมกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
16. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
17. จัดเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหา สาระได้เหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
18. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรม	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
19. การวัดและประเมินผลสามารถนำมา พัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนด้านทักษะ ปฏิบัติทำร่าระบ้านาฎยามาได้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
20. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมี ประโยชน์ในการพัฒนาต่อยอดสามารถนำไป สร้างสื่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนใน ระดับชั้นอื่น ๆ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้									
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน			
แผนกิจกรรมที่ 1									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
5. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
6. ใบความรู้ที่ 1 ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระมากยิ่งขึ้น	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
7. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
8. การประเมินตรงตามจุดประสงค์	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
แผนกิจกรรมที่ 2									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
5. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
6. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้	
7. การประเมินตรงตามจุดประสงค์	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
8. พัฒนาผลสัมฤทธิ์เรียนเรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ประกอบการแสดงได้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
แผนกิจกรรมที่ 3									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้									
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน			
4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	0.80	ใช้ได้	
5. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
6. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
7. การประเมินตรงตามจุดประสงค์	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
8. การวัดและประเมินผลสามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเรื่องการร้องเพลงระบำนาฏยมาลา	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
แผนกิจกรรมที่ 4									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
5. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
6. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
7. การประเมินตรงตามจุดประสงค์	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
8. การวัดและประเมินผลสามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเรื่องการปฏิบัติท่ารำระบำนาฏยมาลา	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
แผนกิจกรรมที่ 5									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้									
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน			
5. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
6. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
7. การประเมินตรงตามจุดประสงค์	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
8. การวัดและประเมินผลสามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเรื่องการปฏิบัติทำรำกระบือนาฏยมาลา	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
แผนกิจกรรมที่ 6									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
5. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
6. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
7. การประเมินตรงตามจุดประสงค์	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
8. การวัดและประเมินผลสามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเรื่องการปฏิบัติทำรำกระบือนาฏยมาลา	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้									
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน			
แบบทดสอบก่อนเรียน/แบบทดสอบหลังเรียน									
1. แผนกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้	
2. ภาษาในแบบทดสอบอ่านแล้วเข้าใจง่าย	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
3. ข้อคำถามในแบบทดสอบมีความชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
4. ข้อคำถามไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
5. ข้อคำถามในแบบทดสอบไม่ชี้แนะนำคำตอบ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
ใบงานที่ 1 ในแผนการเรียนรู้ที่ 1									
1. คำสั่งมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้	
2. การใช้ภาษาในใบงานมีความเข้าใจง่าย	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
3. กิจกรรมเป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
4. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้	
แบบทดสอบก่อนเรียน/แบบทดสอบหลังเรียน									
1. ระบำนานฎยามาลามีเรื่องราวเกี่ยวกับการสวมหมวก	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
2. ระบำนานฎยามาลากล่าวถึงการทำบุญ	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
3. ระบำนานฎยามาลาเป็นวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในยุคกรุงรัตนนิคม	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
4. ผู้แสดงแต่งกายแบบร่วมสมัย	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
5. ระบำนานฎยามาลาเกิดจากหนึ่งในกฎหมายในช่วงของ จอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
6. ระบำนานฎยามาลาแสดงในงานอวมงคล	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
7. ระบำนานฎยามาลาเป็นการแสดงคู่กันระหว่างชายหญิง	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
8. ระบำนานฎยามาลามีอัตราจังหวะชั้นเดียวตลอดทั้งเพลง	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้									
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน			
9. อุปกรณ์สำคัญในการแสดงระบำนาฏยมาลาคือหมวก	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
10. ระบำนาฏยมาลาใช้ประกอบการแสดงละครเรื่องสาวเครือฟ้า	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน									
1. นักเรียนร่วมกันทำงาน	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
2. นักเรียนร่วมอภิปราย	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้									
1. นักเรียนร่วมกันทำงาน	1	0	1	1	0	3	0.60	ใช้ได้	
2. นักเรียนร่วมอภิปราย	1	0	1	1	0	3	0.60	ใช้ได้	
แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านรักความเป็นไทย									
1. นักเรียนมีความสนใจในการร้องเพลง	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
2. นักเรียนมีมารยาทในการร้องเพลง	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
3. นักเรียนมีความสนใจในการปฏิบัติทำรำ	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
4. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
แบบประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ แผนที่ 1									
1. ภาษาในแบบทดสอบอ่านเข้าใจง่าย	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
2. ข้อคำถามในแบบทดสอบมีความชัดเจน	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
3. ข้อคำถามไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไปเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
4. ข้อคำถามสามารถวัดและประเมินความรู้ของนักเรียนได้	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแผนกิจกรรมการเรียนรู้									
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน			
แบบประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ แผนที่ 2									
1. ประโยชน์ใช้สอย	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
2. ความคิดสร้างสรรค์	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
3. ความสวยงาม	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
แบบประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ แผนที่ 3									
1. ความถูกต้องของเนื้อเพลง	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
2. จังหวะ ทำนองเพลง	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
3. อักษรถูกต้อง	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
แบบประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ แผนที่ 4									
1. ความถูกต้องของท่ารำ	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
2. ความถูกต้องของจังหวะ	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
3. ความพร้อมเพรียง	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
แบบประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ แผนที่ 5									
1. ความถูกต้องของท่ารำ	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
2. นักเรียนร่วมอภิปราย	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
3. ความพร้อมเพรียง	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
แบบประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ แผนที่ 6									
1. ความถูกต้องของท่ารำ	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
2. นักเรียนร่วมอภิปราย	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	
3. ความพร้อมเพรียง	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้	

ประวัติผู้เขียน

ประวัติผู้เขียน นางสาวอังคณา โตกระโทก
วัน เดือน ปีเกิด 31 พฤษภาคม 2535
การศึกษา ปริญญาตรี คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ประสบการณ์การทำงาน ข้าราชการครู โรงเรียนบุญศรีสุวรรณราษฎร์สามัคคี พ.ศ. 2565 จนถึงปัจจุบัน
เบอร์โทรศัพท์ 0990841777

